

חלק ב'

יהושע מונדשיין

מתוך ויקיפדיה, האנציקלופדיה החופשית:

יהושע מונדשיין הוא היסטוריון וחוקר חסידות בכלל וחסידות חב"ד בפרט. הוא עבד כספרן בספרייה הלאומית בירושלים. במקביל לעיסוקו בחקר החסידות, עוסק מונדשיין בהוצאה לאור של ספרי חסידות עתיקים ושל כתבי יד. ... מונדשיין עוסק בכמה ממחקריו באמיתותם של סיפורי חסידים. הסדרה "**סיפורים וגלגולים**" התפרסמה באינטרנט ... וזכתה לפופולריות רבה. - למונדשיין למעלה ממאה פרסומים ומאמרים. חלקם בכתבי עת ובקבצים תורניים (כדוגמת מוריה, המעיין, בית אהרן וישראל, ישורון והיכל הבעש"ט). - על אחדים ממאמריו חתם בשם העט יהושע ד' לבנון.^[1]

הערכת פעילותו

מונדשיין עוסק בעיקר בחקר תולדותיהם של אדמו"רי חב"ד. הוא מחזיק בדעות לא מקובלות, שלעיתים קוממו עליו חסידים אחרים. כך למשל, לדעתו סיפורי חסידים רבים הם "ציזבטים גמורים", כלשונו, ולא יכלו להתרחש מבחינה כרונולוגית או גאוגרפית. כן הוא טוען שחסידים משמיטים דברים שאינם נעימים מכתבי רבותיהם, כדי "להגן" על כבודם. הוא לועג לנוהג שהשתרש בקרב חסידי חב"ד "לשלוח" פתקאות שאלה לרבי מלובביץ' על ידי הכנסתם לאוסף מכתביו "אגרות קודש" והתייחסות לכתוב שם כתשובה מאת הרבי. מונדשיין טוען שרוב מכתבי הרבי נפתחים במילים "**מאשר** קבלת מכתבכם", ומצביע על כך שחסידים רבים מקבלים זאת כאישור למה ששאלו בפתקה שהכניסו לספר האגרות. כמו כן הוא חולק בחריפות על הפלג המשיחיסטי בחב"ד....

חוקרים מתחו ביקורת כנגד טענתו של מונדשיין, שרק חסידים מוסמכים לחקור כראוי את תולדות החסידות והאדמו"רים.^[2] אחרים האשימו אותו בנסיון לטייה את ההיסטוריה, כאשר מדובר באדמו"רי חב"ד.^[3] עוד ציינו כי הוא אינו חף מטעויות. כך למשל, באחד

מגליונות כפר חב"ד הוא "חשף" מכתב שכתב אחד מחסידי חב"ד ובו רמזים מסוימים, שמונדשיין פענח אותם כמתייחסים לשחרורו של האדמו"ר הרי"ץ ממאסרו. ואולם, שחרורו של הרבי אירע רק כשנה וחצי לאחר פטירתו של כותב המכתב.

ספרים שכתב

תורת חב"ד : ביבליוגרפיות לקוטי אמרים : הוא ספר התניא : מהדורותיו, תרגומיו וביאוריו <תקנ"ו-תשמ"א> כפר חב"ד : קרני הוד תורה, תשמ"ב (1981).

ספרי ההלכה של אדמו"ר הזקן : בעל התניא והשו"ע: ביבליוגרפיה: הלכות תלמוד תורה, שלחן ערוך, תשובות פסקי הסידור, ברכת הנהנין ונט"י. כפר חב"ד : קרני הוד תורה, תשמ"ד (1984)

הצופה לדורו: תולדות חייו ופעלו של הרב יקותיאל אריה קמלהאר. ירושלים : ר' מס, תשמ"ז

ספרים שהעדייר

ספר שבחי הבעש"ט : פקסימיל מכתב היד היחיד הנודע לנו ושינויי נוסחיו לעומת נוסח הדפוס, בצירוף מבוא ונספחים. ירושלים : הוצאה פרטית, תשמ"ב

ספרים שערך

ספר המפתחות לספרי לקוטי שיחות של הרבי מליובאוויטש כרכים א-ט. ניו יורק תשל"ו.

מגדל עז : לזכר הרה"ח ר' עזריאל זליג סלונים : מאמרי תורה וחסידות / מאת רבותינו ... נשיאי החב"ד וגדולי תלמידיהם". כפר חב"ד : מכון ליובאוויטש, תש"מ.

אוצר מנהגי חב"ד: ליקוטי הנהגות, הדרכות ותקנות מרבותינו ... ומנהגי אנ"ש לדורותיהם היכל מנחם ירושלים, תשנ"ה-תשנ"ו.

ספר המפתחות לספרים תורת לוי יצחק ולקוטי לוי יצחק (מפתח לתורת לוי יצחק שניאורסון), תשס"ח.

קישורים חיצוניים

יהושע מונדשיין, אוצר מנהגי חב"ד, באתר - Hebrewbooks חלק א, חלק ב
יהושע מונדשיין, אמינותן של איגרות החסידים מארץ ישראל, קתדרה 63 חלק שני קתדרה 64
עטרה לישנה - האמנם?, תגובה מאת רעיה הרן, קתדרה 64
תום שגב, ילקוט הכוזבים של חב"ד, באתר הארץ
סיפורים וגלגולים - יהושע מונדשיין מנפץ מיתוסים ומערער על אמינותם של סיפורי חסידים, באתר שטורעםנט

David Assaf, 'The Rebbe Was Framed', The Jerusalem Report, December 17, 1992, pp. 46-47

הערות שוליים

- ↑ דוד אסף, על שלושה חוקרי חסידות
- ↑ רעיה הרן, עטרה ליושנה - האמנם?: תגובה לביקורת על מאמרה של הכותבת בדבר אמינות איגרות חסידים, **קתדרה**, 64 (תמוז תשנ"ב, יולי 1992)
- ↑ שמואל גליק, תגובה ל"אינה תשובה"

חלק ב'

עמוד

פרק

54	מן הפולקלור של 770	11
58	מופתים שקופים אטומים	12
64	ראשיתך מצער ואחריתך תשגה	13
67	מלומז'א לירושלים	14
73	גלגולו של חמץ ושלוש קושיות	15
81	עכברים בפעולה	16
90	פתי יאמין? (גלריה)	17
106	חקירה בשיטת הר"ר שאול ברוק	18
112	הבא במחתרת	19
118	הבא במחתרת ב'	20

מן הפולקלור של 770

במשך שנים רווחו ב-770 שמועות על מרגלי-חרש בבית-מדרשה של לויבאוויטש. הרב יהושע מונדשיין בפרק 11 בסדרת "סיפורים וגלגולים"

לכבוד י"א ניסן תשס"ג נתפרסם "לקט סיפורים אודות נשיא דורנו", ובו סיפורים שסופרו ע"י רבנים מאנ"ש שליט"א, בישיבת הקיץ "צעירי לויבאוויטש – תל אביב" בקיץ תשס"ב (בחוברת מפורטים שמותיהם של המספרים, ושנים מהם אכן היו ב'קבוצה' בשנת תשכ"ז, שבמהלכה "אירעו" הסיפורים דלהלן).

כהקדמה לסיפור הראשון דלהלן נגלה את אוזן הקוראים, שבמשך שנים רבות רווחו ב-770 שמועות אודות מרגלי-חרש ששתלה ברית-המועצות בבית-מדרשה של לויבאוויטש. ובכל דור ודור ידעו להצביע על פלוני ופלוני שהוא אחד מאותם סוכנים סמויים.

אלא שמרגלים אלו שבסיפורים לא היו מיומנים במלאכתם כשאר אנשי שירות הביון הסובייטי; הם לא התחזו לחסידים מן השורה ולא ניסו להיטמע בציבור, אדרבה, נראה היה כאילו השתדלו להיות בולטים וניכרים בשונותם מן הסביבה.

בדרך-כלל הצטיינו אותם מרגלים גם בשלומיאליות רבה: שניים מהם "נלכדו" על-ידי אחד המזכירים ששמע אותם משוחחים בינם לבין עצמם בעברית[!], ומשיחתם ניתן היה להבין בנקל שהם "משלהם" ... "מרגל" אחר היה יושב בחדרו מדי ערב, ונקישות המורס של מכשיר הקשר שלו (בשעת הדיווח היומי שלו אל מפעיליו) היו נשמעות בבירור למרחק רב...

נחזור לקונטרס הנ"ל, שבו נדפסו (בעמ' 26) שני הסיפורים הבאים:

סיפור לא

קודם נפילת מסך הברזל אירע והיו מגיעים ל-770 מרגלי חרש מטעם הממשל ברוסיה הקומוניסטית בכדי לרחרח וכו'. בשנת תשכ"ז הגיע אחד מהם והתקבל ליחידות. מיד כשנכנס לחדרו הק', צלצל הרבי בפעמון המותקן בשולחנו והרב גרונר נכנס, תפסו בכנף בגדו והוציאו.

לאחר מעשה זה נכנס הרב יהושע מונדשיין ליחידות, ולאחר שהגיש את הפתק צלצל הרבי בפעמון... הוא נבהל, אולם כשהגיע הר' גרונר אמר לו הרבי "נאר צו פארמאכן די טיר" ("רק לסגור את הדלת")...

* * *

סיפור לב

בשנת תשכ"ז נכנס הרב שלום דובער כהן ליחידות. מלבד הפתק ובו השאלות היו מכינים גם דף חלק, בכדי שביציאה מהיחידות יוכלו מיד לכתוב את המענות ובמדויק. הרבי לקח מידו את הפתק שהגיש, קראו והשיב על הכל. כשיצא הרב כהן, מיהר לשלוף מכיסו את הדף הריק, אולם במקומו מצא את הפתק עם שאלותיו...

* * *

אלו הם שני הסיפורים.

* * *

ובכן, שוב חזינו בפעלו של אחד מאותם "סוכנים" לא-יוצלים, שהכל ידעו (לפני היחידות או אחריה) שהוא "מרגל חרש".

ועתה לגופו של הסיפור הראשון (שלא הצלחתי למצוא בו מסר כלשהו, בין אם בדידי הווה עובדא ובין אם לא היו דברים מעולם), כפי שאירע בפועל:

נכנסתי ליחידות, ומכיון שהרבי דיבר יותר זמן מכפי שאחד המזכירים חשב שהוא צריך לדבר, פתח אותו מזכיר את הדלת "לרמז" כי עת לסיים. הרבי סימן לו בידו שיסגור את הדלת.

המזכיר עשה עצמו כסוגר, אבל השאיר את הדלת פתוחה קימעא כדי שיוכל לשמוע מה בדיוק קורה בפנים. הרבי צלצל, וכשנכנס המזכיר אמר לו הרבי בקפידה: פארמאך די טיר! [=סגור את הדלת!].

בזה נסתיים הסיפור.

[מאמר המוסגר: הרבי לא היה מצלצל "בפעמון המותקן בשולחנו", אלא היה מפעיל את המנעול שהיה מזמזם ומורה לאדם מן החוץ שבאפשרותו לפתוח את הדלת ולהיכנס. אכן, הרבי היה משתמש בו להוצאת אורחים טרדנים מחדרו, ורבים מהם היו מספרים אחר-כך שהמזכיר צלצל מבחוץ לאות כי הגיע זמנם לצאת...].

* * *

הסיפור השני גם הוא שיגרתי בפולקלור של 770, וכדוגמתו נהגו לספר בכל שנה ושנה על מישוהו אחר (אני כשלעצמי מתקשה להאמין שאנשים רבים כל-כך היו נזכרים לפשפש בכיסיהם ולמצוא את דף השאלות שהכינו מראש, רק אחרי כניסתם לחדר היחידות).

אך כשם שסיפור שחסרים בו פרטים מזהים מחשיד את עצמו, כך, לעומתו, מעורר אימון סיפור ששם "גיבור" גלוי לעין כל והוא חי וקיים לאוישו"ט, תקופת האירוע נתונה גם היא, הנתונים מתאימים עם הידוע שאותו אדם אכן היה ב"קבוצה" באותה שנה, והכל עולה ליפה. לא חסרה אלא הרמת טלפון לוודא את נכונות הסיפור לפרטיו.

וזה בדיוק מה שעשיתי; התקשרתי בטלפון לידידי הנ"ל ושאלתי מה מידת האמת בסיפור זה.

מה מתברר? אמת ונכון הדבר שהוא אכן מסר לרבי דף ריק, אלא שהרבי אמר לו: נתת לי דף ריק...

ואידך צ'יזבט.

* * *

ישנם המחבבים סיפורים שבהם הרבי מבצע מופתים כלאחר יד, במעין חיוך של התנשאות יהירה ח"ו; אבל כל מי שזכה להכיר את הרבי והתבונן בדרכיו, חייב היה להבחין עד כמה סלד הרבי מדרך זו, וכל הפגנת-יכולות היתה ממנו והלאה. כדרכם של כל אדמו"רי חב"ד השתדל הרבי להצניע את מופתיו, ולהסתירם בלבושי הטבע.

דוגמאות לכך יבואו אי"ה בפרק הבא, ממאי דבדידי הווה עובדא.
א' בניסן תשס"ו

27 תגובות

=====

1. חזק ביותר. אין לי מילים 'א' בניסן תשס"ו
2. היו או לא היו מרגלים? שוב פעם מאמר יפה. אבל כיון שחלק מהדברים נאמרו בציניות, אני קצת מסופק באם הבנתי נכון. היו מרגלים סובייטים או לא היו?
"בדרך-כלל הצטיינו הללו גם בשלומיאליות רבה", הסובייטים לא יכלו לשלוח טובים?
"שניים מהם "נלכדו" על-ידי אחד המזכירים ששמע אותם משוחחים בינם לבין עצמם בעברית[!]", למה שוחחו בעברית ולא ברוסית? סוכנים ישראלים של השב"כ?
"...מרגל" אחר היה יושב בחדרו מדי ערב, ונקישות המורס של מכשיר הקשר שלו (בשעת הדיווח היומי שלו אל מפעיליו) היו נשמעות בבירור למרחק רב...", איך יכלו לכנס לחדר שלו? היה גר ב770?
אולי כל זה רק עורבא פרח? 'א' בניסן תשס"ו
3. מונדשיין. באמת איזה ראיות חסרות רמה, יתכן וזה קרה עם משהו אחר
יהיה יפה מצדך אם תענה לי. 'א' בניסן תשס"ו
4. moishe
is not stam a maskil... but rather a chsidishee that he understood that he has to show that he strongly for his bedidi storys maskil and we are waiting
'א' בניסן תשס"ו
5. התפרסם כבר באנשי שצעדירן. בכל מקרה, זה מרתק כל פעם מחדש!
למונדשיין יש כשרון. 'ב' בניסן תשס"ו
6. תודה. הפעם באמת נהנית. 'ב' בניסן תשס"ו
7. חזק ואמץ! מן הסתם אה' פה להרבה מאנ"ש אם אומר שמאמר הזה בסדרה הוא הכי חזק עד כה. עלה והצלח! מחכים אכן כבר על הבא מה שבדיך הוה עובדא. 'ב' בניסן תשס"ו
8. מרגלי חרש. סיפר לי הרה"ח הרב בנימין גורודצקי ע"ה, שפעם הפנה תשומת לבו של כ"ק אדמו"ר זי"ע שיתכן ופלוני אלמוני הנו שתול ע"י ברה"מ בלויבאוויטש, ועל זה ענה לו כ"ק אדמו"ר זי"ע, שאיננו חושב ששלטונות ברה"מ מתעניינים במאמרים והשיחות. 'ב' בניסן תשס"ו
9. יהושע, מה תאמר על... הסיפורים ש"המזכיר צלצל בפעמון, והרבי סימן שלא להתייחס"?
האם למזכירים לא היה פעמון? 'ב' בניסן תשס"ו
10. הרב מונדשיין מצלצל. הרב מונדשיין הפעם לא חסך בשיחת טלפון. אבל תמיהני על הרב מונדשיין שמתעסק בכאלו 'קטנות'. חוברת שהוציאו כמה בחורים אנונימיים. 'ב' בניסן תשס"ו
11. חזק מתמיד. ככה שאתה מביא סיפורים שאתה מעורב בהם וגולגלו זה יוצר אמינות על כל הסדרה המאלפת. המשך כך!!! 'ב' בניסן תשס"ו
12. חזק ביותר. תודה. 'ב' בניסן תשס"ו

13. ב.ק. אני שמעתי מר' משה ירסלבסקי ע"ה שסיפור כזה עם פתק קרה עם אשתו ז"ל. ב' בניסן תשס"ו
14. מוזר. האם מכל הנכנסים ליחידות לא מצא המזכיר להתעניין במה שנעשה בחדרו הק' של הרבי רק כשנכנס החוקר הנכבד? ב' בניסן תשס"ו
15. ל-14 באיזו שנה הגעת לליובאוויטש? ידוע מפורסם לכל מי שביקר או שהה בליובאוויטש בשנים המדוברות שהמזכיר ניסה להאזין לכל יחידות מעינת. ג' בניסן תשס"ו
16. ל-14 ול-15. אתם כחסידיים לא הייתם מנסים להאזין? ג' בניסן תשס"ו
17. זכות היא ליישב ולא לפרוך. לפרוך סיפורים זו לא חכמה גדולה, זכות גדולה תהיה לרב מונדשיין, באם יתחיל ליישב סתירות בין סיפורים. ישנם סיפורים חסידיים רבים המופיעים בגירסאות שונות בכמה מקומות, וצריך ליישבם. ממתי שמענו שמגיע תלמיד חכם או פרשן - ותפקידו הוא לפרוך ולפרוך ולפרוך? למה להיות שלילי? תיישב סתירות וכולם יאהבו אותך, וכולם יחכימו ממך. ד' בניסן תשס"ו
18. מעשה דומה שהיה. שמעתי מהרב משה הבלין רב העיר ק"ג, שהגיש הטיוטה, וכמובן ללא חתימה, ושאלו הרבי לשמו ושם אמו, ולא ענה כי הרי ידע שכתב, ואז אמר הרבי שמך הוא ... ושם אמו הוא ... ד' בניסן תשס"ו
19. ל"מענדי אהרונסון" "שכולם יאהבו אותי"? לא בשביל זה אני כותב. "שכולם יחכימו"? סבורני שגם מידיעת השלילה ניתן להחכים. ד' בניסן תשס"ו
20. לר' י. מנדשיין: עם כל הכבוד שרוכשים אנו לר' האם מדור זה מהווה את עבודת חסדות חב"ד שהרבי דורש מאיתנו? והרי המטרה היא לקרב רחוקים ולא לרחק קרובים ורחוקים כאחד... לא פעם נתקלנו בזמן האחרון באנשים שלא רוצים לשמוע סיפורי חסידיים משום "שהם אינם אמיתיים והם מהוים בלוף אחד גדול!" וזוכים אנו לשמוע זאת דווקא מאנשים כ"כ מקורבים לתנועת חב"ד וצמאים לספורי חסידיים. אין זו בושה וכלימה כך להרחיקם? האם יכול הר' לקחת אחריות על כתפיו שמרחק כל כך הרבה מחצרות קודשנו? האם יכול הר' לעמוד בגאון למול הרבי כאשר פעל ההפך מרצונו? לא כדי להשקיע קצת מחשבה בכך? זה חילול שם חב"ד וליובאוויטש בכלל ושמו של כ"ק הרבי בכלל! מקוים שתענה לנו בהקדם משום שרוצים אנו לדעת התשובה לכך. בכ"ר ד' בניסן תשס"ו
21. למס' 20 היא הנותנת. האם נראה לך שהרבי מרוצה שיתלו בו כל בוקי סריקי? הלא עיקר ההדגשה אצלו ואצל אדמו"רים אחרים לא חבדיים שהמופתים הם אגב דאגב. וכל מעשה סותר טעון בדיקה שלרוב מוכיח שעורבא פרח. מישהו באמת מאמין לשיחת הגאולה? ד' בניסן תשס"ו
22. למס' 21. האם נראה לך שמס' 20 יודע מה זה "בוקי סריקי"? בושה שנותנים לאנאלפבית שכזה לכתוב כאן, ועוד בשמם של שלוחים רבים... איפה הוא שליח? בהודו? ד' בניסן תשס"ו
23. הרב מונדשיין שיח', אנא הכנס לכאן והגב לשאלתי. האם אתה בטוח שהזמזם היה רק על ידי הרבי? האם כל פעם שנכנסו לחדר של הרבי היה צריך "לזמזם" את הנכנס? האם לא היה פעמון גם במזכירות? כ"ז הם מילא דעבידא לאגלויי. אבל מסופר כמה סיפורים ש"הפעמון צלצל, אבל הרבי הורה לי להשאר לשבת". זה לא הגיוני שהרבי יצלצל - שיצא, ואח"כ יאמר לו להשאר??? ה' בניסן תשס"ו
24. ואת זמזומים. אני בטוח שהזמזם הופעל רק ע"י הרבי, אבל גם אם אני טועה זה אינו מעלה ואינו מוריד. ברי לי שהרבי זמזם כדי להוציא טרדנים, ורבים מהם היו בטוחים שהמזכיר הוא זה שזמזם. האם היו גם זמזומים מהמזכירות? מבחינה טכנית זה לא נראה לי. אבל גם אם היו, זה לא משנה. הרבי לא היה צריך לזמזם בכל פעם שנכנסו (ליחידות עד"מ), מפני שהמנעול החשמלי היה "מנוטרל". אבל בשעות שהרבי היה נעול בחדרו, אז הרבי היה צריך לזמזם בכל פעם שמישהו רצה להיכנס. ה' בניסן תשס"ו
25. למס' 21-22 ולר' י. מנדשיין. למגבם מס' 21-22: לידיעתכם לא שלי בהודו או בהונגלו אנ שליח בירושלים עיה"ק תובב"א. לר' מונדשיין: אנא הגב לתגובתי (מס' 20) חשוב לי לדעת את דעתך ואם ישנה טעות בדי אשמח לתקנה אך לצורך זה דרוש לי ביאור במה היא נפלה בדיוק... בכ"ר ה' בניסן תשס"ו
26. לקורא ותיק (מספר 2) - אתה כזה מצחיק... תמשיך ככה.... הלא, תבין קצת הומור!!! ו' בניסן תשס"ו
27. היו וישנם. עדיין יש מרגלים ב770 מהק"ב, כמו שיש המון שתולי השב"כ. ראיתם את תמונת הרה"ג קוטי רפ עם סילבן שלום? הכל קשור. ז' בניסן תשס"ו

מופתים שקופים אטומים

"המופתים הם כעין פגיעה בכבוד החסידות, קטנות ושפלות, ואין משים לב לזה...", הרב יהושע מונדשיין, בפרק השנים-עשר בסדרת "סיפורים וגלגולים", והפעם ברוח שונה: שני סיפורי מופת ש"בדידי הוזה עובדא", כשהמסר העולה משניהם הוא, "הסוואת" הפן המופתי וטשטושו על-ידי הרבי

ידוע ומפורסם הוא מכתבו של אדמו"ר הרי"צ אל חתנו רבינו זי"ע (התמים, ב, עמ' נו ואילך. ובעמ' סד):

"זקני החסידים מדריכים את האברכים והצעירים... והכל סובב והולך על ציר אחד: לימוד חסידות, אריכות התפילה, הטבת המדות, התקשרות ושעבוד המוח והלב, אהבת השי"ת ואהבת ישראל.

"האברכים הצעירים תאבים גם לשמוע איזה סיפור ומופת, אבל החסידים הישנים גוערים בהם. כי בעיני גדולי חסידי חב"ד, **המופתים הם כעין פגיעה בכבוד החסידות, קטנות ושפלות**, ואין משים לב לזה..."

"ככה הביטו החסידים הישנים על ענין המופתים. וגם אפילו המעשיות העיקרים המפורסמים, הנה חסידי חב"ד מספרים אותם בלחישה.

"ואשר על כן, הנה במקום אשר חסידי וואהלין פולין וגאליציען, כותבים סיפורים ומאורעות, ומנחילים לנו ספרים שלמים מלאים נפלאות, הנה חסידי חב"ד מנחילים לנו ספרים שלמים בתורת החסידות, הנחות מדברי רבותינו, ביאורים ארוכים והסברים שכליים עמוקים.

[בסיום מגלה הרבי גם צד של חיוב בסיפורים מעין אלו]: אמונתנו בעבדי ה', הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים, אינה דורשת שום סעד באות ומופת. אלא שנעים ה' לנו לידע גם זה, להיות גם זה מביא תועלת נכבדה בהעיקר, שהוא לימוד החסידות בעיון, וההתעסקות בעבודה שבלב...

* * *

נתי ספר ונחזי בסיפורים שרשמו חסידי חב"ד לדורותיהם (כגון: חסיד אנונימי של אדמו"ר ה'צמח צדק' והשד"ר ר' יחיאל הלפרין – שסיפוריהם נדפסו בס' 'מגדל עז' – 'שמועות וסיפורים', 'לקוטי סיפורים', 'לשמע און', 'לקוטי רשימות ומעשיות'), והנה אין במאות הסיפורים הללו אלא אחוז אפסי של סיפורי מופת!

יוצא מכלל זה הוא הספר 'סיפורים נוראים', שהשתדל להבליט דוקא את המופתים, מן הטעמים המבוארים בהקדמתו. ואכן מוכח מתוכו שהוא לא נועד לקהל חסידי חב"ד, אלא לקטני אמונה.

* * *

בעקבות מכתבו הנ"ל של הרי"צ, כתב לו רבינו מכתב ('רשימות', חוברת קלח) שבו מגלה הוא פנים של זכות בסיפורי המופתים, ומבקש תוספת ביאור לשאלה זו:

"בשמעי אומרים וחוזרים ואומרים: "בא חב"ד האלט מען ניט פון מופתים" [בחב"ד אין מחזיקים ממופתים]. וכעין זה מצאתי גם במכתב כ"ק זה [הוא המכתב הנ"ל]. ומונעים את עצמם מלדבר בזה, וגם משתיקים את המדברים וכו'.

"והתינח בחסידים הראשונים, בודאי לא נצרכו לכגון דא, כי מוחם ולבם זכים וכו'. אבל בימינו אלו, אשר מפני צוק העתים וכו' נתטמטמו הלבבות ומושקעים בענינים גשמיים... [במצב כזה הנה] מופתים וסיפור נפלאות הצדיקים, שפועל רוממות בנפש, יציאה ורצון לנער את עצמו במקצת מהגשמיות וכו'. וזה פועל הזה גם בנפש השפלה..."

* * *

על אף דבריו אלו, הנה במהלך מאות התוועדויותיו של הרבי במשך עשרות שנים, הגם כי סיפר לא מעט סיפורים, אבל את סיפורי המופתים שבהם ניתן למנות על אצבעות יד אחת.

* * *

בשנותיו הראשונות של העתון 'כפר חב"ד' היו נדפסים בו מפעם לפעם גם סיפורי מופתים, אבל בדרך-כלל קדמה להם התנצלות כלשהי: אף שחסידי חב"ד אינם מספרים מופתים, אבל בכל זאת...

ברבות השנים, עם שינוי האווירה נשתנתה גם הגישה, וסיפורי המופתים הפכו מ"ספרות מחתרית" ל"ספרות חובה". כפי שאירע לשאר סממני ה"חיצוניות" שבגללם התנשאו חסידי חב"ד על "חסידי פולין" במשך כל הדורות, ואילו בזמננו מהדרים הם בהם אפילו יותר מ"חסידי פולין".

אי-אפשר להתעלם מכך שהעליה במיפס סיפורי המופתים עומדת ביחס ישיר לירידה במיפס לימוד החסידות מחד גיסא, ובהעדר ההבנה במהותו של "רבי" מאידך גיסא; אלו שה"בבא" הוא בעיניהם חזות הכל ופיסגת המין האנושי, אצלם מתחזקת הנטייה לייחס גם לרבי את תכונותיו של "בבא" מצטיין, המתמצות ב"מים קדושים" וכיוצא באלו.

אבל בעיניה של חסידות חב"ד "המופתים הם כעין פגיעה בכבוד החסידות, קטנות ושפלות" – כאמור במכתבו הנ"ל של אדמו"ר הרי"צ. וכלשון רז"ל (ברכות לג, ב): משל למלך בשר ודם שהיו לו אלף אלפים דינרי זהב, והיו מקלסין אותו בשל כסף. והלא גנאי הוא לו!

ואם מצאו צד חיובי כלשהו בסיפורי המופתים, הרי לא היה זה מצד "התקשרות" או "מפעלות הצדיקים" כשלעצמם, אלא רק בגלל שיש ביכלתם לחזק את לימוד החסידות בעיון ואת ההתעסקות בעבודה שבלב – שהם העיקר (כדברי אדמו"ר הרי"צ), או על שום שיש בכחם לנער את הנפש משקיעתה בגשמיות העולם ולפעול בה תזוזה חיובית (כדברי רבינו זי"ע). כלומר: מתבקשת תועלת לעבודת הבורא, ולא התפעלות חיצונית גרידא כהתפעלות העגל.

* * *

להלן שני סיפורי מופת שבדידי הווה עובדא, כשהמסר העולה משניהם הוא, "הסוואת" הפן המופתי וטשטושו על-ידי הרבי.

* * *

בשנת תשכ"ז נהגו עדיין שכל מי שהיה לו דבר אל הרבי, היה ניגש אל הרבי באמצע ההתוועדות (בין שיחה לשיחה), מגיש בקבוק 'משקה' ואומר את דברו במלים ספורות. אנשים שנבצר מהם לבוא בעצמם, מבקשים היו מידידיהם שיגשו אל הרבי וידברו בשמם, או רק יזכירו את שמם לברכה.

כשנסעה קבוצה שלימה אל הרבי, היתה זו הזדמנות לרבים מאנ"ש לשלוח אתם בקבוקי משקה כדי שיזכירם בפני הרבי. אלי הגיע בקבוק כזה מר' יונה מנדלסון ע"ה, בקבוק 'משקה' מתוצרתו שלו.

בשבת הראשונה שלנו בבית-מדרשו של רבינו, שבת הגדול תשכ"ז, נגשו רבים מאתנו אל הרבי בין שיחה לשיחה ובקבוקים בידיהם, משלהם או משל אחרים.

נגשתי גם אני, מסרתי את הבקבוק ואמרתי: מר' יונה מנדלסון.

- דאס איז מיט תרומות ומעשרות און אלע גוטע זאכן? [=האם זה עם תרומות ומעשרות וכל הדברים הטובים?] שאל הרבי...

לא השבתי ישירות, רק אמרתי: מר' יונה מנדלסון... (כאומר: כדאי הוא ר' יונה לסמוך עליו).

אך הרבי חזר ושאל: אבער מיט תרומות ומעשרות און אלע גוטע זאכן? [=ברם, עם תרומות ומעשרות וכל הדברים הטובים?]

השבתי בחיוב. הרבי מזג לי מהבקבוק כנהוג, השיב "לחיים", ואח"כ הוסיף שאל: און ווי הייסטו? [ואתה מה שמך?]

באותה שעה תמוה היה הענין בעיני (ובעיני חבריי) עד למאד: אני הרי לא הייתי הראשון שהבאתי לרבי באותה שבת בקבוק מאה"ק, וגם לא האחרון, ומדוע זה חקר הרבי דוקא אותי אודות הפרשת תרומות ומעשרות? ומדוע זה שאל לשמי? (דבר – שכמדומני – לא עשה לשאר הבחורים שנגשו אליו).

רק כעבור כארבע שנים "נדלקה אצלי הנורה"; כאן עלי לחזור לשנת תשכ"ד, שבה נכנסתי ללמוד ב'תומכי תמימים'. אחד ממורי דרכי בראשית צעדיי בישיבה היה הרה"ח ר' אלי' לנדא שי' (שנמנה אז עם הבחורים המבוגרים), ובין שפע ההדרכות שקבלתי מפיו היתה הזהירות המחוייבת בהפרשת תרו"מ (ענין שבאותם ימים עדיין לא הוטמע בתודעת הציבור, והיו רגילים לסמוך על ההכשרים הנפוצים). ר"א הנ"ל אף סיפר לי, שהרב הממונה על התרו"מ בת"א הורה שאין לסמוך רק על השגחתו שלו וצריך כל אחד להפריש בעצמו וכו'.

מכיון שעלה חשש בלבי שמא נכשלתי ח"ו עד לאותו יום, החלטתי לכתוב לרבי ולבקש תיקון על העבר.

ועתה, האם קיימא לשאלה בכלל מדוע שאל הרבי דוקא אותי האם הופרשו תרומות ומעשרות?!

אלא שכדי לטשטש את הענין הוסיף הרבי ושאלני לשמי, כדי ליצור אצלי את האשליה שהוא אינו יודע כלל עם מי הוא מדבר...

ואכן, רק כעבור שנים רבות נפקחו עיני...

* * *

בהיותי בשנת תשל"ח בחצרות כ"ק אדמו"ר זי"ע, עלו במחשבתי כמה רעיונות להוצאה לאור של מאמרי אדמו"ר האמצעי; כתבתי מכתב לרבי, נקבתי בשמותיהם של כמה מאמרים, בקשתי רשות לפרסמם ושאלתי לאיזה מהם זכות הקדימה.

אחרי שהמכתב כבר נכנס אל הרבי, תפסתי בראשי: כיצד זה שכחתי את המאמר החשוב ביותר (לענ"ד), בעל מירב הסיכויים לקבל את הסכמתו של הרבי, הלא הוא החלק השלישי של "אמרי בינה" שלא נדפס! אבל את הנעשה אין להשיב, ולא עלה בדעתי למסור לרבי "מהדורא בתרא" של מכתבי.

עד מהרה נתקבלה התשובה (בציון "מהיר"): **למונדשיין שי'. במענה להצעתו – כדאי שיכין להו"ל "ח"ג דאמ"ב"** [=חלק ג' ד'אמרי בינה] **הנמצא בכמה ביכלאך – וכיון דגם בדכאן** [=גם בספרייתו של הרבי], **יכול להתחיל בזה תומ"י** [=תיכף ומיד] **(לאחרי שיתדבר עם הררחמא"ח** [=הר"ר חמ"א חדקוב] **שי' ע"ד הפרטים)**. עכ"ל הנוגע לענייננו.

גם בפעם זו נקט הרבי בפעולת "טשטוש":

אילו היה משיב לי, כמנהגו, בשולי הדף שעליו כתבתי את שאלתי, הרי היה נראה בעליל שהוא משיבני על מה שלא שאלתי כלל, ומקבל את ההצעה שרק עלתה במחשבה!

לפיכך תלש הרבי את הנייר שנותר חלק במכתבי, ועליו כתב את מענהו.

אבל זו גופא הוכחה לדבריי מיניה וביה: אילו היה ה"אמרי בינה" אכן רשום ברשימתי, לא היה הרבי מזכירו במענהו, אלא היה מקיפו בעיגול, כמנהגו, ומוסיף בצד שגם בספרייתו שלו מצוי

כת"י של המאמר, ויכולני להתחיל בזה תיכף ומיד. במקרה כזה הרבי גם לא היה צריך להוסיף ולכתוב את שמי, שהרי מפורש הוא בגוף המכתב.

אך מכיון שההצעה לא היתה רשומה במכתבי, לפיכך שינה הרבי ממנהגו: [א] תלש את הנייר מגוף המכתב, [ב] הוסיף עליו את שמי, [ג] כתב את כל הענין מתחילתו ובשלימותו: במענה להצעתו... "ח"ג דאמ"ב" – מבלי להשתמש בשום מלה ממכתבי.

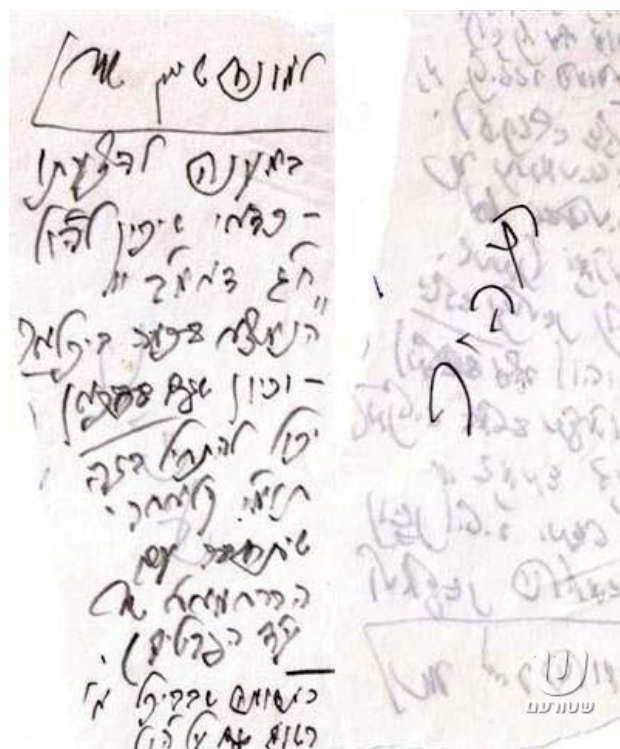
פיסת הנייר התלושה שעליה כתב הרבי את מענהו בעצם כת"ק נמצאת ברשותי, והרי היא למראה עיניכם:

***

הסתרת המופתים עוברת כחוט השני בהנהגתם של כל רבותינו הק', החל מאדמו"ר הזקן שעליו נאמר בספר 'סיפורים נוראים':

"ידוע לכל המקורבים החוסים בצל קדשו, דרכו בקודש, שכל מגמתו היה שלא יתראה ממנו בחוש ה"למעלה מהטבע", כי אם להלביש כל המופתים הנפלאים והנוראים דוקא בלבוש הטבע; ואציג לכם אחד מהפלגותיו, איך שהלביש המופת דוקא בלבוש הטבע...

"והנה זה מובן לכל, שלא הרפואה [שרקח הרוקח] ריפאה את האברך, רק מצד שכבוד קדשו אמר שיהיה בריא, מצד רוב מעלת צדקתו הוא "ותגזר אומר ויקם". רק שלא רצה שיהיה מופת בגילוי, לכן הלביש את הדבר בטבע הרפואה. וכן היה דרכו בקודש בכל המופתים הנוראים, היה עמל בזה למצוא צד הלבשת הטבע, שלא יתראה ה"ח"ץ לטבע" החוצה.
ח' בניסן תשס"ו

30 תגובות
=====

1. אין לנו אלא דברי בן עמרם. משיחת ש"פ וישב תשנ"ב, לאחר תיאור נס הפיכת ניגון 'האדרת והאמונה', מניגון הלאומי של מדינת צרפת לניגון חסידי, הוסיף הרבי להתבטא, כי יתכן שחסיד יבוא בטענה שמאחר שחונך לכך שכל ענינו יהיה לימוד התורה, הרי שאין לו זמן לסיפורי מופתים (מוכר לכם?..), עליו לדעת אומר הרבי, שנוסף על ענין הכרת הטוב, הדבר נוגע לביאת משיח צדקנו... ח' בניסן תשס"ו

2. מופתים ברשימותיו של חסיד. בסיפוריו של החסיד נוביקוב שמתפרסמים בתקופה האחרונה יש הרבה סיפורי אותות ומופתים מרבותינו הקדושים, אלא שבד בבד משולבים בהם חתיכות היסטוריה אותנטיות. אבל אי אפשר להתעלם מהמגמה הכללית שלו, והמופתים "מככבים" שם בגדול. ח' בניסן תשס"ו

3. החסיד נביקוב. היכן מתפרסמים הסיפורים של החסיד נביקוב? האם הוא חניך תומכי תמימים?
ח' בניסן תשס"ו
4. shabbat suva 5739 see maamar. the rebbeim THEMSELFS speaking about shir hamaalot", where the rebbe speaks about" their nisim ח' בניסן תשס"ו
5. אם כתבה זו הייתה פרק א'. או הקדמה לכל המדור הזה. היו נמנעים הרבה רגשות לא טובים מהרבה אנשים. ח' בניסן תשס"ו
6. החסיד נביקוב. החסיד נביקוב לא פרסם את סיפוריו, אלא כתב אותם עבור מישהו פרטי שהיה זקוק לחיזוק האמונה. ואכמ"ל. ח' בניסן תשס"ו
7. חרגת ממנהגך? חבל שהרי"מ שי' נגרר אף הוא לפרשנויות מתבקשות (או לא), דבר שכנגדו הוא עמל רבות - בצדק ובהצלחה - עד עתה. ח' בניסן תשס"ו
8. סימן לא מעודד. אותנו לימדו המשפיעים שכאשר הרבי שואל מאן-דהוא לשמו ברבים, אין מה להתפאר בזה וד"ל. ח' בניסן תשס"ו
9. הרב מונדשיין??!!
איך נפלו גיבורים?
הוא מביא מופת, מתו"מ, "חלום שחלמו אחרים על אחרים", ועושה מזה מופת.
איזה מופת זה? הרי ידוע שהרבי לא חיבב את המשקה מא"י, מכו"כ סיבות.
מדהים. ח' בניסן תשס"ו
10. לחיים ל. – 8. איפה אתה רואה שזה הי' ברבים? ח' בניסן תשס"ו
11. תרומות ומעשרות והקשר למשקה שנוצר מאלוהול?
לכן ברור כמו שכתבת שהרבי התכוון למשוה אחר. ח' בניסן תשס"ו
12. מקור
איזה משפיעים? תן שמות!
ומה בדיוק הבעיה? חסרים חסידים ומקושרים שהזכירם הרבי בשמם ברבים?
זכורים לי כרגע גרשון מענדל גורליק ולהבחל"ח מיכאל דבורקין, חדקוב. ח' בניסן תשס"ו
13. לחיים ל. (תגובה 8). אולי תסביר את שכתבת? מי אלו ה"משפיעים" שלימדו אותך את שכתבת? יש לך מקור יותר ברור לדברים אלו? ח' בניסן תשס"ו
14. ת"ח ת"ח לר"י מונדשיין. על הסיפורים ובעיקר על גילוי התשובה וצילום כתי"ק שזיכית בו את הרבים כמים קרים על נפש עייפה.
אנא המשך להחיות נפשנו בסיפורי אמת וזכות הרבים תלוי בו. ח' בניסן תשס"ו
15. תגובה ל-12. היה מן הראוי שתקרא את מה שכתבתי ורק אח"כ תגיב. ח' בניסן תשס"ו
16. למונדשיין שי'. ויש להוסיף להדגיש ולדייק בל" הרב "במענה להצעתו" שאכן המענה על הצעתו שהעלה במחשבתו.
האם נשתמר העתק ממכתבו של כבודו לרבי? ח' בניסן תשס"ו
17. במענה להצעתו... לרי"מ
טוב, הפעם זכית להראות לנו הרגש חסידי. שכן, אע"פ שכתב כ"ק אדמו"ר "במענה להצעתו", הנה הוסיף תומ"י "כדאי גם להוציא", דהיינו שמדבר במפורש על משהו שלא כתבת, ובא ומוסיף - חוץ מדברך, כדאי גם להוציא. זה שהי' זה מענה על מחשבותיך - אין איתנו יודע עד מה, אבל מלשון התשובה משמע ברור לא כך.
מי יכתוב על זה "סיפור וגלגוליו"? ט' בניסן תשס"ו
18. ישר כוח. ישר כוח, כרגיל. ט' בניסן תשס"ו
19. כנסו!!!!!! ט' בניסן תשס"ו
20. וזאת ליהודה. למס' 16 וגם למשה'לע. בין אם יש לי (טיוטת) המכתב ובין אם אין לי, זה לא רלוונטי לענייננו. מפני שלא יכולה להיות שום הוכחה מגופו שהוא נכתב בשנת תשל"ח ולא בשנת תשס"ו. כך שלא יוכל לשכנע את המפקקים.
למשה'לע (מס' 17): חלום חלמת ונתת בפי הרבי דברים שלא כתב מעולם. ט' בניסן תשס"ו
21. היו מרגלים רוסיים ב-770

למרות שבאחת הכתבות הקודמות לעג הרב מונדשיין מסיפור המרגלים, הרי בגליון החדש של בי"מ מביא ב. שיף עדות של סוכן רוסי שביקר ב-770. ט' בניסן תשס"ו

22. עדות מכלי ראשון
אני הייתי מרגל רוסי ב-770, וכעת, אחרי שחזרתי בתשובה, אני שליח הרבי בארץ הקודש. י"ב בניסן תשס"ו

23. חיים. כנראה שהחוכר הנכבד התאמץ ומתעניין ובקי מאוד בתכופות היסטוריים מסויימים אבל לא התעדכן מהשנים המאוחרות יותר שהרבי "דחף" ודיבר "ריבוי" פעמים אודות סיפורים ניסים ונפלאות – ו"שינה" מה שה' נהוג בדורות קודמות בהנוגע לזה...

בדור השביעי – סיפורי ניסים אודות הרבי(ים) הוא דבר "חיוני" ע"פ דעת הרבי נשיא דורנו. י"ב בניסן תשס"ו

24. כמביט מן הצד... ישנם מס' אופנים כיצד להביט על סיפורי מופתים, ב' אופנים לפניכם:

א. ישנם אלו התופסים בסיפורי מופתים את חיצוניות הדברים בלבד - הרבי בעל-מופת, צדיק עליון. ובהם גופא שני ציבורים:

1. הציבור הכללי-חרדי-יהודי-שאינו דתי לע"ע.

לגביהם אין-חולק שכל סיפור-מופת נשגב ומפליא ה"ז כמים קרים לנשמתם היגעה.

2. אלו בציבור ה"פנים-חב"די" שלא משה ידם מקריאת סיפורי מופתים כאלו ואחרים על רבינו, בהליכתם ברחובות ובשווקים, וקודם כל תפילת מחשבה חב"דית, מעיינים הם בעוד מופת ועוד סיפור פלא. אליהם בעיקר מכוונים הפרכות מונדשיין, אשר התחנך על ברכי עבודה פנימית, אצל רש"ח. ואף זכה לשמוע מגוון רחב של ניצוצות "עבודה" מחסידי חב"ד פנימיים בדור הקודם זי"ע.

אמנם, האם לא נשתנה הפרכת סיפורי מופת שבזוטות שכאלו לא עסקו חסידים קדמונים משאר הדרכים הפנימיות בעבודת ה' שבהם התעסקו ובמלא המרץ? י"ב בניסן תשס"ו

25. לר' מנדשיין שיחי'. אנא הגב לתגובתי שפורסמה בפרק הקודם תחת מס' 20.

בכ"ר י"ב בניסן תשס"ו

26. דרך אגב. ידוע לי בעדות נאמנה מכלי ראשון על א' נוסף שנשאל מפי קודשו של הרבי אודות הפרשת תרו"מ על בקבוק המשקה שהביא לרבי בשליחותם של תלמידי הת' באה"ק ש(נדמה לי ש)יצרו זאת בעצמם. הלא הוא הרב ר"י כץ ר"י תות"ל המרכזית באה"ק. כ"ג בניסן תשס"ו

27. ה"מופת השני". לא מובן לי, מה המופת בזה שהרבי משיב תשובה פשוטה שהיתה כ"כ פשוטה אף לשואל.

ודאי יש כאן הנהגה טובה שלא לפגוע בשואל אך אינני רואה בזה "מופת".

נראה שחיבת ויקר הנייר שנוטר גרמה כאן לפריצת הבדיקה הדקדקנית הנוהגת בד"כ באכסניה. כ"ג בניסן תשס"ו

28. לפנחס - מס' 27. אם אני מציע ושואל האם להדפיס את [א] או את [ב] או את [ג], והרבי מקבל את הצעה [ד] (שהיתה רק במחשבתי) - לדעתי זה אות או מופת. כ"ד בניסן תשס"ו

29. מחכים. רוצים עוד! כ"ו בניסן תשס"ו

30. לר' מנדשיין שיחי'. אנא ממך בכל לשון של בקשה וזו לא הפעם הראשונה שאנו מבקשים זאת ממך ענה לתגובתנו לפרק הקודם תחת המס' 20 והשם שליחים. אם ישנה טעות בידינו אנו נשמח לתקנה אך התפרסמו תגובות הרבה אחריו שזכו להענות על ידיך ואילו אנו לא נושענו! מדוע אנא הגב בהקדם.

בכ"ר ותודה. כ"ח בניסן תשס"ו

ראשיתך מצער ואחריתך תשגה

גלגולה של שקית: לפנינו סיפור שחלה בו התפתחות מפתיעה. הרב יהושע מונדשיין, בפרק השלושה-עשר בסדרת "סיפורים וגלגולים"

הכי מצינו ב"תשורה לרגל יום הבהיר כ"ח סיון... תשנ"ה... ע"י כמה מתלמידי ביהמ"ד אהלי מנחם (אהלי תורה) [קראון הייטס], עמ' 3:

(מרשימה משנות ה"למ"ד): כשהי' א' כורך ספרים אצל הרבי, ביקשו הרבי שיכרוך את הסדור תורה אור שלו "ובסוד", והכורך הסכים וביקש מהרבי שקית לשים את הסידור בתוכו. נתן לו הרבי שקית אבל היתה קטנה מאד. וניסה הכורך להכניס את הסידור בתוכו, ולא הצליח. א"ל הרבי: אה בטלן! ולקח הסידור והכניסו בלי לקרוע את השקית.

עד כאן סיפור קצר ותמים, ללא מסר, ללא מופת, אלא רק חיבת הקודש שמחבבים החסידים את רבם ואת כל מעשיו.

* * *

במהלך עשרים השנה הבאות חלה באותו סיפור התפתחות מפתיעה, והרי היא לפניכם כפי נתינתה בס' "שלושה רועי ישראל", תשנ"ד, עמ' 148 ואילך (למען האמת, חסרה לי חוליה אחת בין הגירסה הקודמת לגירסה דלהלן: סיפור זה התפרסם גם בעתון 'כפר חב"ד', אלא שלא הצלחתי לאתר).

סידור התפילה

סידורו של הרבי, בו הרבי מתפלל יום יום, החל כבר להתפורר ממש מרוב התפילות, דפי הסידור כבר החלו ברובם להיתלש, והרבי שראה את סידורו גמר בדעתו הקדושה, שיתנו לכורך ספרים שיכרכו בכריכה חדשה ויחזק דפיו ועמודיו.

באחד מן הימים, נכנס הכורך חרל"פ לרבי ליחידות. לאחר סיום היחידות, שאל הרבי את מר חרל"פ, האם יכול למסור לו את סידור התפילה שלו לכריכה. אורו עיני מר חרל"פ מן הזכות הגדולה לכרוך את סידורו של הרבי הקדוש.

אומנם דבר אחד אני מבקש – אמר הרבי למר חרל"פ – שהדבר ישמר בסוד ולא יודע הדבר לאיש כי הבאתי את סידורי לכריכה.

בסדר גמור – השיב הכורך מר חרל"פ – אשמור ככל יכולתי שדבר כריכת הסידור ישמר בסוד.

אך – הוסיף מר חרל"פ – בשביל לשמור על צניעות הדבר, צריך אני שקית להטמין את הסידור בתוכו, כי כשאצא מן היחידות, יראו האנשים בחוץ את הסידור של הרבי בידי.

הוציא הרבי ממגירתו שקית קטנה ונתן לו.

ניסה הלה להכניס את הסידור בשקית – אך היתה השקית קטנה מידי בשביל להכניס לתוכה את הסידור הגדול, לא יכל הסידור להכנס לתוך השקית בלא לקרועה.

רבי – אומר הוא – הסידור לא נכנס, השקית קטנה.

חיך הרבי לעברו, לקח מעמו את הסידור ואת השקית, והחל להכניס את הסידור לתוך השקית.

וראה זה פלא, השקית החלה להתרחב ולהתרחב, והסידור נכנס - - -

נשתומם מר חרל"פ, ורצה לספר הדבר לפני החסידים, אך מצות הרבי לנצור הדבר בסוד מנעה ממנו לספרו. ורק כאשר נסתלק רבינו פתח מר חרל"פ את פיו ויספרנה, ויהי לפלא.

* * *

לאמיתו של דבר, שני התיאורים גם יחד לא היו ולא נבראו; ואין ביניהם אלא שהראשון נוצר במוחו של בעל-דמיון מוגבל, והשני בקולמוסו של בעל-חלומות מפותח יותר.

* * *

להלן תיאור ריאלי של אירוע הכריכה, כפי שנודע בשעתו לאלו שהיו על-אתר וכפי שנרשם לימים על-ידי הרב מ"מ לאופר במדורו 'ניצוצי רבי' ("התקשרות", גל' 61, כז אלול תשנ"ה, עמ' 14):

ביום שישי, ערב שבת-קודש כ"ב תמוז תשל"ד, שהה הרב יצחק גנזבורג (אז תושב כפר חב"ד) ב'בית-חיינו'. באותו יום הוא אצר אומץ והכניס פתק לרבי ובו ביקש לקבל את הזכות לכרוך את סידור התפילה שהרבי מתפלל בו...

סמוך לכניסת השבת, כשהגיע הרב גנזבורג לבית המדרש של הרבי, קרא לו המזכיר הרב בנימין קליין, ואמר לו שבמוצאי שבת-קודש אחרי תפילת ערבית ייכנס לחדרו הק' של הרבי ואז יקבל את הסידור...

הרב חודקוב קורא לו להיכנס לרבי. הרבי יוצא מחדרו ניגש אליו ושני סידורי תפילה בידו, ואמר:

"א יישר-כח אייך פאר דער הצעה. דעם סידור האב איך באקומען פון מיין שווער, און ער איז ביי מיר זייער טייער. דערפאר זאלט איר ניט אראפנעמען דעם טאוול אבער מוסיף זיין קענט איר" (=יישר-כוח לכם על ההצעה. סידור זה קיבלתי מחותני, והוא יקר לי מאוד. לכן שלא תסירו את לוח –הכריכה, אך להוסיף יכולים אתם)...

הרב גנזבורג הכניס את הסידור לאמתחתו כדי שלא יראוהו בחוץ ולא יידעו על מה דובר, ויצא...

אחרי יום וחצי מצאו כורך שהסכים לכרוך את החלק החיצוני – העטיפה – בלבד. את ההדבקות עשו במו ידיהם בליל יום ג'. בבוקרו של אותו יום, בשעה תשע בבוקר, היו אצל הכורך ובשעה 3:00 אחר-הצהריים כבר נשלמה המלאכה (פרט לייבוש).

ביום רביעי קיבלו את הסידור מידי הכורך ובשעה 3:15 הכניסוהו לרבי שהודה להם: "א גרויסען יישר-כוח" (=יישר-כוח גדול).

* * *

השקית התרחבה והתרחבה... הסיפור התרחב והתרחב... והכל יש מאין.
כ"ט בניסן תשס"ו

1. סוף סוף. סוף סוף המדור התחיל לכתוב, ישר כוח, כרגיל.
נב. לא נראה לי שזה כבוד להראות את הסידור מתגלגל... כ"ט בניסן תשס"ו
2. חלש ביותר. מה ההוכחה שהסיפור האחרון נכון והראשון לא נכון?
אבל התמונה יפה... כ"ט בניסן תשס"ו
3. הרב מונדשיין גדול מתמיד. ושטרעם עם החדשנות המיוחדת, מפתיע כרגיל, תמשיכו ככה. כ"ט בניסן תשס"ו
4. איפה השקית? האם אפשר להעלות על הדעת שהכורך הסודי לא שמר על השקית שהתרחבה? גם אם גירסה א' בלי המופת וגם אם גירסה ב' עם המופת נכונה היה צריך לשמור על השקית. מזכרות פחות חשובות נשמרו. כ"ט בניסן תשס"ו
5. הגזים הרב שליט"א. בחוברת שהוציאו לאור תלמידי מעון היום חב"ד בירושלים הם מאשרים את הגירסה הראשונה שהובאה ע"י ילדי אהלי תורה. כ"ט בניסן תשס"ו
6. יתכן ש... ברבות השנים וברוב השימוש הרב בסידור, היו שני מקרים בהם נכרך הסידור ???
אולי? כ"ט בניסן תשס"ו
7. את הסיפור הנ"ל שמעתי אישית מאיצק'ה גאנצבורג ז"ל. לא שמעתי ממנו מילה או חצי מילה אודות "שקית" וכיו"ב. ל' בניסן תשס"ו
8. ולהאיר ולהוסיף ש.... שמעתי הסיפור במפורט כנ"ל מר' איצק'ה (החי..) ע"ה. ומצאתי בוויילנבורג את אותו כורך ספרים (שם משפחתו כ"ץ). תמורת \$100 כרך את סידורי עם אותה חותמת ישנה בה כרך את סידורו הק' של הרבי כ שני עשורים קודם. הוספתי לי "טיפ" חשוב - תמונה יפה של הרבי (ממוסגרת) עם טו"ת והסידור - כולל החותמת ע"ג הכריכה - באופן בולט. אח"כ שמעתי שהתמונה מפארת את חנותו בלב ווילנסבורג....
א' השלוחים, אוקראינה. ל' בניסן תשס"ו
9. "מאן דמחויי במחוג קמיא מלכא קדישא". של המגיב הנכבד דמס' 1
זהו ממש היפך הכבוד להראות את "מומחיותו" של המעצב על חשבון סידורו הק' של הרבי....
ל' בניסן תשס"ו
10. קודם לך. קודם לפרסום הנכון בהתקשרות כבר נתפרסם בכפר חבד דומני במגאזין של השלושים או במגאזין אחר מתקופה זו. ל' בניסן תשס"ו
11. מגיב מס' (8 - ו) 9. מנחם נהרי. ל' בניסן תשס"ו
12. שמעתי ממישהו שסיפר... ידיד סיפר לי ששמע מפי הכורך על סיפור זה, וגם הוא לא שמע על שקית ולא כלום. ל' בניסן תשס"ו
13. הסיפור פורסם השבוע בעוד מקום. הסיפור המדובר מופיע השבוע במוסף משפחה חסידית של הכפ"ח, בכתבה של הגב' פראדי ברוד על אביה ר"י גאנצבורג ע"ה, עיי"ש. ב' באייר תשס"ו
14. מי שמאמין - שוטה; מי שמכחיש - אפיקורס. ולאור אמרתו של הרבי הרש"ב אודות האמונה בסיפורי הבעש"ט - עדיף להיות ה"שוטה" שמאמין לכל סיפור, מאשר "אפיקורס" שמכחיש את עובדת הסיפורים.
ב' באייר תשס"ו
15. ל-14
אתה אכן שוטה אם אתה מאמין שהרבי הרש"ב אמר את זה. ב' באייר תשס"ו
16. ל-14 ולכל מי שמזדהה אתו. גם אני מצטרף לדבריו של מס' 15 האנונימי. ב' באייר תשס"ו
17. שוטה כפול? - למגיב 14. אם אתה באמת רוצה להיות שוטה ולהאמין לכל סיפור, איך תוכל להאמין גם לנוסח הראשון, גם לנוסח השני וגם לנוסח של הרב גינצבורג שמכחיש את שני הראשונים? ב' באייר תשס"ו

מלומז'א לירושלים

צמאים היו עמך ישראל לסיפורים "היסטוריים", ויושט להם הסופר החרדי מנחם גרליץ את ספרו "ירושלים של מעלה", מתוכו נביא לקוראנו סיפור שיש לו זיקה לתולדות רבותינו הק', מעשיה שנדפסה במקומות אין ספור. הרב יהושע מונדשיין, בפרק הארבעה-עשר בסדרת "סיפורים וגלגולים" (היו ימים)

צמאים היו עמך ישראל לסיפורים "היסטוריים", ויושט להם הסופר החרדי מנחם גרליץ בקנה את ספרו "ירושלים של מעלה": מיטב ספורי מסורת לאבות ולבנים על חיי יהודי ירושלים וגדוליהם במאה הקודמת".

ראשיתו בכרך צנום שנדפס בשנת תשל"ד, ואחריתו ב"מהדורה עשירית"!] מורחבת ומחודשת" בת חמישה כרכים, שנדפסה בשנת תשמ"ג.

כך הפך הספר לנכסי צאן ברזל של "ההיסטוריוגרפיה החרדית"; גם מי שאינם מכירים את הספר הזה במישרין, מובטחים הם שרבים מסיפוריו הגיעו אליהם מכלי שני ושלישי, באמצעות מדורי ה"מעשה שהיה" בעלון זה או אחר, או מ"סיפור לשבת" בעתון משפחתי כלשהו.

מכיון שבסיפורי חב"ד עסקינן, נביא לקוראנו סיפור שיש לו זיקה איתנה לתולדות רבותינו הק', מעשיה שחזרה ונדפסה במקומות אין ספור וגם לעלוני חב"ד הגיעה.

* * *

הציטוטים (המקוצרים בקיצור נמרץ) הם ממהדורת תשמ"ג, כרך א, עמ' 80 ואילך:

השחיטה שנאסרה בגלל גט פסול

ראש-חדש סיון של שנת תקצ"ו היה ליום חג בלומז'ה... בני העיר כולם על נשיהם ועל טפם יצאו לקבל את פניו של האורח הדגול, גאון הדור, רבי עקיבא איגר, שהופיע בשערי העיר לביקור קצר...

בתוך נחיל האדם, שהזדנב ליד הבית הקטן, בימים הראשונים לבואו של הגאון, עמדה גם עטיל הגבאית... היא נכנסת אל הגאון, ושטף דמעות מתפרץ מעיניה... כבר מלאו למשה נח [הבן] שלה חמש-עשרה שנה, אך בהבנת דברי הגמרא עדיין היה כבן שלש...

הגאון רבי עקיבא שמע את מרי לבה של האם השבורה... והוא נענה: ..נראה לאור סיפורך... [שבנך] טעם בילדותו מאכל של איסור, ורק זו היא הסיבה האמיתית לאי הבנתו את דברי הגמרא..."

בפחד ובדכאון חזרה לפני בעלה, רבי הירש לייב [פרבר], על דבריו של רבי עקיבא... והוא ועטיל מחליטים לחקור היטב את הדברים ולהציל מפיו של משה נח היכן אכל פעם בסעודה זרה או טעם טעימה כל שהיא אצל חבר... אביו מתיישב למולו... מתחיל לחקרו, היכן אכל אי-פעם איזשהו מאכל של אנשים זרים, אך משה נח ממחר לענות בבירור, שכל ימיו נאמן הוא לדברי אמו, שלא לטעום אפילו טעימה קלה אצל זרים, וכי עד כמה שהוא זוכר, אפילו בהיותו קטן לא קיבל שום מאכל מאיש, וכי כל מאכלו מיום עמדו על דעתו הוא רק מתוצרת אמו...

כמחצית השעה עוברת, ומשה נח מתעורר [מתנומתו]: "אוי אוי, אבא! נזכרתי במשהו! היה זה כשהייתי כבן חמש. באחד מימי החנוכה חזרתי עם אחד מחברי מן החדר, ובמלון שבעיר נערכה חתונה... יצא לקראתנו אחד המחנותנים, הכניסני בפנים והחיה את נפשנו במרק עדשים ובמנת בשר עוף!..." חקירת האב נסתיימה...

למחרת, מיד לאחר תפילת שחרית, כבר היה רבי הירש ליב במלון: "אולי זכורה לך, רבי אליעזר [טרונק], סעודת חתונה, שהתקיימה במלוןך בחנוכה לפני עשר שנים?"... על אתר קרא [ר' אליעזר] למשרתו... ויחד עם רבי הירש ליב ירדו שניהם למרתף שבבנין כדי לחפש אולי שרד איזשהו פנקס חשבונות מלפני עשר שנים... חטוט כאן וחטוט שם בין עשרות פנקסים – והפנקס המבוקש נמצא... והנה נמצא כתוב: "ביום שני דחנוכה, כ"ו בכסלו, שנת תקפ"ו – התקיימה החתונה של יקותיאל אלפרט (בזיווג שני), הנ"ל שילם מראש את כל ההוצאות..."

נותר לו רק ללכת ליקותיאל אלפרט, שדר ברחוב הסמוך, ולשמוע מפיו מה קרה באותו יום עם העופות, שנשחטו על-ידי השו"ב דמתא. והוא הלך... ורבי הירש ליב מספר לו, שהוא רוצה בפרטים על נישואיו עם אשתו בזיווג שני לפני עשר שנים...

והוא מספר, שעוד לפני שלושים שנה התגרש מאשתו הראשונה רחל מעיר ראוונע, ורק לפני עשר שנים... נשא את אשתו השניה חוה... מוסיף יקותיאל לספר פרטים שונים על החתונה... ומי היה שוחט העופות. רבי הירש ליב אינו צריך ליותר... ותוך שעה קלה כבר נמצא בביתו של השוחט.

אולי זכור לכבודו ענין שחיטת העופות לפני עשר שנים לכבוד חתונתו של יקותיאל אלפרט? – שואל הוא את השוחט... אך יצאו הדברים מפיו של רבי הירש ליב, ופני השוחט חווירו כסיד. "אוי, אוי!" – גנח השוחט הישיש... "חתונתו של יקותיאל, אשר נכשלת בה בשחיטת העופות; הרי כמה וכמה תעניות כבר התענית על כך, ושוב בא מי שהוא להזכיר את עוונתי..."

"וכי לא היתה השחיטה כשרה, חס ושלום?" – שואל רבי הירש ליב כשהוא רועד.

"לא, לא!" – מרגיעו השוחט – "השחיטה היתה בתכלית הכשרות, אך צרה אחרת נתערבה בה..." והתחיל מספר את סיפורו הנורא:

"היה זה לפני שלשים שנה... כאשר יקותיאל אלפרט גירש את אשתו רחל מעיר ראוונע. איני יודע איזה בית-דין סידר את הגט, אך תוך שבועות אחדים יצא לעז על גט זה. גדולי הרבנים הוכיחו, שהגט פסול, וכי אשתו של יקותיאל היא עדיין אשת-איש. כמה שנים דשו בבתי-המדרשות בענין הגט הפסול, עד שנשכח.

לפני כעשר שנים ושלשה חדשים, לעת זקנותו, נשא שוב יקותיאל אשה. הרב מסדר הקידושין לא דיבר דבר וחצי דבר על הלעז, שיצא על הגט, שניתן לאשתו הראשונה, וגם אני לא ידעתי מכל הענין...

כשבוועיים לאחר החתונה הנני פוגש בשוק את אחד מידידי, **חסיד חבד"י ישיש**, והוא מוכיחני על פני: היתכן? להיכן הגעת? האם עבור בצע כסף הכל מותר? וכי לא ידעת, כי **מורנו ורבנו, גאון ישראל וקדושו, רבי שניאור זלמן מלאדי, בעל התניא והשו"ע**, היה ראש הפוסלים בגיטו של יקותיאל לאשתו הראשונה? וכי איך העזת פנים לשחוט עופות לחתונתו של עבריין מכוער זה, שנשא אשה בעוד שאשתו הקודמת תחתיו?"... רק אחרי שהצטדקתי בפניו, כי לא ידעתי דבר על כך, הוציא מחיקו את מכתבו של בעל-התניא זיע"א, והראה לי את המכתב, בו הוא כותב במרירות עצומה נגד גיטו של יקותיאל...

למעשה, כבר היה בידיו של רבי הירש ליב כל מה שביקש לדעת, אך עתה התאוה לראות במו עיניו את מכתבו הקדוש של בעל-התניא, ואף הביע את בקשתו זו לפני השוחט... דא עקא; חסיד חבד"י זה דר בכפר, המרוחק כעשרים מיל מלומז'ה – ואיך יגיעו אליו? תמה הישיש.

ואילו רבי הירש ליב, שנוכח לראות כיצד מתקיימים דבריו הקדושים של רבי עקיבא איגר במלואם... כהרף-עין יצא לרחוב, חזר לביתו של השוחט עם עגלת-מירוך, והוא והשוחט נבלעו בתוכה...

בשעה מאוחרת בלילה אחרי נסיעה של חמש שעות תחת מטר עז, שניתך כל משך הנסיעה, הגיעו לביתו של החסיד החבד"י. נקישה קלה על הדלת – ויהודי ישיש בעל צורה הדורה קם מגמרתו ופותח להם. היהודי, שעוד זכה לשמש בנערותו את הגאונים הקדושים רבי מנחם מנדל מויטבסק ובעל-התניא, קבלם בפנים מסבירות ושמוחות... האורחים התחממו מעט, גלדי הקור

של זקניהם [בחדש סיון!...] הפשירו... "מעונין אני בכל נפשי לראות את מכתבו של בעל-התניא בנוגע לפסילת הגט, שנתן יקותיאל אלפרט לאשתו רחל" – אמר השוחט...

אך נזכר החסיד בעובדא המעציבה – ושוב התחיל רוטן בדיוק כלפי עשר שנים, כאשר נשא יקותיאל את אשתו השניה: היתכן, שרב יסדר קידושין בלי לחקור תחילה? היתכן, כי שוחט ישחט עופות לחתונה מבלי שידע תחילה מי הם המחותנים ומי הם המסובים?

השוחט התנצל שוב על הסתמכו על דעתו של הרב, אך הוא גם האשים את ידידו החסיד בכך, שכל השנים לא פרסם ברבים את מכתבו הקדוש של בעל-התניא, שבודאי היה עושה לו הד. שעה קלה של טענות ומענות, החסיד מהרהר עוד קמעה, ואחר-כך מוציא את המכתב, בו הם קוראים יחדיו מילה במילה.

נבהלי מראות ונעויתי משמוע מהמעשה, אשר לא יעשה בישראל, הנעשה סמוך לגבולכם – לגרש בגט פסול מדאורייתא (שכתבו בגט שם האשה רחל), אף אם היה שם העריסה רחל, מאחר שנקראת בפי כל ראשה וכו'. וע"כ עליכם מוטל הדבר חובה למנוע המגרש, שלא ישא אחרת ח"ו וכו', ולגזור בגז"ח על השוחטים, שלא ישחטו על החתונה ח"ו שום בהמה ועוף, ואם יעברו ח"ו, תהא שחיטתן נבלה...

שניהם – רבי הירש ליב והשוחט הישיש – פרצו בדמעות שלישי, שהרטיבו את הניר, אשר הצהיב מיושנו – מכתב קדשו של הגאון הקדוש כאחד משרפי מעלה, בעל-התניא והשו"ע.

באותה שעה גם נגלה לפני רבי הירש ליב כח ראייתו למרחוק של הגאון רבי עקיבא איגר בכל הדרה וסגולתה.

עוד באותו לילה חזר רבי הירש ליב ללומז'ה... בימים ההם נתארגנה בליטה קבוצה של תלמידי-חכמים ובעלי-בתים חשובים לעליה לארץ-ישראל. רבי הירש ליב נזדרז ונתיידד עם אחד הנוסעים... מסר בידו את בנו, ובקש ממנו שישים עין עליו, עד שימצא לו חבר מתאים ללימוד תורה בצותא...

קמעה קמעה נדלקה גם נשמתו של משה נח בשלהבת הקודש הירושלמית... חמש-עשרה שעות ביממה הוא שוקד בעמלה של תורה... קולט ומבין כל דבר חידוש, זכרונו אינו מאבד טיפה, תפיסתו חדשה, ועולה הוא על כל בני-גילו...

וכאשר יצא באותה שנה רבי שמואל סלנט לגולה לטובת מוסדות התורה בירושלים וביקר בלומז'א, לא שכח לבקר את הוריו של משה נח – רבי הירש ליב וזוגתו עטיל, ובשרם בשורה טובה: "אבן יקרה, רכוש עצום, יש לכם בעיר הקודש!"

[ת ו ש ל ב " ע]

* * *

מחבר הסיפור השתדל – כדרכו – לשקע בו תפזורת אבני יסוד שיש בהן ממש, וסביבן טווה את קורי דמיונו; כגון עצם ביקורו של הגאון ר"ע איגר בלומז'א בקיץ תקצ"ו (אבל לא בראש-חודש סיון), או מכתבו הנ"ל של אדמו"ר הזקן, שאכן נדפס ב'שאלות ותשובות' שבסוף 'שולחן-ערוך אדמו"ר' (סי' לט).

אלא שכאן נכשל מחברנו בשני פרטים מהותיים:

[א] בגוף הסיפור חוזר הוא ומציין כמה וכמה פעמים את שם האשה "רחל", כדי ליצור התאמה מוחלטת לשם "רחל" המפורש בתשובתו של אדמו"ר הזקן ולהשרות אשליית אמינות. ברם, מי שיעיין בדברי אדמו"ר הזקן – בפרט כפי שהם בשלימותם בתשובה שבדפוס – ויבנם לאשורם, יווכח לראות שהכל קראו לה בשם "ראשיא" (או "ראסיא"), ודווקא משום כך נפסל הגט שנכתב בו השם "רחל"...

[ב] בנוסח הדפוס (שממנו נטל המחבר את נוסח מכתבו של אדמו"ר הזקן) התשובה אינה ממוענת למישהו מסוים, לפיכך הרגיש מחברנו חופשי ל"הדביק" את המכתב לאנשי לומז'א. ברם, בשנת תשל"ח הודיענו הרב ש"ב לוי'ן שי' בקובץ 'גדיל תורה' (גל' כ עמ' תפז) שבכמה כתבי-יד שלאותה תשובה נמצאת גם הפתיחה: "אהובי אחי וריעי **אלופי הקהל ובד"צ דק' ראהטשוב**, ה' עליהם יחיו חיים וברכה ושלוש עד העולם..."

כלומר: האירוע התרחש בסמוך לעיירה רוגצ'וב שברוסיה הלבנה, המרוחקת כ-600 ק"מ (בקו אווירי!) מעיר הפלך לומז'א שבליטא-פולין – נסיעה של כשבועיים בתנאי הימים ההם – כך שוודאי לא היה אדמו"ר הזקן כותב לאנשי רוגצ'וב שאירוע שהתרחש בלומז'א הרחוקה הוא "מעשה הנעשה סמוך לגבולכם", ולא היה אומר "עליכם מוטל הדבר" בשעה שערים ואמהות גדולות ונכבדות מרוגצ'וב סמוכות ממנה ללומז'א, כגון: בבוריסק, סלוצק, פינסק, נובהורודק, גרודנא, הורודוק וטיקטין שכנתה הכבודה של לומז'א...

* * *

סיפור דמיוני זה התגלגל, כאמור, לעלונים ועיתונים רבים בני-חלוף, אך גם – כצפוי – לספר נכבד בר-קיימא!

הוא הספר **"מאורן של ישראל – רבינו עקיבא איגר זצ"ל: מסכת חייו ופעליו, הליכותיו וקצות דרכיו, דברי ימי תקופתו ופרקים במשנתו"** (ברוקלין, תש"ן. חלק שני, עמ' טז-כ).

כמקור לו נרשם שם (בעמ' כ הע' 32): "סיפור זה מפורסם בשער בת רבים, וראה בס' ירושלים של מעלה (ח"א עמ' 80) באריכות וביתר פרטים". אבל מחבר הספר לא כתבו מפי השמועה, אלא העתיקו (בקיצור ובמיעוט פרטים) מתוך אותו ספר.

כך הפך פרי דמיונו הפורה של מ' גרליץ ל"מעשה שהיה" ולפרק נאה בתולדות ישראל וגדוליו. ו' באייר תשס"ו

מרוגצ'וב שבמזרח ללומז'א שבמערב

1. ומכיון שהרב מונדשיין הוכיח את כוחו בהרמת טלפונים שמא ירים גם הפעם טלפון אל גרליץ, וישאלוהו מה זאת ועל מה זאת? ואולי נתבלבל הוא, ואולי לא על איגרת זו תומך יתדותיו?
אבל.. הפעם פיספס מבקר הסיפורים, ולא ידע שהסיפור אפי' נתפרסם בעיתון כפר חב"ד בממ"ם (ואף שאינו ראי', כפשוטו). ואם אין תחתיו הכפ"ח, היה מתקשר אל המערכת. ו' באייר תשס"ו
2. "העיקר הוא המסר". קלישאה זו באה להצדיק תליית בוקי סריקי בגדולי עולם. "אתה יודע כמה בעלי תשובה נהיו מזה" עוד פנינה מעניינת.
ועל זה אמר איוב: "הקץ לדברי רוח". ו' באייר תשס"ו
3. ישר כוח. אני לא קורא את כל הכתבות באתר אך הפרויקט "סיפורים וגלגולים" אני קורא תמיד!
ישר כוח לאתר 'שטורעם' על המדור ולכותב הנכבד הר' יהושע מונדשיין שי'. ו' באייר תשס"ו
4. סיפור ישן. קראתי את הסיפור בילדותי (לפני כ-40 שנה) ב"דאס אידישע ליכט".
כדאי לברר אצל העורך דאז - הרה"ח נפתלי שי' גוטליב. ו' באייר תשס"ו
5. אם מספר פרטים לא מדויקים, אין ענין לשחוט את הסיפור. ו' באייר תשס"ו
6. לא מבין. גרליץ לא טוען שהמכתב נכתב לאנשי לומז'א, ואם כן יתכן שיקותיאל הנ"ל התגרש ברוג'צוב אבל נישא שנית בלומז'א. ואדרבה השוחט טען שאינו יודע איזה ב"ד סידר הגט, כנראה מפני שהגט לא סודר בלומז'א, ואם כך אין מקום לקושייתו של הרב מונדשיין.
ולגבי הקושיה ה"חזקה" של השמות אולי יש לומר שגרליץ לא התעמק מספיק במכתבו של אדמור הזקן ולכן התבלבל בין רחל לראסיה. בכל אופן אין בקושיה זו לפרוך את עצם הסיפור. ז' באייר תשס"ו
7. אמת. הרב מונדשיין לא שחט את הסיפור, אלא את המספר.. ז' באייר תשס"ו
8. מי צריך להוכיח? מדוע רק הרב מונדשיין חייב להביא הוכחות, ואילו גרליץ פטור לחלוטין? האם גילו לו את הסיפור מן השמים? ח' באייר תשס"ו
9. הוכחה נוספת. כנראה שנשמט מהרב מונדשיין פרט חשוב להוכחת טענתו:
למרות שהדבר לא כתוב בפירוש, אבל ברור לקוראים שהחסיד הזקן החזיק בביתו את גוף מכתבו של אדמו"ר הזקן ולא העתקה ממנו.
כלומר, המכתב נכתב אליו ואל חבריו.
משום כך נאלץ הסופר להרחיק את מקום מגוריו של החסיד הזקן כעשרים קילומטר מלומז'ה, כדי שכל פרטי הסיפור יתאימו לדברי המכתב שהגט נכתב במקום סמוך למקום מגוריו של החסיד הזקן, כלומר: בלומז'ה.
ואם מתברר שהמכתב נשלח לרוג'צוב ולא לכפר הסמוך ללומז'ה, מוכח מזה שהגט נעשה בסמיכות לרוג'צוב (ולא בלומז'ה כפי המובן ממהלך הסיפור). ח' באייר תשס"ו
10. מה יהיה? מה יהיה אם גרליץ יקבל את כל טיעוניו של הרב מונדשיין, ועקב כך ישנה את כל פרטי הסיפור: לאשה קראו ראסיה, הגט נכתב ליד רוג'צוב, יקותיאל עבר דירה ללומז'ה, והירש ליב נסע עם השוחט לכפרו של החסיד הזקן 600 ק"מ ולא 20.
האם במקרה כזה נצטרך להאמין בסיפור באמונה שלימה? ח' באייר תשס"ו
11. ההפרכה נאה כרגיל, אבל אין חידוש. אני ממשפחה ירושלמית ותיקה. ספרי 'ירושלים של מעלה' נחשבים במשפחה מוקצה מחמת מיאוס עקב השקרים הבזויים הממלאים אותם. סילוף הסטוריה זה כנראה המקצוע העיקרי של גרליץ. סבי ע"ה היה אומר שהוא מוכן לשלם מאה שקל על כל עמוד בלי שקרים בספר כלשהו של גרליץ.
מלבד הפנטזיות שאולי המציא רק כדי להשביח מקחו, הסיפור אודות "ר' שלום גיבור" וכיו"ב, הרי מה שמעיק בעיקר אלו המגמתיות הבולטות והשכתוב הבלתי נסבל: להציג את הרב זוננפלד כרשכבה"ג, ואת הרב קוק כאילו לא נולד מעולם!
במשפחתי - שהיתה תמיד חרדית למהדרין - זוכרים משום מה את הרב קוק כדמות משפיעה יותר מהרב זוננפלד. סבי ע"ה היה אומר שהרב זוננפלד היה "גוטער מורה הוראה", ואילו הרב קוק היה "געוואלדיגער גאון וצדיק". והוא אמר זאת כמציין עובדה ידועה, ולא במטרה להגדיל או להקטין משהו. הוא עצמו או אביו לא היו מקורבים במיוחד לאף אחד מהאישים הללו.
מבחינתי, הרב מונדשיין לא חידש השבוע דבר, שכן לא חשבתי לרגע שהסיפור אמיתי (אם כי נהנית מההפרכה העובדתית), ומצאתי לנכון לכתוב כל הנ"ל, להודיע כי הפרט מלמד על הכלל כולו. ט' באייר תשס"ו
12. דון מינה. נוסף לזה שהסיפור חלש, הרי זה מטיל ספק בשאר סיפורים מסוג זה המסופרים על גדולי ישראל. כי כיון דאיתרע חזקתו של המספר, שוב אי אפשר להאמין לו בשום דבר.
זה שכותבי תולדות ר"ע איגר העתיקו את הסיפור כמו שהוא מטיל כתם גם על שאר הסיפורים על רע"א. כמה חבל. ט' באייר תשס"ו

13. על מי להוכיח. מיוזענו גרליץ מנהל מפעל ענק של מעשיות שלא היו ואיבד את אמינותו לחלוטין כבר מזמן. זה שזה פורסם בדאס אידישע ליכט רק מחזק מאיזה בית יוצר זה הגיע [המבין יבין]. נכון הוא שכאן אפשר להוכיח את שקריו ויש לפעמים עם שמות תאריכים ודמויות שקשה להתמודד עמהם. נוסף שסידור הרש"ש לא היה ולא נברא (הסידור כן אבל לא "גלגוליו") וכן כל השאר. ר' יהושע טיפל בגרליץ בעדינות רבה מדי כנראה כי לרוב ככל סיפוריו אין זיקה לחב"ד כך שכל הפרסומים החבדיים לא נכשלו בהם. ט' באייר תשס"ו

14. חזקת כשרות - למגיב 12. אני מסכים אתך בהחלט לגבי הקביעה שסופר שנתפס בדאי בדבר אחד, מאבד את חזקת הכשרות לגבי כל שאר הסיפורים היוצאים מתחת ידו. אבל לא משום כך נפסול את כל הסיפורים שמספרים על הגאון רע"א או שאר גדולי ישראל; צריכים לדון כל מקרה לגופו ולבדוק את מקורו: אם אין לו מקור, הרי שהוא בחזקת סיפור מפוקפק. ואם יש לו מקור, צריכים לבדוק מה מדת מהימנותו של אותו מקור. אבל בדרך-כלל הדברים אינם מעלים ואינם מורידים, מה זה משנה אם היה אם לא היה. רק כשבאים לבנות היסטוריה צריכים לבדוק ביסודותיה. אבל אם רוצים ליהנות מקריאה אפשר לעשות זאת גם מסיפורים בדיוניים. ט' באייר תשס"ו

15. חכמים הזהרו בדבריהם. הרב מונדשיין הנכבד. ראשית תודה על הפרקים היפים והמעניינים בסדרת "סיפורים וגלגולים", ובכל מקום שהם. אך בפרק זה חש אני חובה להעיר שיש בהתייחסותך ואפילו שלילית, לספר 'ירושלים של מעלה' מין מתן לגיטימציה לספר הידוע ומפורסם שהסיפורים שבתוכו הורתם ולידתם מבטן המחבר, ואין כמעט שמץ של עובדה היסטורית נכונה בכל הספר, כך שאין למחבר לזכות בביקורתו של מבקר ברמה כזו. אנחנו כבר מחכים לפרק הבא. ט' באייר תשס"ו

16. למגיב 15. אילו ידעו הכל את מה שאתה יודע, הייתי פטור מכתובת הביקורת. אבל המציאות מוכיחה שרבים מסיפוריו (לא הנוכחי בלבד) חדרו לעלונים חב"דיים כ"מעשה שהיה", לפיכך יש מקום להוכיח את בדיונם. תא חזי, שעדיין יש כאן כאלו שמתעקשים להחזיק באמונתם שהסיפור אכן היה ונברא! ט' באייר תשס"ו

17. rabbi munshein ab

why dont you answer #6

just because brought up very valid points which is what i too thought when i saw your article who didn't happen, and if he wanted he did not understand the letter well, does not mean the story nobody knows him, very far from where he to remary he would definitely go to a city where letter was sent to lived and very far from where the

18. למס' 17. התשובות למגיב 6 ניתנות בתגובות מס': 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16. עיי"ש היטב. י"א באייר תשס"ו

19. דברי הסופר ב. לנדוי. הסופר ר' בצלאל לנדוי זצ"ל, כתב פעם בהמודיע כי הסיפור על מפתחות הנחשת למקום הנקרא "מסתרים" לא קרה מעולם. עצם שתיקת הכותב לנכתב מוכיחה שאכן ב. ל. צדק. הוא כתב שם גם ששמע מפי אחד מיקירי ירושלים שגדולי ירושלים היו מספיק גדולים מכדי שיצטרכו להמציא עליהם סיפורים. י' בשבט תשס"ח

גלגולו של חמץ ושלוש קושיות

סיפור שהרבי לא סיפר, על חמץ שהתגלגל מחבית לבאר ומחצר לחצר. מוגש לרגל פסח שני. הרב יהושע מונדשיין בפרק חמשה-עשר של "סיפורים וגלגולים"

לפני כחודש התפרסמו באחד האתרים הסיפור הבא ודברי הפתיחה שבהקדמתו:

לכבוד יום י"ג ניסן, יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, שחל היום בערב, אנו מביאים סיפור מופתי שסיפר הרבי באחת ההתוועדויות • מתוך הספר "רבותינו נשיאנו" חלק חמישי, בעריכת החוקר החסידי ר' יוסף יצחק קמינצקי, שראה אור בקרוב

חמץ בפסח

אחד מתושבי ליובאוויטש, חסיד של אדמו"ר הצמח צדק, שהיה מהדר מאד בקיום המצוות, היה בפסח מקפיד, ונזהר מאד מכל חשש, ואפילו חשש רחוק ביותר של חמץ. הוא הקפיד להכין בעצמו את כל מה שיאכל בפסח ולא לסמוך על אף אחד. בעצמו אפה את המצות, בעצמו בישל את התבשילים, ואפילו במים שהיו בביתו לא השתמש, אלא שתה רק מימי הבאר שעמדה בחצרו, שהייתה מיועדת לפסח. וכמובן שהוא לא הכניס לפיו דבר מאכל שמישהו אחר בישל.

עד כדי כך הגיעו הדברים, שהוא נמנע מלבוא אל אדמו"ר הצמח צדק בכל ימי הפסח, מחשש שמא יכבדוהו במאכל או במשתה ולא יוכל לסרב בפני הרבי. שהרי זה יראה כאילו הוא מטיל ספק בכשרות בבית הרבי.

רק ביום אחרון של פסח (שהוא יום-טוב שני של גלויות), כאשר מקילים בכמה עניינים (בחוץ לארץ), כגון אכילת שריוה, הרשה לעצמו לבוא ולהסתופף בצלו של הרבי. כאשר הבחין בו אדמו"ר הצמח צדק הוא פנה אליו ואמר: "דע לך כי נכשלת בשוגג בחמץ בפסח! לך מהר ובדוק את הבאר שבחצר ביתך".

רץ החסיד לביתו, בדק את באר המים שבחצרו, והנה שוד ושבר, כיכר חמץ צפה על פני המים – חמץ גמור!

כשהוא מבוהל ומבועת מיהר החסיד להגיע לחצרו של הרבי ובקש מהגבאי שיכניסו בדחיפות לרבי. כשנכנס לצמח צדק הוא שאל אותו שלוש שאלות: השאלה הראשונה הייתה, למה מגיע לו עונש כבד כל-כך מלמעלה, בשעה שהוא עשה את כל מה שביכולתו להישמר מחשש חמץ, ולבסוף נכשל בחמץ ממש?! שאלתו השנייה הייתה, מכיוון שהרבי רואה הכל, והוא ראה שיש חמץ ממש בבאר שבביתו, אם כן מדוע לא הזהיר אותו הרבי מאכילת חמץ?! והדבר השלישי, הוא ביקש מהרבי "תיקון" על העוון החמור שנכשל בו.

ענה לו אדמו"ר הצמח צדק:

על שאלתך הראשונה, למה מגיע לך להיכשל בעוון כה חמור – אין זה עונש שמגיע לך, אלא זו תוצאה ישירה מהתנהגותך. אמנם על האדם לעשות כל מה שביכולתו שלא ייכשל חלילה באיסור, אבל כל מה שיעשה האדם אינו מספיק, הוא תמיד צריך לעזר ולסיוע מלמעלה, מכיוון שאתה עשית כל כך הרבה בעניין זה, וסמכת רק על עצמך, ולא סמכת גם על הקב"ה, לכן קרה לך מה שקרה.

לשאלתך השנייה, מדוע לא אמרתי לך דבר וחצי דבר, על החמץ שהיה בבאר, התשובה היא, כי פשוט לא ראיתי אותך מול עיניי, אתה הרי חששת לאכול בביתך ולא הגעת לכאן בכל ימי הפסח. ולבסוף נתן לו הרבי "תיקון תשובה" על כל מה שקרה.

את הסיפור הזה סיפר הרבי נשיא דורנו, באחת ההתוועדויות. והרבי הוסיף ואמר:

למרות שלפני אדמו"ר הצמח צדק הכל גלוי וידוע, והוא ראה את האיש גם כשלא עמד מול עיניו, כי הרי הרבי צופה ומביט למרחוק, ורואה את כל מה שקורה גם במקומות מרוחקים, בכל זאת יש הבדל בין מי שנמצא קרוב בגשמיות לרבי, לבין מי שרחוק בגשמיות מהרבי. כאשר אדם נמצא רחוק בגשמיות מהרבי קשה לרבי להעיר לו כשהוא עושה דבר-מה שאינו ראוי. ואילו כשנמצאים קרוב לרבי, קל יותר להעיר למי שמתנהג שלא כראוי.

* * *

עד כאן הסיפור כפי שנתפרסם באותו אתר.

על אף המפורש לעיל ש"את הסיפור הזה סיפר הרבי נשיא דורנו, באחת ההתוועדויות", אך מכיון שעד כה לא נמצאה אותה שיחה עלומה, וגם לא מצינו מי שיזכור שהרבי אכן סיפר זאת אי-פעם (וכפי שכבר תמחו על כך המגיבים באתר הנ"ל ובאתר נוסף), מותר לנו לפקפק באמיתותה של שמועה חדשה זו.

לעומת זאת הצביע אחד הגולשים על מקורות אחרים שבעקבותיהם הגענו לשרשי הסיפור הנעוצים בבית טשרנוביל, והצדיק בעל המעשה הוא **המגיד ר' מרדכי מטשרנוביל** ולא אדמו"ר ה'צמח צדק'!

* * *

בחצר סקווירא – לבית טשרנוביל – מקובל הסיפור מפיו של כ"ק האדמו"ר ר' יעקב יוסף (תרנ"ט-תשכ"ח), שהיה מספרו בכל שנה ושנה בעת נסיעתו לשאיבת מים שלנו. וידועה דרכו שלא אמר דבר שלא שמע מרבותיו.

להלן נוסח הסיפור כפי שסופר על-ידי בנו כ"ק האדמו"ר מסקווירא שליט"א ביום ההילולא של המגיד מטשרנוביל זצ"ל (כ' באייר) תשס"ג, ונתפרסם בקובץ 'בחצר הקודש' (פ' שופטים) שלאותה שנה. כאן הובאו דבריו בתרגום ללה"ק:

ידוע הוא הסיפור שיהודי אחד בא פעם אל המגיד מטשרנוביל זי"ע באחרון-של-פסח, וראה שהנוכחים אוכלים איש עם רעהו ממאכלים משותפים ("מ'מישט זיך"), כמנהג ישראל שבאחרון-של-פסח אוכלים בשיתוף. אלא שאותו אדם מיאן לאכול בצורה זו...

קרא המגיד מטשרנוביל לעומתו: "מדוע בביתך אינך משגיח? במים שהכנת לך מונחת חתיכת חמץ!"

נחפז היהודי לצאת ורץ לביתו במורא גדול. שם ראה שאמנם במים מוטלת חתיכת חמץ ר"ל.

בחזירתו שאל, ששלושה דברים מוקשים בעיניו:

א] אם המגיד מטשרנוביל ידע מכך, מדוע המתין עד אחרון-של-פסח ולא עורר אותו מיד עוד קודם הפסח?

ב] הוא מרגיש בעצמו שכבר נזהר בכל הזהירויות שאפשר לו לעשות, ואיך יתכן איפוא שיארע לו כדבר הזה?

ג] מה הוא הפגם שבמעשיו, שבעטיו מגיע לו עונש אשר כזה, שימצא בביתו חמץ בפסח ח"ו.

השיב לו המגיד מטשרנוביל: "כולן נסקרין בסקירה אחת" נאמר רק אצל הקב"ה, אבל אצלנו, אם חוזרים ומביטים – רואים. כשראיתי שאתה ממאן לאכול במשותף אפילו באחרון-של-פסח, חפצתי להביט מה קורה אצלך בביתך... הסתכלתי וראיתי שיש שם חתיכת חמץ.

על השאלה השניה – כיצד קרה הדבר על אף שנזהר בכל הזהירויות – השיב לו: המשרת, הגוי, מפני שראה שאתה כל-כך לא רוצה, נקט בדרך של "דווקא" והכניס לשם חמץ!

ועל השלישית – מדוע מגיע לו עונש שכזה: מפני שאכן נזהרת בכל הזהירויות, אבל הרגשת שכבר עשית "הכל" ושום דבר כבר לא יכול לקרות... אבל באמת היה עליך לדעת, שאחר כל מעשיך וענייניך צריכים ל"סייעתא דשמיא"! זה מה שהיה חסר אצלך... והוא אשר הראוך, שאחרי שעושים את כל מה שעושים, עדיין זקוקים לייחל לסייעתא דשמיא שלא יבוא שום מכשול.

* * *

על המגיד מטשרנוביל אמורים הדברים – בנוסח שונה במקצת – גם בס' **קדושת ציון** של כ"ק האדמו"ר ר' בן ציון הלברשטאם מבאבוב הי"ד, פ' פנחס (הספר נדפס בשנת תשכ"ז, מכתבי תלמידיו ששמעו מפיו):

שמעתי ענין נורא שהיה אצל הרה"ק הר"מ מטשרנאבל זי"ע. כי היה רב בעירו אשר היה תלמיד חכם גדול וירא שמים, אך לא היה מכת החסידים, ולא היה בא אל הרבי ר"מ. פ"א באחרון של פסח, נמלך אותו רב בדעתו והלך אל שלחנו הטהור.

תיכף בדרכו על מפתן ביתו, אמר לו הרבי ר"מ שצריך לקבל על עצמו תשובה, כי נכשל באיסור חמץ בפסח.

הרב הזה נתחלחל מאוד, ותיכף הלך לביתו ויחפש בכל אשר בביתו ולא מצא שום דבר. ושאל לבני ביתו על כל הדברים שהיו משתמשים בהם בימי החג, ולא היה עליהם שום חשש. ופשפש ולא מצא, עד שבא אל חבית המים, כי היה מנהגם להכין חבית גדולה של מים שיהיה על כל ימי החג מפני הזהירות. וכשהיה מסתכל בחבית וראה מה שבתוכה נבהל על המראה, כי מצא בשוליו חתיכת לחם חמץ גמור. והוא היה משתמש בכל ימי החג במים האלו לבישול ולכל הצורך, ונכשל הוא וכל בני ביתו באיסור חמץ בכל ימי הפסח.

וחזר לבית הרבי ובקש מאתו שיסדר לו תשובה. והוסיף ואמר, הנה יש לי תלונה עליכם, מאחר שמעיני כ"ת אין נסתר דבר ולא היה נעלם ממנו מה שנעשה בביתי, למה זה חכיתם עד בואי אצלכם ולא שלח לי מר בערב פסח להזהירני על זה קודם שנבא לידי מכשול. למה לא החיש להציל את נפשותינו מן האיסור החמור הזה.

ענה לו הרה"ק, אל תחשדו אותי בזה, כי באמת לא ידעתי מזה עד היום, מאחר שלא היה לו שום קשר עמי. אך היום הזה, כאשר בא לביתי ונתקשר עמנו, אז נתגלו לי כל מטמונותי וראיתי צרת נפשו ותיכף הזהרתיו על זה.

* * *

עד כאן בס' קדושת ציון. וממנו נעתק (בשינויי לשון קלים) לספרו של ר' ישראל קלפהולץ **אדמו"רי טשרנוביל** (תשל"א).

* * *

אנו, לדרכנו, נמצאנו למדים, שגם בשעה שמספר הסיפור מציין מקור נאמן לדבריו – הוא כ"ק אדמו"ר זי"ע בשיחתו "באחת ההתוועדויות" כבמקרה שלנו – עדיין יש לבדוק אחרי מספר הסיפור, האם אכן אמר הרבי את הדברים המיוחסים לו, או שמא מקור בדוי או הזוי הוא זה ולא היו דברים מעולם. **י"א באייר תשס"ו**

1. מחכים... מחכים למתקפה של קמינצקי... י"ג באייר תשס"ו
  2. זה הופיע. זה הופיע באתר קטן ונחמד המנוהל בידי חסידי חבד... י"ג באייר תשס"ו
  3. Zevin. שם גם מובא הסיפור באו"א. י"ג באייר תשס"ו
  4. למרות הלעג - זאת שיחה של הרבי! הכותב הנ"ל ממשיך להכחיש את החי וכו'. אבל מה לעשות והרבי סיפר את הסיפור בחודש תשרי תשכ"ב. שמעתי את השיחה כמו"כ פעמים מהמשפיע ר' שלום בער ליפסקר מני. לפני מספר דקות התקשרתי שוב לר' בערל ליפסקר, והוא אכן חזר בפני את הסיפור הנ"ל שלפי דבריו הרבי סיפר אותו בהתוועדות ש"פ האזינו, י"ג תשרי תשכ"ב. למי שמעוניין לבדוק את אמיתות הסיפור הנה לפניהם מס' הטל. של ר' בערל ליפסקר בני. 718-7718875
אגב, השיחה הזאת התפרסמה באחד הקונטרסים שחולקו בבתי הכנס"ס בשנה האחרונה, ומשם העתקתי אותה ככתבה וכלשונה. אז למרות טשרנוביל, ולמרות באבוב, הסיפור היה עם הצמח צדק!
תגובה רחבה יותר תבוא בעתה ובזמנה. י"ג באייר תשס"ו
  5. חיפשתי ולא מצאתי. ניתן להיכנס לאתר של ועד הנחות בלה"ק www.lahak.org שם מפורסמים כל הקונטרסים שהוציאו - וביניהם שיחת י"ג תשרי תשכ"ב עליה מדבר הרב קמינצקי.
אני עיינתי בשיחה והסיפור לא נמצא בה! (יש שם סיפור אחר בקשר לאדמו"ר מהר"ש וזה"צ).
במקרה זה לא נותר אלא לומר "נתי ספר וניחזי" - אם השיחה התפרסמה נשמח לראות אותה!
י"ג באייר תשס"ו
  6. מתי שמע זאת הרחשד"ל? כאן זה לא מופיע WWW.sichoskodesh.com/pdf/5722.pdf. כשהתפרסם הראשונה שאלו כמה מהתמימים את ר' יואל שי' שאמר שמעולם לא שמע את הסיפור מהרבי. אשר למקור שהתגלה עתה, הרי הנ"ל זוכה וממשיך לשמוע שיחות עד היום בהקיץ מדי שבת בשבתו, כידוע ל"ח. י"ג באייר תשס"ו
  7. באתר לה"ק מופיע רק ראשי פרקים. באתר לה"ק מופיעים רק 3 עמודים של ראשי פרקים משיחה מוגהת. י"ג באייר תשס"ו
  8. גם אני קראתי. קראתי את השיחה לפני מספר חודשים. י"ג באייר תשס"ו
  9. לא זכיתי להבין. מה הענין בפרוייקט מגמתי להכחשת סיפורים?
מאותה סיבה, שנתבארה בטוב טעם בהקדמת העורך למאמרו - למען לא יתגלה לדור הצעיר כי חונך על שקרים וזיופים של אמונות תפילות - מטעם זה גופא, פשוט שהכרזות גורפות כ"אל תאמינו למה שמספרים לכם" וכו', תביא לתוצאות דומות.
בכל הציטוטים שבהקדמה - לא מצינו קריאה או הוראה לצאת בקמפיין שיטתי להכחשת סיפורים חסרי מקורות, וכיו"ב. י"ג באייר תשס"ו
  10. מצחק - למגיב 9
דברך מזכירים את מאמרו הידוע של ז"ה בבית משיח: הרבי מעולם לא הכריז שג' תמוז הוא יום ההילולא שלו... י"ג באייר תשס"ו
  11. שיחה לתושבי קראון הייטס. את הסיפור סיפר הרבי במשך לשיחה חריפה לאנשי קראון הייטס, והרבי סיים בסיפור הנ"ל שמכיון שהם נמצאים בקירוב מקום לכן "הם זוכים לדברי מוסר".
דבר ברור ובלי כל ספק שאת הסיפור סיפר כ"ק אדמו"ר בהתוועדות. י"ג באייר תשס"ו
  12. צריך לשאול את ח"ש ברוק. אולי יגיב כאן חיים שאול ברוק (לה"ק) ויספר האם יש עוד איזו הנחה? האם שמע פעם על השיחה הזו? מדוע לא הכניס אותה לתו"מ (אם השיחה אכן נכונה?). י"ג באייר תשס"ו
  13. לשלמה - 11. מתי היתה (או לא היתה) השיחה הנ"ל לתושבי קראון הייטס? י"ג באייר תשס"ו
  14. הרב ש"ב ליפסקער בקי נפלא בשיחות. למרות שאיני מסכים לדעותיו של רש"ב ליפסקער, אבל דבר ברור הוא שהוא בקי נפלא בשיחותיו של הרבי. י"ג באייר תשס"ו
  15. תגובת הרב חיים שאול ברוק שי'. מערכת שטורעם פנתה למנהל ועד הנחות בלה"ק הרב חיים שאול ברוק שי' לבירור הנושא, ולהלן תוכן תשובתו:
- נתבקשתי לפני כחודש ע"י הרב יהושע מונדשיין שי' לשאול על זה אצל הרב יואל כהן שי' שענה לי בפירוש שהרבי מעולם לא סיפר זאת!**
- הוא עצמו - הרי"כ - שמע סיפור זה מא' שסיפר זאת בשם אדמו"ר מוהריי"צ, אבל המספר עצמו אמר שלא שמע זאת מאדמו"ר מוהריי"צ אלא כששמע זאת אמרו מאדמו"ר מוהריי"צ סיפר זאת.**

שאלתי את הרא"ל ראסקין וגם הוא לא זכר הסיפור, ולא מצא אותו בשום מקום בשיחות אדמו"ר מוהריי"צ הנמצאים תח"י.

שאלתי גם את הרמא"ז זעליגסאן שיש תח"י מפתח מהשיחות דה'שי"ת-תשמ"ב וגם הוא לא מצא, ואמר לי ששמע פעם הסיפור ממישהו (לא מהרבי) אבל לא על הצ"צ, ועכ"פ במפתח שלו לא מצא.

שאלתי גם את ר' זאב יחזקאל הכהן כ"ץ שהי' רושם הרבה מההתוועדויות - ויש תח"י רשימה קצרה מהתוועדות זו שרשם בשעתו, ואין זכר לדבר זה ברשימתו, וגם אמר לי פא"פ שאינו זוכר סיפור כזה.

אח"כ דיברתי עם ר' שלמה זרחי והוא זכר הסיפור היטב אבל אמר מיד ששמע זאת כמ"פ מפי חסידים, אבל אף פעם לא מהרבי.

תח"י אין כזאת הנחה, ולא נמצא בספר החדש דשיחות תשכ"ב שיו"ל.
י"ד באייר תשס"ו

16. . ותודה רבה לי. מונדשיין. י"ד באייר תשס"ו

17. תגובה לתגובת הרב ברוק שי'. **דבר ראשון**, ההנחה של ועד הנחות בלה"ק היא ר"פ בלבד!
דבר שני, בערל ליפסקר תמיד מספר סיפור זה כחלק משיחה שבה הרבי "ירד" על החסידים דקראון הייטס.
ולכן הגיוני מאוד לומר שלא כתבו הנחה משיחה זו כלל, בדיוק כמו שלא הניחו ריבוי שיחות כיו"ב הן בשנים אלו והן בשנים שלאח"כ. וד"ל.

ולהעיר, שרי"כ אינו ראה בכגון דא, כי סגנון זכרוננו הוא ענינים ולא דוקא פרטים או סיפורים. ובעצמי שמעתי ממנו **כו"כ** סיפורים, וכשפתחתי סה"ש דאדמ"ר הקודם ראיתי פרטים שונים בתכלית! י"ד באייר תשס"ו

18. קמניצקי - חוקר?! קמניצקי הרי טוען שהעתיק קטע מתוך שיחת הרבי שראה מסתובבת, וכעת מתברר שאין שיחה כזאת בדפוס, אלא הכל מפי זכרוננו של רחשד"ב ליפסקר שי'.
כאן מתגלה החוקר החסידי במלוא מערומיו, כי הוא עצמו מודה שאינו יודע מהיכן לקח את דבריו.
הרי זה שלא ציין מקור במאמרו המקורי הוא משום שלא ידע מקור, אז מהיכן לקח את הציטוט?
אילו לא בא מונדשיין רק ללמדנו לקח "כיצד חוקרים סיפורים חסידיים בישראל" דיינו. י"ד באייר תשס"ו

19. למתיתיהו. כנראה מה שקרה זה שבאחד מהעלונים המשיחיים כתבו הנחה מהתוועדות של הרב ליפסקר שי"נ, ומשם העתיק קמניצקי החוקר.
אבל זכרוננו של קמניצקי טוב מזכרוננו של ליפסקר, שכמו שליפסקר עירבב בין התוועדות של ר' שמואל לזוויטין להתוועדות של הרבי כך קמניצקי עירבב בין עלון משיחי לבין הנחות בלה"ק.
וכעת הכל מובן. י"ד באייר תשס"ו

20. תגובה למשה לייב 17. מה הקשר? וכי בגלל שהר"י שי' כהן סיפר סיפור עם שניונים לגבי המסופר בסה"ש, בגלל זה יספר סיפור ששמע מהרבי בעצמו, בשם חסיד פלוני, ויאמר מפורש שלא שמע סיפור זה מהרבי מעולם?! ולזה יקרא שזכר רק ענינים ולא פרטים וסיפורים?!
אתמהה! י"ד באייר תשס"ו

21. למרות דברי ברוק - זו שיחה של הרבי! אני מתפלל על מערכת שטורעם: אם ברצונכם לברר את העניין מדוע לא פניתם לש"ב ליפסקר? הרי פירסמתי את מס' הטלפון שלו. הנה הוא שוב: 0017187718875.
ואם אתם כבר שולחים את ברוק לברר את העניין, מדוע אתם שולחים אותו לרסקין לברר האם הסיפור מופיע אצל אדמו"ר הריי"צ, הוא פשוט יכול לגשת לבערל ליפסקר ולשאול אותו מתי הרבי סיפר את הסיפור (כמדומני שהם גרים באותה שכונה, והוא יחסוך את שיחת הטלפון).
אז למרות המתלהמים 18 ו-19 כנראה בכ"ז זו שיחה של הרבי... י"ד באייר תשס"ו

22. ליפסקר: "שיחה של הרבי ששמעתי". לאחר פירסום הדבר שאלתי את רשכ"ל והוא אמר לי בפשטות שזו שיחה שהוא עצמו שמע מהרבי והוא חזר על כל הפרטים שהתפרסמו כאן. י"ד באייר תשס"ו

23. חוקר או דייג. רבותי תסבירו לי בבקשה איפה המחקר ואיפה ההגיון. כשכל אלו שניחנו ב"ה בזכרון טוב ממה שהרבי אמר בהתוועדויות ואומרים שלא זכור להם שום סיפור כזה מפי הרבי ומולם עומד "חוקר" ואומר אני ראיתי זאת נדפס שחור על גבי לבן באיזה עלון עלום שם ואם זה לא מספיק אז רשדב"ל זכור את זה במפורש הרי זה בנינו של מונדשיין אשר סיפורים מתגלגלים ואנשים מחליפים בין שמות תקופות ועובדות אז ברצינות מר חוקר האם כולם טועים ורק רחשדב"ל צודק ??? י"ד באייר תשס"ו

24. לרב קמניצקי. יפה שהפעם כבר הוספת את המילה "כנראה", חוקר זהיר הי' כותב זאת גם בפעם הראשונה, ולא כפי הקביעה הנחרצת שלך בתגובה הקודמת.
מדוע על המערכת לפנות לרש"ב ליפסקר? האם מישוה מטיל ספק בדברך שהנ"ל טוען כך? אך לעני"ד עם כל הכבוד לרש"ב ליפסקר, ר' יואל ור' שלמה זרחי נאמנים אצלי יותר, ואם הם טוענים בביטחה שהרבי לא סיפר את הסיפור, יש לסמוך על דבריהם. י"ד באייר תשס"ו

25. באיזה קונטרס פורסם? תרשו לי לנחש שה"שיחה" עם הסיפור פורסמה ב"שיחת הגאולה"...

י"ד באייר תשס"ו

26. משיח צדקינו מחכה... אינני נמנה על חסידי חב"ד, יחד עם זאת הנני מתפלא על כך שמדור איכותי כל כך, ירד לפסים אישיים.

משיח צדקינו מחכה ומצפה שיסדרו ביניהם (וגם אנחנו, כל אחד ואחד מאיתנו), ואז יופיע במלוא הדרתו, והוא יגאלנו. לגופו של ענין, כל אחד הבקי בסוגיא זו הנקראת "סיפורי צדיקים", מכיר היטב את התופעה על סיפור אחד המסופר על שם כמה וכמה צדיקים. וכי יש ספק בדבר, שהצמח צדק זי"ע "יכל" להראות את המופת הזה? רבים מהצדיקים שהיו רגילים בסיפורי צדיקים, היו רגילים לספר באופן זה, דהיינו שהיו מספרים סיפור ומוסיפים שהסיפור מסופר על כמה וכמה צדיקים.

נקודה נוספת: האם בלהט הויכוח, לא פספסנו את המסר הכל כך חשוב היוצא מהסיפור? (ולהעיר, המגיד מטשערנביל הרה"ק ר' מרדכי צ"ל היה מחותנם של נשיאי חב"ד, וזקינו של הגה"ק האדמו"ר צ"ל, כידוע). וה' יברך את עמו בשלום. י"ד באייר תשס"ו

27. גם גינזבורג פירסם את הסיפור. ראיתי לפני זמן מה שאת השיחה הזאת פירסם הרב לוי"צ גינזבורג בבי"מ. י"ד באייר תשס"ו

28. גינזבורג ל-27. ראה לסתור? י"ד באייר תשס"ו

29. תגובה ל-24. מכיוון שהגבת לא בהתלהמות, כמו אחרים, אשיב לך:

אני מסכים שללא כל ספק ר' יואל זוכר את שיחותיו של הרבי באין ערוך טוב יותר מבערל ליפסקר. אבל כאן מדובר בסיפור ספציפי שהרבי סיפר בשנת תשכ"ב. שמעתי את הסיפור מבערל ליפסקר בשנת תש"ל! והוא חוזר גם עכשיו ואומר בוודאות גמורה שהרבי סיפר את הסיפור בי"ג תשרי תשכ"ב. האם לא יתכן שר' יואל שכח את הסיפור הקטן הזה? הרי בכ"ז עברו מאז 46 שנים.

וכי איזה אינטרס יש לליפסקר להמציא את הסיפור, האם הסיפור קשור למשיחיות וכו'? באשר לר"ש זרחי - הוא היה בתשכ"ב ילד בן 14! (לידיעתך, גם אני הייתי באותה התוועדות, ואיני זוכר את הסיפור, כי הייתי ילד קטן, האם גם זו ראייה?!).

לאור האמור לעיל, אני לא מתרשם מהלעגנים דלעיל (שכנראה מדובר בלעגן אחד) והדבר ברור אצלי שאת הסיפור סיפר הרבי.

המכחישים ימשיכו להשקיע את מרצם בהכחשות וכו', ואילו הכותבים ימשיכו לכתוב ולהפיץ סיפורים ותולדות חייהם של רבותינו נשיאנו, למען הדור הצעיר והמבוגר גם יחד. י"ד באייר תשס"ו

30. תגובה ל-29 הרב קמינצקי. נראה לי שאין אחד שלא מאמין שדיברת עם הרחשד"ב ליפסקר.

השאלה כאן היתה על כך שרק הוא זוכר את זה.

הרי באם מדובר בשיחה שהיתה יוצאת מהכלל, עקב הנושא שדובר בה, הרי שיותר מאדם אחד צריך לזכור אותה. איני רואה כל בעיה בגילם של הרושמים והזוכרים, באם שומעים אנו סיפורים וחוויות שראה וחווה ר"ש זרחי משנות ה"ידים, מדוע שלא נוכל לסמוך על אדם מוכשר ובעל זכרון כמותו, גם במה שלא זוכר, ובפרט כאמור לעיל, שמדובר בשיחה לא רגילה.

והאמת היא, שמדוע לנו לחקור מי בעל זיכרון טוב ומי לא, כאשר יש לנו תדפיס של השיחה ממנה העתקת ככתבה וכלשונה, אז מה שנשאר הוא רק להמציא למערכת האתר העתק מהשיחה, ואז ידך תהיה על העליונה ויהיה סוף לדיון. י"ד באייר תשס"ו

31. קמינצקי משכנע יותר. כשקראתי את תגובתו האחרונה של קמינצקי השתכנעתי שהצדק עמו.

קמינצקי, המשך להפיץ המעיינות בהצלחה רבה. י"ד באייר תשס"ו

32. שכחתם חוזר אחד. הוא בעל זכרון נפלא ובפרט בסיפורים.... ידיד. י"ד באייר תשס"ו

33. דברי הרבי. במקרה שאומרים שאלו דברי הרבי לדעתי יש לבדוק לעומק קצת יותר ולברר אצל מספר הסיפור היכן הוא כתוב וכו' ולא ישר לפסול את דברי כ"ק אדמו"ר. י"ד באייר תשס"ו

34. הרב גרליצקי. למה נמנע ר' ח.ש.ב. מלברר אצל הרב אברהם גרליצקי?

הרי הוא יודע כבר סמכא לענינים אלו, יש לו זכרון מופלא, והרי מהיחידים שהיו עושים הנחות בימים ההם. אגב, שמעתי אישית מהרב גרליצקי, שעד תש"ל, כל השיחות "החרפים" שנשמעו מהרבי, היו "of the record" ואף א' טרח לכתוב אותם. י"ד באייר תשס"ו

35. תודה למערכת האתר על דברי ח"ש ברוק. בקשר לג'ייקובסון. הוא אכן מומחה לסיפורים, גם לסיפורים שהוא שמע וגם ובעיקר לסיפורים שהוא לא שמע... בקשר לדיון כולו, עד שלא יאמר קמינצקי מהיכן לקח את הסיפור (מ"עלון")??? לא ניתן לסמוך על זה. ואע"פ שליפסקר זוכר, ה"ה עד אחד ויכול להתבלבל וכו'. משא"כ כולם - כולל שלמה זרחי, הידוע בזכרונם הבלתי רגיל - לא זוכרים דבר כזה? ומצינו זאת על אדמור"י פולין? לכאורה זוהי ראי' מספיקה. י"ד באייר תשס"ו

36. איפכא מסתברא. הרי אפשר לומר שליפסקר פשוט החליף תאריך בזכרונם. י"ד באייר תשס"ו

37. ??? old in 5724. How old was Lipsker Kaminetzki writes that Zarchi was only 14 years then? Did he find out? י"ד באייר תשס"ו

38. תלונתו של הרב מונדשיין מוטעית. קראתי בעיון את כתבתו של הרב מונדשיין, ממנה הבנתי שר"י קמינצקי המציא שיחה של הרבי שלא היתה ולא נבראה. אולם כשגמרתי לקרוא את כל התגובות מסתבר שלא קמינצקי הוא שהמציא (או לא המציא) את הסיפור, אלא מישהו אחר.
- אז תלונתו של הרב מונדשיין היא לא על קמינצקי, אלא על ליפסקר, שהוא האיש שהמציא במוחו הקודח שיחה שלא היתה ולא נבראה.
- השאלה הגדולה היא האם יתכן שר' ש"ב ליפסקר שייך להמציא שיחה כזאת? ט"ו באייר תשס"ו
39. תלונתו של מי מוטעית? תגובה ל-38. דומני שאין דרכו של החוקר הנכבד, עורך הסידרה, לחזר אחרי כל המספרים בעלי דמיון וכו', אלא להעמיד על דיוקם של סיפורים הבאים בדפוס. ט"ו באייר תשס"ו
40. תגובה ל-38. באם גם היום ממשיך ליפסקר לשמוע שיחות בדמיונו, בכל שבת בהתוועדות בשעה 1:30-770, מדוע לא נאמר שכבר בתשכ"ב דמיין? ט"ז באייר תשס"ו
41. על מה כל הרעש? ואם זה כפי ש"מ כותב התרחש על הצדיק מטשרנוביל? מה ההבדל אם זה הי' עם הצמח צדק או עם הצדיק מטשרנוביל, והלא אוצר מנהגי חב"ד מלא מטשרנוביל וברסלב וקוסונו? ט"ז באייר תשס"ו
42. ליפסקר. נכנסתי הבוקר וראיתי את המאמר והתגובות בעקבותיו, בלי להיכנס לתוכן הויכוח רציתי לומר שבן אדם שעשה לרבי טהרה ועדיין אומר יחי, אני לא הייתי סומך על כושר השיפוט שלו ועל כח זכרונו. ט"ז באייר תשס"ו
43. מורם מעם. שאדם שעשה לרבי טהרה ואעפ"כ חדור כולו באמונה ש"הוא יגאלנו" הרי הוא מורם טפח מעל הקרקע וקצת יותר מזוכך מכמה עשרות מגיבים כאן....
- ראוי הוא שנסמך עליו בעדות חי' אודות היוצא מפיו הטהור של הרבי. אני אישית שמעתי ממנו תיאור מדויק של ה"פאר בכבוד" בניגון שאמיל שהרבי לפתע שר בנעימה קדושה בש"ק כ' אב תש"כ וראה זה פלא: מלבדו יש עוד א' בלבד שזכר היטב את המעמד הנ"ל לפרטיו ושניהם נתנבאו באותו סגנון בדיוק... נראה את המערכת הנכבדה מקבלים האמת ממי שאמרה ומפרסמים הדברים... טייערע ברידער: 20 שנה לבחוקותי מ"ו בהם ביקש הרבי "בקשה נפשית" - שבת אחדות כהכנה למ"ת. מי יתן.... ט"ז באייר תשס"ו
44. איך אפשר לסמוך על ר"י? איך אפשר לסמוך על זכרונו של ר' יואל כהן, בשעה שהוא אומר שאת הסיפור סיפר אדמו"ר הרי"צ ואילו ר"ל רסקין, שמתמחה בסיפורי אדמו"ר הרי"צ, אומר שלא היה ולא נברא? ט"ז באייר תשס"ו
45. ליענקל - 44. אף א' לא אמר בשם ר' יואל שהרבי הרי"צ סיפר את זה, תקרא שוב את הדברים. כך שכמו שר' יואל אמר, כך גם הרבי סיפר... וההבדל ה"קטן" הוא האם נצמדים לאמת ולמקורות, או שלמען ה"אמונה הטהורה" מגזימים מסלפים ומשקרים, שאז אחריתה מי ישרנו, כנראה במוחש ממעשה המשיחיסטן בכל יום יום! ט"ז באייר תשס"ו
46. תגובה ל-45. הנה בשבילך עשיתי העתק והדבק: הוא עצמו - הרי"כ - שמע סיפור זה מא' שסיפר זאת בשם אדמו"ר מוהרי"צ, אבל המספר עצמו אמר שלא שמע זאת מאדמו"ר מוהרי"צ אלא כששמע זאת אמרו שאדמו"ר מוהרי"צ סיפר זאת. ט"ז באייר תשס"ו
47. שמיל. בעניין "פאר וכבוד" בניגון שמיל, כן שמעתי מהרה"ג וכו' רג"מ גרליק. ט"ז באייר תשס"ו
48. ליענקל - 44 ו-46. גם אחרי שגזרת והדבקת עדיין לא הבנת. ר' יואל לא אמר שהרי"צ סיפר, אלא אמר שמישהו סיפר בשם מישהו שהרי"צ סיפר זאת. ור' יואל עצמו לא אישר את מהימנות הדברים. קרא שוב לפני שתדביק שוב. ט"ז באייר תשס"ו
49. ניגון "פאר וכבוד". אני שמעתי זאת מר' לייב קפלן ע"ה, וכמדומני שהבאתי זאת בשמו במאמרי הנדפס ב'פרדס חב"ד' אודות הניגונים בתפילה. ויש על כך יותר מעד אחד או שניים בלבד. ט"ז באייר תשס"ו
50. פעם חשבתי שהאומר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם.... י"ז באייר תשס"ו
51. הרב ליפסקר הוא מזקני החסידים! ואתו עמו הגאון המופלא רשכבה"ג ר' שלום בער דריזין שליט"א [id=20532&http://www.chabad.info/index.php?url=article_he](http://www.chabad.info/index.php?url=article_he&id=20532) י"ז באייר תשס"ו
52. אל "ואני הק' הייתי אומר" שלום וברכה. ראשית אחדשה"ט כמשפט לאוהבי שמו, ובודאי בק"ק שלו הכל שלום... שנית, הנה כפי שכתב ר' יהושע מונדשיין יש לא אחד שזכר זה, ואם לא הי' - הי' פלא, שהרי"ז הי' בפרסום ובגלוי. תוכל לשלוח לי תגובה גם באימיל. י"ז באייר תשס"ו
53. מילא. פעם אמר אחד מאדמורי חבד על "גדול" אחר שכתב בספרו שמותר לגלות זקן שלא בתער: מילא שהוא חושב כך אבל למה הוא כותב את זה בספר שלו??? י"ח באייר תשס"ו

54. מנחם נהרי. א' מאדמורי חב"ד - כ"ק אדמו"ר הצ"צ. גדול א' - מחבר השו"ע ר' יוסף קארו נ"ע. י"ח באייר תשס"ו
55. תגובה. כוונתי היתה לא על עצם ה"מעמד" ד"פאר וכבוד" שאת זה זוכרים עוד אנשים. אלא על דיוק נפלא בכל תנועה שאת - כמיטב ידיעתי - זוכרים שניים בלבד (הרב ליפסקער המדובר והרב ג"מ גרליק שליט"א) ושניהם נתנבאו בסגנון א' שווה ומדויק (תוכל להתקשר ואזמר לך...).
- עכ"פ חברייא קדישא בטרם שתזלזו ותכניסו דעות קדומות... אל תשכחו שמי שעבד על ספר הערכים ביחד עם ר' יואל שליט"א זהו הרה"ת ר' בערל ליפסקער שליט"א... אובייקטיבי... י"ח באייר תשס"ו
56. יציבא בארעא וגירא בשמי שמיא?! אם כל ה"מציאות" של ש"ב ליפסקער היא בזכות עבודתו במחיצתו של הכהן הגדול מאחיו, אז מדוע נאמין לו במקום שרבו אינו זוכר ומכחיש מכל וכל? י"ח באייר תשס"ו
57. תגובה ל - 56. בכתבה השניה שהתפרסמה אתמול ישנה תגובה של הרש"ב לוי - הלבן - שדיבר עם ר' יואל שאינו מכחיש את הסיפור. ע"ש. י"ח באייר תשס"ו
58. שאלה. האם יש לך קשר לסופר ש. נהרי? י"ח באייר תשס"ו
59. מענה ל 58 בלבד. אינני מכיר ואינו קרובי באשר אין זה כי אם כינוי שמי...מנחם נהרי. י"ט באייר תשס"ו
60. הפעם הצדק עם החוקר. רבש"ע, הרי בשיחה דן, ברור שהיה אינטרס שלא להדפיסה ולפרסמה מחמת החריפות שבה. ואילו למספר לא היה עניין להמציא אותה. כך שהפעם קמינצקי וליפסקר יותר נאמנים ממונדשין. י"ט באייר תשס"ו
61. רבש"ע. רבש"ע! למה אנשים לא מבינים דברים כל כך פשוטים? כאן לא מדובר על הדפסה אלא על שמיעה! למה רק ליפסקער זוכר את השיחה, ואילו הרב יואל כהן, הרב שלמה זרחי, הרב י"ל גרונר, הרב אלימלך צוויבל, הרב ירוסלבסקי, הרב מיכה שטיינמץ ועוד כל מי שהיה נוכח באותה התועודות, אף אחד מהם אינו זוכר את הסיפור המופלא הזה? י"ט באייר תשס"ו
62. ל"חסיד". הרי נאמר "ואל יהי חסיד שוטה". כנראה שעקב החריפות שבה, לא רק שלא נרשמה ע"י אף אחד מהשומעים, אלא גם הושכחה מזכרונם של כל הנוכחים בהתועודות, מלבד א' המיוחד. י"ט באייר תשס"ו
63. לא ראינו אינו ראי'. איש פשוט אנוכי ובכל זאת אתאפק לא אוכל: (א) מנין הברייטקייט להשמיץ חסיד מי שלא יהי רק בגלל מישוהו יותר נוח לו מאיזה סיבה שתהי' שלא להאמין להסיפור שלו. (ב) כל אלה שלא זוכרים, האם אומרים שזוכרים התועודות זו, וזוכרים שהרבי לא דיבר אודות ענין זה ולא סיפר מעשה זה? והאם מישוהו בחן אותם לא בכל סיפור שהרבי סיפר פעם אחת לראות שאכן אם הרבי הי' מספר זאת אפילו פעם אחד לפני ארבעים וחמש שנים היו בטח זוכרים את זה? אין שום ויכוח שכל הנ"ל יש להם זכרון טוב אבל זה לא אומר שיזכרו כל דבר ובפרט דברים שבפירוש לא חזרו. עוד נקודה, שכמה מהנ"ל היו יותר זוכרים אם הי' איזה "חידוש" בנגלה או בחסידות ולא דוקא סיפור. ובימים אלו ימי הספירה הבה להוסיף באהבת ישראל ושזה יביא הגאולה מיד. כ' באייר תשס"ו
64. משתדל לא להיות שוטה. בשום תגובה כאן לא נאמר שהם זוכרים את השיחה ולא סופר בה שום סיפור. אלא שהם כלל לא זוכרים את השיחה! כ' באייר תשס"ו
65. תגלית. סיפור זה הובא גם במקורות חב"דיים: ברשימות דברים [חיתריק] ע' קצט-ר נרשם הסיפור כפי שר' איטשע דער מתמיד סיפרו - והצדיק של הסיפור הוא ר' פינחס מקוריץ! (להעיר שלפי נוסח שבספר הנ"ל ה'בכ' מהסיפור שיוחס להרבי אינו שייך. ע"ש).
- לסיכום ניתן לומר שעל-אף שבד"כ ניתן לומר שר' בערל ליפסקער הוא אמין, בנידון זה (עם כל הראיות וכו') לכאן י"ל שחלה פה טעות: או שהרבי סיפר זאת על אחד מצדיקי פולין הנ"ל, או שבשעה שהרבי דיבר נזכר רב"ל בהסיפור ולאח"כ ייחסו להשיחה הנ"ל, וכדו'. ולכאורה אין להדפיסו ע"ש הצ"צ או בשם הרבי עד לאחר בירור מקיף. כ"ה באייר תשס"ו

עכברים בפעולה

עכברים שפעלו במופת מאדמו"ר הצ"צ, התגלגלו ל'אגרות קודש', ומשם לעכבר שפעל בנס שהתרחש כאן ועכשיו. הרב מונדשיין בפרק ט"ז (סיפורים וגלגולים)

לקראת ל"ג בעומר השתא (תשס"ו), זיכתה אותנו "תנועת הנוער 'צבאות השם' בארץ הקודש" (מבית מדרשו של ד' נחשון בנצרת עיר הגאולה), בספרון **"עכברים בפעולה"**, שנועד לחלוקה בקרב ילדי ישראל המשתתפים בתהלוכות ל"ג בעומר.

גיבור הסיפור הוא סבא של מוטי, בעל חנות הצעצועים היפה ביותר באחת מערי צפון הארץ. יום אחד נכנסו לחנותו שני אנשים, סיירו בה אנה ואנה ורשמו לעצמם את מחיריהם של צעצועים שונים.

כעבור יומיים שבו לחנות, הזדהו כפקידי מס הכנסה והודיעו שעל-פי חישוב חוזר מגיע ממנו סך 150,000 ₪ לשלטונות המס. לסבא ניתנו שלושים יום לערעור.

כעבור כמה ימים נסע הסבא למלך המשיח שליט"א לבקש ברכה.

מדובר בתקופה שבה אין זוכים לראות את הרבי, אבל הוא נכנס ל"יחידות" של ממש, בכה, ביקש והתחנן שהחוב שהושת עליו ללא הצדקה ימוג וייעלם.

אחר-כך ניגש לארון הספרים, שלף ממנו כרך "אגרות קודש", פתחו [מבלי להכריז "יחי"?!] וקרא בנפש שוקקה את תשובתו של הרבי שזה לשונה:

"שום דבר בעולם לא נברא לבטלה, לכל בריה יש תכלית ושליחות שעליה לבצע בעולם. דוגמה לכך בסיפורו של אדמו"ר ה'צמח צדק' והעכברים".

סבא לא הבין, אך הרווחה הציפה את לבו; הישועה בוא תבוא!

כאן בא סיפור המופת הבא, שאליו מרמז הרבי במכתבו זה:

יהודי בשם הלל ("הילקה") התפרנס מבית-מזיגה שחכר מהפריץ. סטפן הגוי לא שילם את חובותיו למזג, והלה מיאן להקיף לו עוד. נשבע סטפן להתנקם בהלל, והעליל עליו שהוא אינו משלם את מלוא המס על המשקאות הנמכרים בביתו.

נקבע תאריך למשפט. הלל נסע אל אדמו"ר ה'צמח צדק' ובדמעות שליש ביקש את ברכתו.

"אל תבכה, הילקה, ואל תתלונן – אמר לו הרבי – ה' יתברך יעזור לך. שום דבר בעולם לא נברא לחנם. לכל דבר יש תועלת, אפילו לעכברים. סע הביתה, הילקה, ובטח בה' שיושיעך".

ביום המשפט נוקש סטפן בלשונו, שאר העדים לא באו וממסמכי החקירה עצמם לא נותר זכר: העכברים חדרו למגירה וכרסמו את הניירות בצורה יסודית, עד שנותרו רק פירורים!

לשופט לא נותר אלא להכריז את פסק הדין: האשמה לא הוכחה. החשוד משוחרר!

נכדיו של הסבא לא ידעו כיצד יכולים העכברים לעזור במקרה שלהם, הרי בזמננו הכל שמור בדיסקים, וגם אם יאכלו העכברים את הניירות ניתן להדפיס הכל מחדש!

אך הנה באו שוטרים לחנותו של הסבא וזימנוהו לחקירה: "תראה, קרה לנו דבר משונה מאד. כל התיק שלך נחקר באופן פתאומי ממחשבי מס-הכנסה. המומחים שידעיים לפרוץ למחשבים עושים זאת בהינף עכבר אחד. אתה בטוח שידך או יד מכירך לא היתה בדבר?"

בהנף עכבר אחד... עכשיו הוא מבין היטב מי דאג למחוק את הקבצים...

כעבור זמן מה קיבל הסבא מכתב שבו מבשרים לו שהתיק נסגר מחוסר ראיות, והוא פטור מתשלום החוב.

עתה נצבו לנגד עיניו אותיות שחורות וברורות: "שום דבר בעולם לא נברא לבטלה", כותב הרבי, "לכל בריה יש תכלית ושליחות שעליה לבצע בעולם. דוגמה לכך בסיפורו של אדמו"ר ה'צמח צדק' והעכברים".

בכך מסתיים הספרון החמוד (שהילדים מתבקשים לשמור על קדושתו).

* * *

אנו נתעלם מכל הבעיות הלוגיות שמעוררת סגירתו התמוהה של התיק, ונתמקד בשאלה קטנה הנשאלת מאלוה: היכן כתב הרבי את הדברים הללו? איזה חלק של "אגרות קודש" נקלע לידינו של הסבא דנן?

שאלה זו נותרת תלויה ומרחפת באויר העולם ומצפה לתשובה.

* * *

היצרנים הגדולים ביותר של "סיפורי אגרות-קודש" הם, ללא ספק, עורכי 'שיחת הגאולה'; לפנינו דיווח מטעה על מענה באגרות שמצינו שם בגל' 349:

הבחורה שעמה נפגש א' גורפינקל לא חפצה להשתדך עמו, אך נענתה לבקשתו של "הרב משה" לשאול בעצת הרבי שליט"א מלך המשיח באגרות קודש.

"היא כתבה וביקשה ברכה לפרנסה ושידוך... בתשובה נכתב לערך כך: בקשר לשאלת הפרנסה, יש כיום מיתון במשק ועסקים פשטו רגל. ק"ו כאשר יש שלוש[ה] שותפים בעסק ואין ביניהם אימון אזי העסק פושט רגל ומפטרים את כל העובדים. ואכן, כך בדיוק קרה לאחר שבוע, במקום עבודתה [היכן טמון כאן המענה לבקשת הברכה לפרנסה?].

ובקשר לשאלה השניה (השידוך) – אני ממליץ לפנות למר **גורפינקל** לקבל תשובה על כך!

ליותר מזה היא לא היתה צריכה. החתונה התקיימה ב"ה בשעה טובה ומוצלחת בי"א סיון התשנ"ז...

עד כאן הסיפור.

מכיון שנוסח המכתב נראה לי סתום ומבולבל, רציתי לבדוק אותו במקורו; פשפשתי במפתח שמות האנשים שבאגרות, ולא מצאתי שום "גורפינקל"...

התקשרתי למשפחת המספר, ושם הסבירו לי שהם פתחו בטעות כרך "אגרות קודש" של **אדמו"ר הריי"צ...** [בגוף הסיפור לא נאמר אם הם הכריזו את הכרזת הקודש "יחי אדמו"ר מלך המשיח", שבדיעבד יכול להתברר שהם אמרו על אדמו"ר הריי"צ...]

כמובן שכמעט ואין דמיון ממשי בין המכתב המשוחרר לעיל לבין המכתב שבמקור (כרך א עמ' תכו), שאין בו לא שאלת פרנסה ולא שאלת שידוך, אך השם ר' אברהם גארפינקל אכן נמצא שם.

העיקר שהשידוך יצא לפועל והחתונה נערכה בשעתומ"צ, כרצון ההשגחה העליונה ובזכות כל הצדיקים.

אלא שהדיווח על כך היה מוטעה ומטעה.

* * *

אגב כך אעיר על העתקה אחרת של סיפור מאדמו"ר הרי"צ אל אדמו"ר זי"ע; ב'שיחת הגאולה' (גל' 54) קוראים אנו:

אחת התופעות המדהימות של תקופתנו היא אפיק התקשורת עם הרבי מה"מ שיל"ו, ע"י "אגרות הקודש" ושפע התשובות וההדרכות לו אנו זוכים באפיק תקשורתי זה. מעניין לדעת כי כבר לפני שנים פתח ר' מענדל [פוטרפס] את אפיק התקשורת המחשבת.

היה זה בעת מאסרו הקשה ברוסיה. ר' מענדל חש כי "באו מים עד נפש" והמצב הוא ללא נשוא, והחליט ל"כתוב" במחשבתו "פדיון נפש" (בקשת ברכה) אל הרבי מה"מ שיל"ו (שהיה בארה"ב). כעבור מספר ימים קבלה זוגתו תחי' (שהיתה אז באנגליה) מכתב מאת הרבי מה"מ שיל"ו בו הוא מציין כי "פדיון הנפש התקבל..."

ר' מענדל עצמו סיפר זאת בצורה שונה "במקצת" (בספר "ר' מענדל", עמ' 44):

"רק לאחר שדנוני בערב ל"ג בעומר [תש"ז] לשמונה שנות גלות במחנה עבודה, התחלתי לחשוב קצת על עצמי, ואז נזכרתי בדבריו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ, שאמר פעם: "כל אלה (הנמצאים ברוסיה ובעיקר במאסר), שיתעצמו במחשבה עלי – אתעצם במחשבה עליהם" – וכך אמנם עשיתי. כשמצאתי את עצמי בתא המאסר, דבר ראשון נעמדתי בקרן זוית, עצמתי עיני והרהרתי במחשבותי כאילו אני נמצא עכשיו ביחידות אצל הרבי, או לפחות שולח אליו מכתב, המודיע לו על מצבי בהווה.

"רק כשעזבתי את רוסיה כעבור שנים, נודע לי, שבאותו יום ממש, ערב ל"ג בעומר, הבריק כ"ק אדמו"ר הרי"צ מברק על שמי ללונדון ובו נאמר: "המברק התקבל" ... רק כשהגעתי ללונדון בשנת תשכ"ד, הבנו כולנו, שזו תשובתו של הרבי על ה'יחידות' שהיתה לי בבית-הסוהר".

* * *

לנוחיות השואלים באגרות קיימים כמה מסלולים:

המסלול הקצר (או: "המסלול הירוק"), שבו ניתן לקבל מהרבי אישור לכל מה שרוצים; פרטים על כך בגל' 46 של 'שיחת הגאולה':

.. "האם זו גזירה משמים או שמא עלי לקחת סיכון ולהתחיל בבניה?" הירהרה לעצמה ... "צריך לשאול את הרבי משיח צדקנו" חרצה במחשבתה ... שלפה את אחד מספרי "אגרות הקודש" תוך שהיא אומרת "יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד" ופתחה את הספר.

מבט עיניה נפל על המלה שבתחילת השורה, "מאשר" היתה המלה! ... החליטה לוודא זאת שנית, אך גם בפעם השניה כשפתחה את הספר, בדף שונה, נתקלו עיניה שוב במלה "מאשר" ... הדבר חזר על עצמו כמה פעמים. בכל מקום שפתחה הופיעה המלה "מאשר" ...

ובכן, זו הדרך הבטוחה ביותר: מכיון שבכרכי ה"אגרות קודש" מופיעה המלה "מאשר" לאלפים, במופעים שונים: "מאשר הנני קבלת מכתבו" או "הנני לאשר קבלת מכתבו", הרי גדולים הסיכויים לקבלת "אישור" מידי, ואם לא בפעם הראשונה, אז בפעם השניה (כפי השיטה שנראה להלן).

כך גם פתוחה הדרך הקצרה לכל מי שחפץ ב"ברכה לבשורות טובות", המופיעה אלפי פעמים ב"אגרות קודש".

מסלול עוקף הוראה; נועד לאלו שהתשובה הראשונה שנתקבלה באגרות אינה לרוחם, והם מבקשים לערער על התשובה ולקבל תשובה אחרת שתתאים לצרכיהם.

זאת מצינו, למשל, בגל' 195 של 'שיחת הגאולה', שבו מספר בעל המעשה על שהרבי שליט"א מה"מ התייחס מפורשות לשמו של הבן שעתידי להיוולד להם בשעטומ"צ [אף שתמיד היה הרבי נמנע מלהתערב בקריאת שם הילדים!], באמרו: "ובמענה על הכנסו של בנו יוסף יצחק לבריתו של אאע"ה!"

אך מה לעשות, שמו של האב הוא "יוסף אברהם", ואיך יקרא לבנו "יוסף יצחק"?

האב סבר, כנראה, שמה"מ שכח את שם האב, או שמא לא ידע את מנהג האשכנזים שאינם קוראים לבן בשם האב החי, לפיכך כתב שוב לרבי והודיע לו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שהם יקראו לילד שיוולד רק בשם "יצחק".

הרבי נעתר להורים, קיבל את הערעור והשיב: **"לכבוד מתפללי בית הכנסת "בני יצחק" על שם האר"י ז"ל"**.

על ערעור אחר שנתקבל גם הוא, מדווח ב'תשורה' לחתונה שנערכה בא' דר"ח אדר תשנ"ח; אם הכלה שאלה את מה"מ שליט"א [עוד לפני שבתה השתדכה!] באיזה תאריך לקבוע את החתונה בשעטומ"צ, וקיבלה מענה ברור: **"וקבעו את זמן החתונה לראשון דר"ח אדר ה'בע"ל"**.

החתן, מצדו, שאל גם הוא, אבל לו השיב מה"מ שליט"א בצורה שונה: **"בהנוגע לקביעות זמן החתונה, דעתי שצריך להקדימה, ומה טוב בחדש כסלו הוא חדש הגאולה, ואין לך דבר העומד בפני הרצון"**.

מכיון שאי-אפשר שהכלה תתחתן בחודש אדר והחתן בחודש כסלו, נאלץ החתן להגיש ערעור (תוך שהוא עובר על דעתו של הרבי – המפורשת בתשובה הראשונה וידועה גם כהוראה כללית – שאת החתונה צריכים להקדים, ואין לך דבר העומד בפני הרצון).

הערעור לא התקבל! גם במענה השני נאמר מפורשות: **"חתונת בנו שליט"א ביום הרביעי ט"ו כסלו ה'בע"ל"**!

החתן האומלל הגיש ערעור נוסף! בפעם זו נענה לו הרבי וחפצו עלה בידו: "כיון שהי' הקס"ד [=קא סלקא דעתך] שתהי' חתונתו בכסלו, אבל אז עליו להפסיד את ההזדמנות ללמוד בקורס [קצינים] הנ"ל... הנה אם הכלה וההורים משני הצדדים מסכימים ע"ז... והחתונה עצמה תהי' בשעה טובה ומוצלחת בחדש אדר ה'בע"ל"...

כך נקבעה החתונה לר"ח אדר, כפי המענה לאם הכלה... אף שהמענה האחרון נועד לאלו שרצו **לכתחילה לקבוע** את החתונה לחודש כסלו, ואילו המחנותנים דגן רצו **שלא לקבוע** בחודש כסלו שעליו הורה הרבי בתשובותיו הראשונות...

* * *

הפרשנויות המוזרות לאגרות הנפתחות באקראי מפורסמות; חלקן נובע מבורות וחוסר הבנה בלשונו התורנית של הרבי, וחלקן מאילוצים של התאמה למצב הנתון או מן ההכרח למצוא בהן תשובה לשאלה שנשאלה, ולו גם במחיר של עיוות התשובה עד כדי הפיכתה מן הקצה אל הקצה.

אצביע כאן רק על דוגמה אחת ויחידה של התאמה לצרכי השואל:

בגל' 298 של 'שיחת הגאולה' מסופר על אשה שקיבלה את המענה "להיות על הציון" (כשהכוונה מפורשת בשורות הקודמות שלא צוטטו בסיפור: "להיות על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע"), אך אצלה הבריק רעיון שהתאים יותר לצרכיה, והיא פירשה: להיות על הציון של הבבא סאלי בנתיבות!...

* * *

בעתון 'בית משיח' (גל' 312 עמ' 51) מחודש שבט תשס"א, ובעלון 'שיחת הגאולה' (גל' 341) מחודש ניסן תשס"א מסופר הסיפור הבא [בסוגריים מרובעים מובאים שינויי הנוסח המשמעותיים]:

הרב וילהלם מנהל בית חב"ד בחברת 'אגד', גיבש תוכנית לצייד את כל אוטובוסי 'אגד' בערכת חת"ת וקופת צדקה, מבצע שעלותו נאמדה בעשרות אלפי דולרים [ב"מ: מאתיים אלף דולר].

הרב וילהלם הגיע לגביר מסויים וניסה לעניין אותו במבצע, ולאחר מספר דקות של שיחה השתכנע הגביר ואף ביקש את הרב וילהלם לכתוב על כך לרבי שליט"א מלך המשיח [ב"מ: 84]

הגביר לא התלהב כל כך מהמבצע ואמר לרב וילהלם שברצונו לכתוב על כך לרבי מה"מ, ורק כשיראה את התשובה של הרבי יחליט אם לתת וכמה].

הרב וילהלם כתב את המכתב, הכריז את הכרזת הקודש ונטל כרך מכרכי "לקוטי שיחות" שהיו על מדף הספרים של הגביר [ב"מ: לאחר שהגביר כתב את המכתב רצה לקום ולשים אותו באחד מכרכי ה'אגרות קודש', אך לפתע הבחין בכרך כא של "לקוטי שיחות" שהיה על השולחן והכניס לתוכו את המכתב].

מרב התרגשות, בקושי הצליחו לקרוא את האמור שם [משום מה לא פרצה מפיהם צעקה – כפי התרחיש הקבוע בכל האירועים הדומים – ואיש מהם לא נזקק לכוס מים קרים]: "מה טוב – תהילים סידור וצדקה פושקע [=קופת צדקה] באוטובוסים..."

הגביר פנה לחדרו וחזר עם צ'ק נכבד [ב"מ: הגביר הוציא מכיסו פנקס המחאות ורשם צ'ק על סך מאתיים אלף דולר]. ובעזרשי"ת בקרוב ניתן יהיה לראות ליד נהגי אגד, קופת צדקה בעלת עיצוב יחודי, הכוללת בתוכה גם את ספר החת"ת.

עד כאן תקציר הסיפור (בשעת קריאת הסיפור תמהתי, כלום יש לך גביר מאנ"ש שמעדיף את עילום שמו, על פני ההלכה של "מצוה לפרסם עושי מצוה"? כיום, כעבור חמש שנים, יכולים להוסיף ולשאול: לאן הלך הכסף? איה הם ספרי החת"ת והקופות שנועדו להיות בכל אוטובוס 'אגד'?!).

ההמחזה הפרימיטיבית שקופה, והאילוצים לכך ברורים אף הם: במקרה זה לא היה אפשר להשתמש ב'טריק' השגרתי של מכתב מתוזמן ב'אגרות', מפני שהמכתב דגן הוא מחודש סיון תשל"ח, ומכתבי שנה זו עדיין לא נדפסו בסידרת ה'אגרות קודש'...

לפיכך נאלצו לסטות מהתסריט הקבוע ולהעבירו לכרך "לקוטי שיחות" שהיה מונח באקראי על השולחן, או, לחילופין, שנשלף באקראי מתוך הסידרה שבארון (ובגירסה זו לא ניתן כל הסבר מדוע לא פנו אל סידרת ה'אגרות קודש' בהתאם לכללי הטקס המקובלים).

* * *

עד כאן מנפלאות האגרות; למי שלא יודע, או למי ששכח, נזכיר את האמור בגל' 83 של 'שיחת הגאולה', שהאגרות-קודש היו רק השלב ההתחלתי; אבל הנסים והנפלאות מתרבים ומתעצמים, הגילוי של "המים הקדושים" הולך וצובר תאוצה, ומגביה אותנו לקראת הרגע הנכסף של התגלות מה"מ שיל"ו.

ולא כדעת הטועים שהמים טובים לרפואה בלבד, אלא יפה כוחם לכל המצטרך, אפילו לזכייה בהגרלה! ('שיחת הגאולה' גל' 86).

* * *

איך לא נתלונן ונאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלה? לשעבר היה אדם מכריז "יחי" ונושע מכל צרותיו, כפי המדווח ב'שיחת הגאולה' (גל' 285): יום אחד החליט ה"מיקרוגל" שבביתנו לשבות. לאחר שכל נסיונות התיקון עלו בתוהו וכמעט התייאשנו, שמעתי לפתע את בננו הקטן אומר, שהמלמד לימד אותם שאם אומרים "יחי" זה עוזר. הילד התייצב והכריז בקול ג' פעמים "יחי אדוננו" ו...ה"מיקרו" חזר מיד לעבודה!!!

אך כל זה היה בימים עברו; כיום נזקק האדם גם לאגרות, ואם גם מהן לא בא עזרו, עליו לשתות "מים קדושים" או להתמרח בהם.

השאלה המציקה היא, התינח כל אותם שלדעתם נועד הרבי רק למלא משאלות לבם לטובה ולברכה, לאספקת בני חיי ומזוני רוויחי, רפואת הנפש ורפואת הגוף. אך מה יהיה על אלו שתורה יבקשו מפיהו ובה נהנו ממנו עצה ותושיה? להם לא יספיקו לא "מאשר" ולא "בשורות טובות"; מי יאיר את עיניהם בתורה ומי יראם מנפלאותיה?

איה סופר שיבדה סיפור נאה על מי ששאל באגרות שאלה קשה בסוגיא עמומה שבש"ס, והתשובה שקיבל ב"אגרות קודש" היתה: עיין 'לקוטי תורה' כו'. הוא פתח שם ולמרבה הפתעתו (שנללוותה לה צעקה שפרצה מפיו) מצא דף של "שמות" (גניזה) מתוך ספר ישן, שבו נתבארה שאלתו בצורה מופלאה וכל קושיותיו סרו כמאלהן. או מישהו אחר שמרח עיניו ב"מים קדושים", הכריז "יחי", אמר "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" וכך הווה. כ' באייר תשס"ו

60 תגובות

=====

1. חזק. כ' באייר תשס"ו

2. חבל. כי עכשיו שניידות הגאולה פרסמו הסיפור אולי אנשי הממשל ילכו לבדוק את התיקים הרי מדובר באלפי שקל חבל מאוד..... כ' באייר תשס"ו

3. חבל. הזלזול בתמימות היהודית. כ' באייר תשס"ו

4. מאמר חזק! ישר כוח! זה מאמר טוב! נהנתי יותר מהכול! כ' באייר תשס"ו

5. מילתא דעבידא לאגליי. איך לא מתביישים לפרסם סיפור על אגרת שלא קיימת? כ' באייר תשס"ו

6. יישר כח! שוב יישר כח ותודה רבה, ובוודאי גם זה חלק מההכנה לגאולה עליה נאמר יתבררו ויתלבנו הדברים. אכן, טוב שיש מי שמברר הבר מן התבן ובכשרונותיו הברוכים מאיר את עינינו להבדיל בין האמת והשקר. ולדואגים לאמונת הדור הצעיר, שחלילה תתערער אמונתם באם יוכיחו להם על כו"כ סיפורים ששקר הם, הרי ידוע המעשה דהצ"צ שכתב המילים "תתן אמת ליעקב" אף שבלי זה יכלו להיות עשרות אלפי חסידים נוספים!

ולפלא שדבר פשוט כ"כ צריך אריכות הביאור. חסידות איז אמת! כ' באייר תשס"ו

7. מעשה אמיתי. באחד שלא ידע האם להצביע למרזל ופתחה זוגתו שתחי' באג"ק וראתה: כמרז"ל קדימה.... והסיקה שדין קדימה להצביע למרזל.

ואני הקטן אמרתי: המצביע למרזל הרי הוא כמצביע לקדימה (המעשה אירע באחד מאנ"ש שסיפור עליו מופיע באחד הפרקים הקודמים) כ' באייר תשס"ו

8. למען הדיוק - למגיב 6. לא אדמו"ר הצ"צ כתב, אלא אדמו"ר הזקן. והוא לא כתב "תתן אמת ליעקב", אלא "במדת אמת ליעקב" (אגה"ק סי' ב). ומי שאמר הפתגם הזה הוא אדמו"ר מהר"ש. כ' באייר תשס"ו

9. מענה ל3. שוטה אסור לרחם עליו. כ' באייר תשס"ו

10. שיחת הגאולה. הלא ידוע ששיחת הגאולה היא מספרות משעממת לילדים מפגרים. בכל הכתבה אין חידוש. גם הגיוון מאגרות לליקוטי שיחות לא מפתיע. הרעיון לתרץ קושיא צובר תאוצה ובקרב תהיה הפניה משו"ת האדמו"ר הזקן לר' עקיבא איגר וחזרה. (אם יהיה לי זמן מיותר אמציא מעשה עם מראי מקומות (אף אחד לא בודק) ואשלח לאתר הגאולה). כ' באייר תשס"ו

11. מה אני אעשה, צחקתי הרבה. זה ממש שנון. אני מחכה שיקומו כמה ויצעקו על הערעור של "האמונה הטהורה". לדאבוננו, ראיתי מול עיניי כמה פעמים "מאמינים טהורים" שבחרים את המסלול הנדרש להם בפתיחת האגרות... פעם אחת, שניה, נסה שלישי, טוב, כנראה הרבי לא רוצה לענות תשובה... כ' באייר תשס"ו

12. צוחק? צחוק צחוק, אך המשוגעים הם שלנו. (עדיין?). כ' באייר תשס"ו

13. יש פינטוזים. אבל זו לא סיבה לזלזל בכל העניין!!!!!! ובקשר ללקוטי שיחות - אם הרבי יכול לענות דרך האגרות מי מפריע לו לעשות זאת דרך הליקו"ש???

אני גם מכיר סיפור כזה מקרוב. כ' באייר תשס"ו

14. עצוב. גם אם לא מעוניינים להגיד זאת בימינו זו לא סיבה לצחוק מבין השורות על יהודים שאומרים באמונה משפט שהרבי עודד. כ' באייר תשס"ו

15. למה צחקתי? בגלל השנינות בה המאמר כתוב, כדרכו של מונדשיין. על המצב, לא צחקתי בכלל. עכשיו המאמינים יתחילו להגיע, זה טבעי. אבל אני כבר לא מאמין להם. פעם היו אומרים "אבל הם באמת מאמינים" "אסור לזלזל באמונה של יהודי". היום, כשרואים שהם מפרשים כל דבר איך שהם רוצים ולא יזהו כיוון שהם רוצים (ראו הדוגמאות בכתבה - איך פותחים באגרות, פעם ראשונה, אם "לא הולך", וכו', וכאמור בעיניי ראיתי) - זוהי כבר לא אמונה. איני יודע מה זה. כ' באייר תשס"ו

16. מוגזם! מוגזם! נניח שמישהו מטורף "נדלק" על אבא שלך והחליט שהוא קדוש וכו' וכו'. אתה, כבנו, מתבייש מאותם כינויים ולא יודע היכן להסתתר מרוב בושה, שאביך הופך לבוז. החלטת להשיב למבזי אביך כיאה להם. כיצד? ראשית, אתה מאמץ בכתבתך את כינויי הגנאי כלפי אביך. או-אז אני מבין כי אלה ואלה - רבם דקרו! הם לפחות טפשים שמתכוונים ברצינות (לפחות הציבור שלהם), אבל אתה הרי פיקח. כ"א באייר תשס"ו

17. כלל לא מוגזם! הגיע הזמן לשים את הדברים על השולחן: אין כאן לא אמונה ולא בטחון, ובטח שלא חסידות, יש כאן שטות וטמטום, ובמקרים מסויימים אף רשעות והתעללות באנשים תמימים. חבל שהעומדים בראש התנועה והשופרות הרשמיים עדיין מגמגמים בנושא ומשאירים את השוטים על הבמה. מזמן היו הדברים צריכים להאמר בשפה ברורה וחרפה, ועל כגון דא נאמר רק "קצת מדאי ומאוחר מדאי". אין ספק שהניתוח כואב, מספיק הסתתרנו והתביישנו מהמטורפים, מה שאיפשר להם להופיע במשך למעלה מעשור במרכז הבמה. כ"א באייר תשס"ו

18. חוזרים אל המקורות. האם מישהו יודע אם יש מקור לסיפור על הצ"צ והעכברים, או שגם זה בדוי? כ"א באייר תשס"ו

19. לדאבוני, צחקתי! לצד העצוב בדבר כבר התרגלתי (למי שהכיר במצב מזמן) והוא נואש (מבחינה מסויימת), ולכן צוחקים (אם כי לא בצדק). כ"א באייר תשס"ו

20. vchch@hj.com. לאחרונה הי' סיפור מופת שמישהו הי' צמא מאוד ושתה קצת מי מקוה ולמרבה הפלא אחרי זה הוא לא הי' צמא. כ"א באייר תשס"ו

21. עצוב לי על המצב, ושמח בלבי שב"ה מישהו מנסה להדליק קצת אור! יתן השי"ת, שכתבה זו תהי' עוד שלב במיגור של התופעה המזרה ומסוכנת של הפתיחה באגרות קודש באופן הקיים כיום (וכפי שכבר נתבאר היטיב בסדרת מאמרים באתר זה), וכל אנ"ש ילכו נצח סלה ועד רק על פי הוראותיו הברורות של רבינו נשיאנו. אכ"ר. כ"א באייר תשס"ו

22. מצאתי מקור! שאלתי את רשד"ב ליפסקער והוא אמר לי שהוא זוכר את האגרת הזאת. כ"א באייר תשס"ו

23. לתגובה מס' 14. גם אני מצטרף אליך! טוב מאד שהארץ, הוא משתמש בטענת "אהבת ישראל" (שקדם ל"יחי") רק להנאתו. ממש שונה ישראל לאמיתתו. כ"א באייר תשס"ו

24. תגידו בקיצור. כל הפרק הזה הוא נגד המשיחיסטים. כ"א באייר תשס"ו

25. תגובה. במצב שנוצר כיום, ניתן אמנם לצחוק על משיחיסטים אבל אצלם יש לפחות משנה (בערך) סדורה - לעומת זאת הבלבול אצלנו (בעניין ה"מצב") גדול עד למאוד. כ"א באייר תשס"ו

26. לא. זה לא רק בירור האמת! אנשים איבדו בכלל את האמונה בסיפורי חסידים שהם ערך נעלה ביותר! כ"א באייר תשס"ו

27. 26 צודק. ראו תגובה 18. כ"א באייר תשס"ו

28. תגובה 10. כינוי של ילדים מפגרים זה גם לקוח מאיזה ספרות של רבותנו ז"ל או לקוח מעיתון ודי למבין כך לא מגיב חסיד או? ... כ"א באייר תשס"ו

29. מיהו הרופא? מיהו אותו רופא מהספרון של צא"ח שנה שעברה? ... כ"א באייר תשס"ו

30. ל-27. מה כל כך מחריד אותך כשמבקשים מקור לסיפור חסידי? כ"א באייר תשס"ו

31. תגובה למגיב 25. צר לי לאכזב אותך ובשתיים:

א. למשיחיסטים - אין משנה סדורה. כל מה שלא מסתדר עם "האמונה האמיתית", נדחה בבוז, לא בהסברים. ב. (אינני יודע למי אתה מתכוין "אצלנו"). לאלו ההולכים על פי מה שכתוב במאמריו, בשיחותיו, במכתביו ובשאר הוראותיו של הרבי - בין אם ז"ע בין אם שליט"א ובין אם שיל"ו - אין להם בלבול כלל ועיקר. יש להם (לי על כל פנים) כאב עז על המצב הנוכחי, (שלמען האמת ההסטורית ראוי לזכור מי גרם אותו . . .) ולהמשיך בלימוד התורה ובקיום המצוות בהקדמת עבודת התפילה, יחד עם עבודת המבצעים, ולהתפלל מעומק הלב להשי"ת שיסיר מעלינו את המוות הזה, מצד אחד לבכות על המצב, ומצד שני לשמוח (ולרקוד) על כך שאנו חלק מאותו תהליך הנקרא "גאולה" ובציפיה שתהיה תיכף ומיד ממש "אמיתית שלימה"! לכן, לאף אחד מאלו הצמודים למה שהרבי הורה - אין בלבול, תוך הדגשה שאסור לי להפיץ את ה"הרגשים" שלי, גם אם יהיו אמת, כדברים שהרבי אמר/רמז.

אז אל נא באפך, מגיב 25. מי שצמוד לרבי יכול לשרוד רגעים מרים אלו, יחסית יותר טוב, גם מה"הזויים" וגם מה"מדוכאים".

כל טוב לך והצלחה רבה בעבודתך לקירוב הגאולה האמיתית והשלימה. כ"א באייר תשס"ו

32. רשימות. ומה תגידו על הבחורים האומללים ששאלו ב'אגרות' אם מותר לעיין ב'רשימות' והמענה היה חיובי! ה' ירחם! כ"א באייר תשס"ו

33. אגב. הסיפור עם ה'עכברים' שב'אגרות' כבר נתפרסם בשעתו בבי"מ. יש לעיין שם לוודא שכל הפרטים שבספרון תואמים להמקור. כ"א באייר תשס"ו

34. סיפור אמיתי. רעיון לספרון לשנה הבאה (סיפור אמיתי): פעם היה בחור גדול גדול (מהודו...) שלא היה יכול להחליט באיזה ישיבה ימשיך ללמוד בשנה הבאה. אז כמובן פתח כרך אג"ק והיה כתוב שם שחור על צהוב "ביתר שאת וביתר עז". אז הלך הישר לביתר. כ"א באייר תשס"ו

35. סיפור עכברי. נראה לי שהסיפור היה על מס הכנסה בארצות הברית טוב מה אני חולק על עכברים כ"ב באייר תשס"ו

36. והספרון של צא"ח? סיפור אמיתי? עד שאנו מתפלפלים בספרון של הניידות, בואו ונעיין בספרון שצעירי חב"ד מכרו לבתי חב"ד.

בספרון השנה, סופר בין היתר כי הגיעו לבית ספר למלאכה, שלושה מחבלים שירו יחדיו ורוקנו את כל המחסנית. הת' שמחה זילברשטרום, הוציא ילדים מהחלונות, והמחבלים ירו בו ולכן נהרג. מאיפה לקחתם את הדברים ההזויים הללו? הרי כל העדים שהיו במקום מספרים שמחבל אחד בלבד ירה לתוך החדר צרור אחד ונמלט מהמקום.

שמחה הי"ד קיבל כמה כדורים, והתמוטט במקום, הוא נפל על הנער אשר קדוש, שכיום גר בכפר חב"ד. מלבד זאת כל הסיפור, הוא מסובך ביותר בשביל ילדים. מתחיל מפיגוע בבית ספר, ממשיך בפעילות בתימן ומסתיים בעזרה לנצרכים. ממש סיפור מאלף. כ"ב באייר תשס"ו

37. סיפורים לשבת. כל הספרונים עליהם גדלנו - ספרוני מחניים - כתובים בסגנון של סיפורים לשבת. סיפורים לשבת הכוונה סיפור בן שלוש שורות על הבעל שם טוב, מנופח לסיפור בן ששה עמודים בעיתון, ואין פוצה פה ומצפצף. בנושא זה יוכל להרחיב עורך האתר, שהוא מומחה בכתיבת ספרים לשבת. אז מה הטענה על ספרוני ל"ג בעומר? כ"ב באייר תשס"ו

38. הספרון של צא"ח - תגובה ל-36. בספרון של צא"ח יש מקור לסיפור. מופיע שמו של המספר, עד ראייה שהיה בין התלמידים באותו חדר שבו ארע הטבח הנורא. בנוסף לשמו מופיעה כתובתו בבני עייש. האיש שימש כראש מועצת בני עייש. אשר לרמת הסיפור, ממש לא מתאים למנחם ברוד. בדרך כלל הספרונים שלו לילדים - 10! הפעם לא יותר מ-4.5. חבל. כ"ג באייר תשס"ו

39. סיפור אמיתי. אני שמעתי את הסיפור הזה מהבחור בעצמו (כששאלתי אותו למה הוא הלך לביתר ולא לקריות וכדו'). כ"ג באייר תשס"ו

40. ל-31 אתה צודק!! רק דבר אחד, שלפי דבריך (הנכונים) כל מי שהולך לפי הוראותיו של הרבי (בין אם זי"ע בין אם שליט"א) אין להם בלבול ורק למשיחיסטים יש יש בלבול, ורצוני להעיר שב"ה יש רוב גדול בליובאוויטש שקוראים לעצמם משיחיסטים וכותבים להרבי ומכניסים את המכתב באג"ק או בספר אחר מספריו של הרבי (וכמה וכמה מהם הולכים ג"כ להאווה) ולהם יש ב"ה משנה סדורה וכו' כי הולכים לפי הוראותיו הק' וכו' והם לא בדיוק מאלה שנמנים מחוגי צפת וכו' (ואולי נמאס להם מהצפתים יותר מאחרים... וד"ל) ורק שלא תקרא לאלו המשוגעים 'המשיחיסטים' של היום שאין להם משנה סדורה וכו' ולבסוף ברצוני להעיר לכל מי שצוחקים מהענין עצמו (לא אלו שצוחקים מהדרך ש'אלו' משתמשים בו) שאבי וסבי וכו' ברוסיא היו ג"כ כותבים פ"נים ומכתבים וכו' להרבי (או להרבי הרי"צ) והיו מכניסים את המכתב בספר חסידות (הספר היחיד שהיה להם היה ספר התניא) וגם אחר שיצאו מרוסיא כשפני איזה סיבה היה בלתי אפשרי לכתוב להרבי היו מכניסים את זה בספר א' וכו'. ולכן אם רוצים לצחוק (כמו שצחקתי גם אני) תצחקו על האופן ש'הם' מזלזלים בו והאופן שהם רוצים למצוא את התשובה שהם רוצים וכו' (כמו שר' מונדשיין כתב: על מסלול הקצר וכו') אבל אל תצחקו מהענין עצמו שיסודתו בהררי קודש!!! כ"ג באייר תשס"ו

41. סיפור הפיגוע=הזוי. סיפור הפיגוע, הוא הזוי לחלוטין. אם חס ושלום היו נכנסים לתוך חדר כזה צר וקטן, שלושה מחבלים ומרוקנים כל אחד מחסנית= 150 כדורים!!!! היו נהרגים הרבה מאוד, ונפצעים הרבה מאוד. היו ששה הרוגים ומספר דומה של פצועים. השאלה היא אחרת - ראש המועצה לשעבר, סיפר את סיפור הפיגוע, או שאת סיפור הפיגוע כתב מענדי ברוד בצורה דמיונית על בסיס היסטורי? הסיפור עם תימן, זקן, בלי זקן, הופיע זה מכבר בעיתון כפר חב"ד. אבל, מה יש להתווכח, ראו את תגובה 37, שם מוסבר היטב מה כל הסיפורים האלו באים להביע. כ"ג באייר תשס"ו

42. הכנסת פ"נ לספר - למס' 40. המנהג לכתוב פ"נ ולהכניסו לתניא וכד' הוא אכן מנהג חסידים ישן. אבל אין קשר בינו לבין המנהג החדש שבו פותחים אג"ק ומחפשים רמזים מגוחכים במענה לשאלה. כ"ג באייר תשס"ו

43. למגיב 40. לא(!) כתבתי שרק למשיחיסטים יש בלבול. אם כך הבנת מדברי, נא קבל תיקון.

- לצערנו, אכן אין למשיחיסטים שום 'בלעדיות' על הבלבול. משיחיות אינה חיסון ואינה גורם לבלבול. כל החפץ בבלבול - יש לו בשופי . . .
- ובענין שאלה לרבי דרך האגרות קודש - כל המעונין לדעת יותר על כך, יכול לפנות לכסוד הרב גלובסקי שליט"א וישמע ממנו מה יש לו לומר בענין, מה ששמעתי ממנו לפני יותר מ-13 שנה(!), בכינוס השלוחים הארצי שהתקיים בראש חודש אדר תשנ"ב (שים לב לתאריך!!), אני מנצל במה מכובדת זו להביע התנצלות בפני כל מי שחש נפגע מדברי הקודמים - איתו הסליחה. כ"ג באייר תשס"ו
44. לא ראינו אינו ראי'. איך אפ"ל בטוח הרי"מ שאין מכתב כזה באג"ק, והרי ישנו כלל (ומובא כמ"פ גם באג"ק) שלא ראינו אינו ראי', ובפרט שישנם כ"כ הרבה כרכים של אג"ק החל מאדה"ז עד לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. כ"ד באייר תשס"ו
45. הספרון של צא"ח צריך בדיקה. הרב מונדשיין, הנה לך עוד סיפור הראוי לבדיקה מקפת. קח את הספרון של צעירי חב"ד, קח את השאלות המובאות כאן בתגובות, ותברר את האמת לאמיתו של סיפור. תודה לך מראש על העבודה החשובה. כ"ד באייר תשס"ו
46. לא ראי'... - למגיב 44. כנראה שלא ראי' ולא שמעת שיש מפתחות לאג"ק, וגם יש אותם באינטרנט ואפשר למצוא מה שיש. גם לא ראי' שרי"מ בכלל לא כתב שזה לא נמצא באג"ק. הוא רק שאל איפה זה באג"ק. אם תמצא תודיע. כ"ד באייר תשס"ו
47. המפורסמות אינן צריכים ראי'...44. ידוע ומפורסם לכל שהמפתחות לאג"ק הם כללים ולא מפורטים ולפעמים קשה למצוא בהם חפץ, ובפרט באג"ק של אדה"ז - אדהרש"ב שבהם המפתחות פחות עוד יותר, והם בכלל לא נמצאים על האינטערננט, כולל גם הכרכים האחרונים של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, והשאלה היא האם פנה מישורו למו"ל של הסיפור לברר אצלו. כ"ד באייר תשס"ו
48. אתה צודק (44) !!! "חוקר אמת" אתה צודק!
אכן אדמו"ר הזקן כותב באחד מאגרותיו: "דוגמה לכך בסיפורו של אדמו"ר ה'צמח צדק' והעכברים".
וחכם עדיף מנביא. כ"ד באייר תשס"ו
49. תגלית [חמץ וג' קושיות]. עיין בפרק ט"ו של הסדרה שם העליתי תגובה (התגובה האחרונה לע"ע) כ"ה באייר תשס"ו
50. 48. איזה אדמו"ר הזקן?!!? כ"ה באייר תשס"ו
51. אדמו"ר הזקן !! ל-50. איזה אדמו"ר הזקן? אדמו"ר הזקן מתגובה 44 ו-47... כ"ה באייר תשס"ו
52. חברה אני ראינתי את נשוא הסיפור. כ"ה באייר תשס"ו
53. יש הקלטה? - ל52. אתה ראינתי את העכברים? כ"ו באייר תשס"ו
54. 30. 18 לא התעניין סתם במקור. הוא כבר לא מאמין בשום סיפור. על כל דבר זה כבר לך תדע ולא כך אמור להיות. כ"ו באייר תשס"ו
55. צא"ח. אולי לא רק הספרון זקוק לבדיקה וד"ל. כ"ו באייר תשס"ו
56. בואו נתמקד בנושא. אין צורך לרדת כעת לגופם של כותבים ומו"לים. לעניות דעתי המדור הזה קובע ברכה לעצמו בשל כך שהוא מקדיש את מירב כוחותיו ועיתותיו לבדוק את אמיתות הסיפורים החב"דיים, ולא להתקין ולהשמיץ ללא סיבה. כ"ז באייר תשס"ו
57. לכבוד הרב מונדשיין. הסיפור איתי אכן קרה. יש קופות צדקה וחת"ת בהרבה אוטובוסים ברחבי הארץ. הם לא נמצאים ליד הנהג אלא בתיק שלו, מצד כמה סיבות:
א. שלא יגנבו ב. שמר"ץ לא יעשה מהומה ג. שהמנקה לא יזרוק אותם
לנהג מותר להביא בתיק שלו מה שליבו חפץ. תודה. ט' בסיון תשס"ו
58. אני חושב שהספר הזה זה בלבול מוח וכדאי ש"רבנים" יבדקו אותו, וכדאי להכניס אגרות קודש ה' באדר ב' תשס"ח
59. אני מפיץ סרטים. רציתי להפיק סרט על ה"עכברי" אך לדאבון ליבי לא מצאתי האיגרת....
י"א במנחם-אב תשס"ח
60. לא יפה. אין שום מקום בדת היהודית שכתוב שצריך לזלזל בתמימות יהודית אני בחי" לא חילקתי ולא אחלק בל"נ את שיחת הגאולה אבל מאיפה מגיע הזלזול חבל שחסידיים מתנהגים ככה.
חסיד כואב. כ"ד במנחם-אב תשס"ח

פתי יאמין? (גלריה)

הרוצה להאמין תבוא עליו ברכה. הרב מונדשיין בפרק י"ז של "סיפורים וגלגולים", והפעם: האם להאמין לתמונות? פרק מיוחד (היו ימים)

פתי יאמין? ואולי אשרי המאמין? לשיפוטכם!

הבהרה:

לכל אלפי הגולשים המעוניינים לשאול "מנין לך שזה אינו בורו של יוסף"?! "מנין לך שאדמו"ר האמצעי לא שהה בבית-כנסת זה"?! "מנין לך שזו אינה תמונתו של אדמו"ר מוהר"ש"?!

לכל אלו אני משיב כבר מעתה: אין לי הוכחות ואיני מבקש לשכנע אף אחד. הרוצה להאמין – יאמין, ותבוא עליו ברכה.

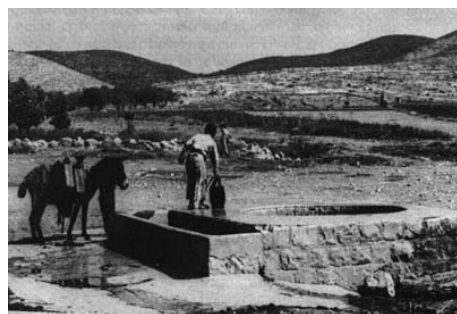
'אשת לוט' – סלע זקוף בחופו המזרחי של ים-המלח

'אשת-לוט', בחופו המערבי של ים המלח.

"בור יוסף" בהרי הגליל העליון ליד עמיעד

"בור יוסף" בהרי השומרון, סמוך לכביש שכם-ג'נין

ועוד "בור יוסף" נמצא בדרום השומרון, בדרך משכם לירושלים (ראה: אגדות א"י, א, עמ' 353).

הנילוס הגיע עד כאן, על פי מסורת יהודי מצרים כאן שטה תיבת משה רבינו

באדיבות "משפחה"

אגדה בפי תושבי העיר תספר, כי במקום הזה התפלל משה רבינו ע"ה, ועל מקום זה כתוב בתורה ויצא משה את העיר ויפרוש כפיו אל ה'. וקבלה ביד[נו] כי במקום הזה ה[יתה] תפלתו

תמונת מרן הבעל שם טוב זי"ע וחתומת יד קדשו

(נפטר חג השבועות תק"כ וס"ב כסובו)

תמונתו של הבעש"ט נתפרסמה בשנת תרנ"ה. פוסקים שצייר אחר מחז"ל, שנתארח אצל פרייז בסיבות טובות, צייר את התמונה של הבעש"ט בעפרון סוכרונ. התמונה נתקבלה על דעת רבים בתפוצתו האמיתית של הבעש"ט. יש המפקפקים באמיתותה. "האנציקלופדיה היהודית האנגלית", מפרסמת תמונה זו בתפוצתו של הבעל שם הלונדוני ר' שמואל חיים יעקב פולק, כך סובר גם ד"ר שברון חוקר הפרשנים ההיסטוריים.

בעל-שם-טוב א'

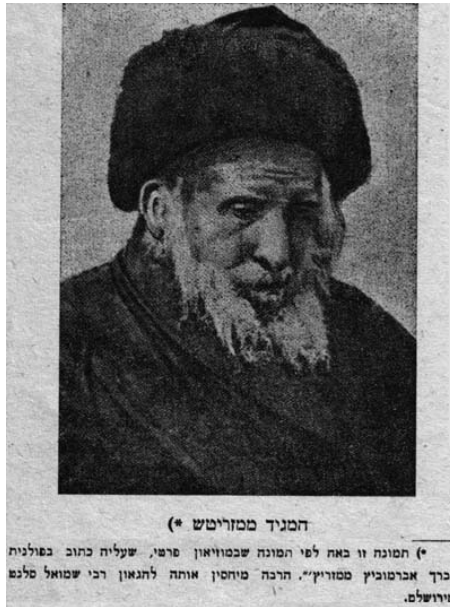
מתוך: "דמויות גדולי החסידות מהבעש"ט עד זמננו" (תש"ה), עמ' יא

תמונה זאת לקוחה מספר "דרייסיג דורות אידען אין פוילען" של גרשום באדר, רשום למטה: מתמונה עתיקה במוזיאון פרמי בלבוב, "ר' ישראל בעש"ט". לפי ד"ר שברון היא תמונת ר' אליהו גושמכר מגרידיץ.

בעל-שם-טוב ב'

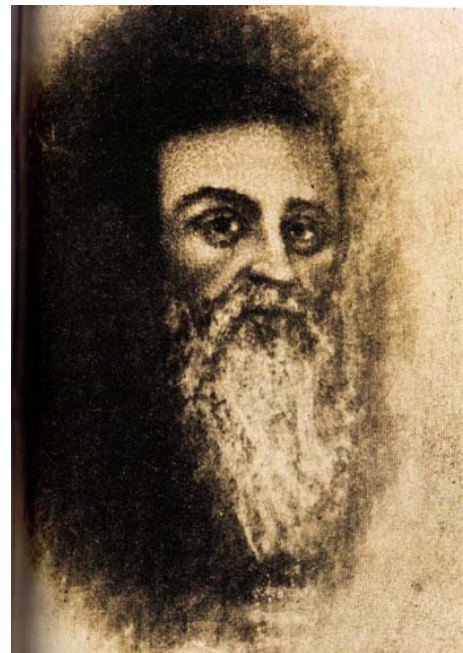
מתוך: "דמויות גדולי החסידות מהבעש"ט עד זמננו", (תש"ה), עמ' לה

הרב המגיד ממזריטש
 מתוך: "דמויות גדולי החסידות מהבעש"ט עד זמננו", (תש"ה), עמ' מה

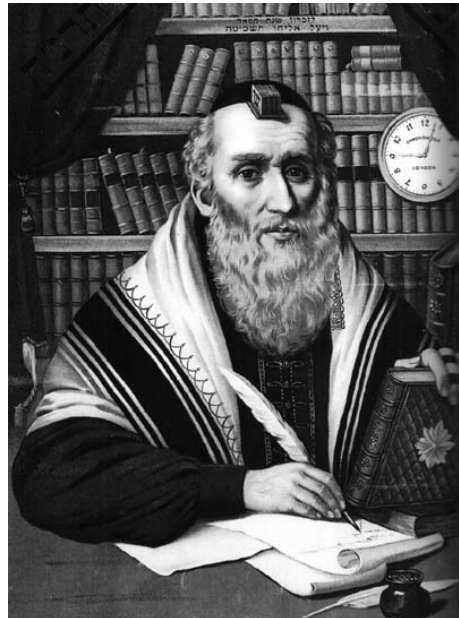
הגר"א מוילנא ב'

הגר"א מוילנא א'

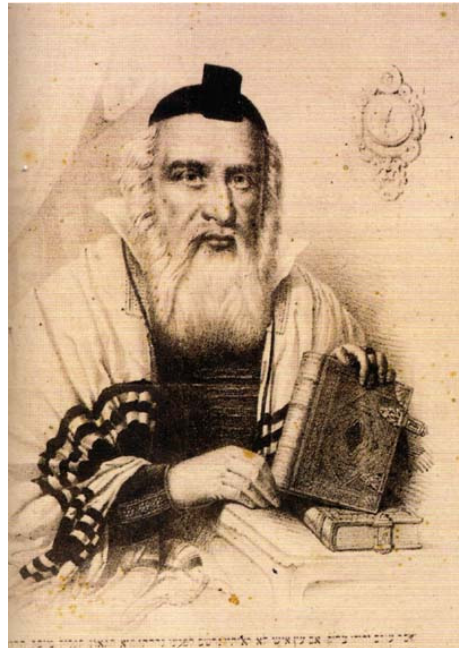
הגר"א מוילנא ד'

הגר"א מוילנא ג'

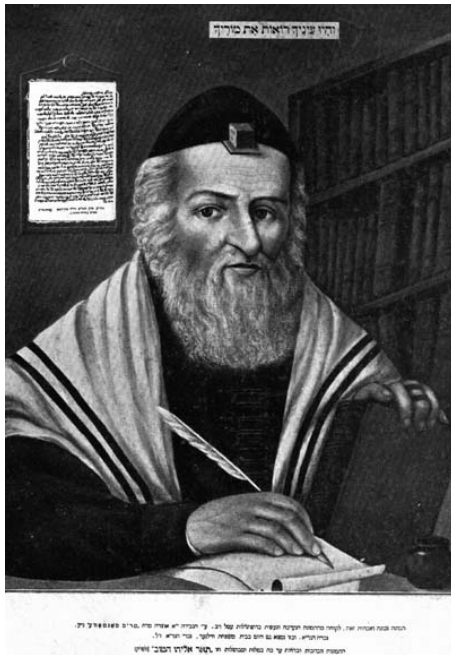

הגר"א מוילנא ו'

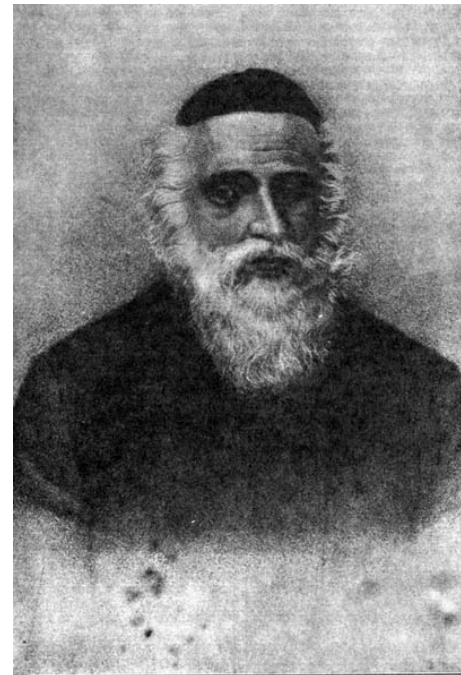
הגר"א מוילנא ה'

הגר"א מוילנא ח'

הכיתוב המקורי בתמונה:
 תמונה נכונה ואמתית זאת, לקוחה מהתמונה הנערכה והנעשית
 בהשתדלות עמל רב, ע"י הגבירה י"א אוצרה מרת "מרים
 מאנטאווע" נ"ע,
 נכדת הגר"א, וכזו נמצא גם היום בבית משפחת ווילנער, נכדי
 הגר"א ז"ל.
 התמונות הכוזבות ובדויות עד כה בטלות ומבוטלות וזו "תאר
 אליהו הטוב" [לפ"ק]

הגאון רבנו אליהו מוילנא
 (התקנת מחסומת אשר בבית ר' יצחק וילנער בנאורק, בי רשאל בי ויחזקאל מברחא בי יצחק לץ בן הגאון מוילנא.)

הגר"א מוילנא ז'

הגר"א מוילנא ט'

הכיתוב המקורי בתמונה:
 תמונה נכונה ואמתית זאת, לקוחה מהתמונה הנערכה והנעשית
 בהשתדלות עמל רב, ע"י הגבירה י"א אוצרה מרת "מרים מאנטאווע"
 נ"ע,
 נכדת הגר"א, וכזו נמצא גם היום בבית משפחת ווילנער, נכדי הגר"א
 ז"ל.
 התמונות הכוזבות ובדויות עד כה בטלות ומבוטלות וזו "תאר אליהו
 הטוב" [לפ"ק]

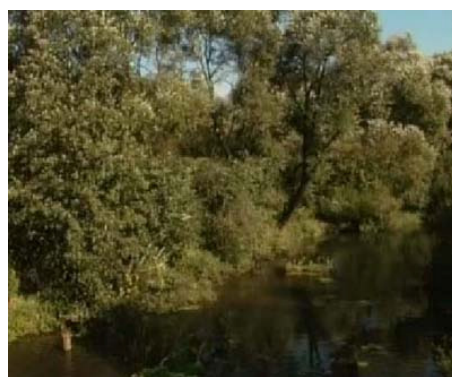
אחוזה בנורווגיה, ליד ליוזא, מקום לידתו של רבנו הזקן

ספר "קיצור תולדות חב"ד" עמ' 15.
סרט "מסע אל תולדות חב"ד"

בית הגרי"א, לפי המקובל היום בוויילנא (צילום הרב יחודה ווייזלר)

בקיץ תשס"ג "נתגלה" בכפר פייענא
הבית שבו נפטר אדמו"ר הזקן.
הובטחה תמונה, אך עד היום לא נתפרסמה.
אתר "שטורעם" ממשיך לעקוב.

המעין הלבן
ספר "קיצור תולדות חב"ד" עמ' 15. סרט "מסע אל תולדות חב"ד"

התא בו היה נמצא אדמו"ר הזקן

'בטאון חב"ד' גל' 24

תא בִּטְאוֹן חֲב"ד

מתוך ספרו של מ"מ רוזנבוים
"מזכרונותיו של
סוציאליסט-רבולוציונר" (ת"א, תרצ"ה),
שממנו נטלו עורכי 'בטאון חב"ד'
את התצלום הבא, ושינו את הכיתוב.

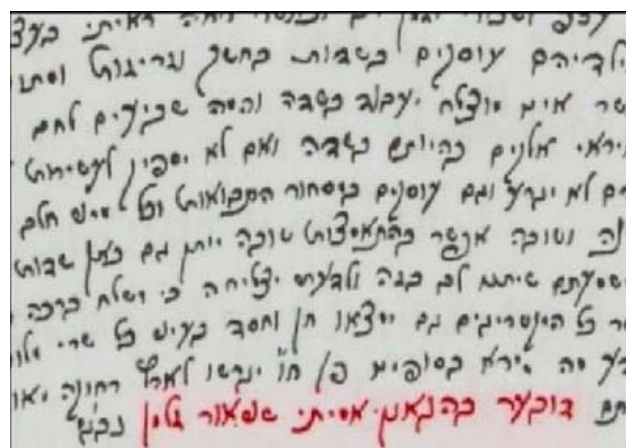
מתוך הסרט "מסע אל תולדות חב"ד"

מקום קברה של הרבנית דבורה לאה בליוזנא. הרוסים הקימו במקום אנדרטה לזכר היהודים שנרצחו בשואה

ספר "קיצור תולדות חב"ד", עמ' 33.
סרט "מסע אל תולדות חב"ד"

הבית שבו התגוררה
משפחתו של אדמו"ר הזקן,
בקרימניצוג,
אחרי הסתלקותו בשנת תקע"ג
מתוך הסרט "מסע אל תולדות חב"ד"

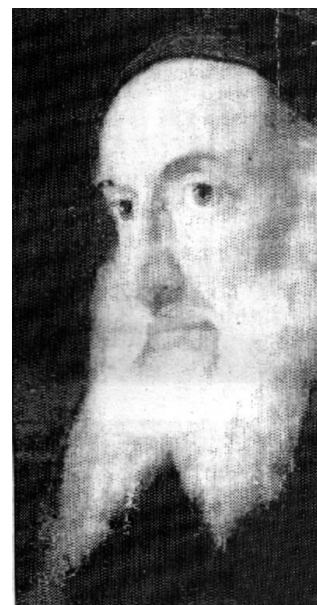
ספר "קיצור תולדות חב"ד" עמ' 73. סרט "מסע אל תולדות חב"ד"

ב'רשימות' כ"ק אדמו"ר זי"ע (ח, עמ' 22), שלא נמצא גוף כתי"ק של המכתב הזה.
וב'אגרות קודש' (י, עמ' צט), שהמכתב הנדפס ב'התמים' [הוא המכתב שלפנינו]
אינו אופייני כ"כ לכתיבת-ידו של אדמו"ר האמצעי.

מתוך הסרט "מסע אל תולדות חב"ד"

אדמו"ר מוהר"ש א'
ראה 'כפר חב"ד' גל' 714 עמ' 73

אדמו"ר מוהר"ש ב'

**א נייע
אנטדעקונג**

**דער בילד פון דעם
ליובאוויטשער רבי'ן
רבי שמואל שניאורסאהן**

● יוסף יצחק יעקבסאהן

אין דער רעדאקציע פון דעם "אלטנטיי" זעט ווערנאלי אין די וואך אנגעקומען א בילד, וועלכע לויט די אייגענע וואס מיר האבן באקומען, איז עס גענומען געווארן פון דעם פערטן נשוא פון דער חב"ד בארעכענענדיג ביזן אדמו"ר רבי שמואל שניאורסאהן באווייזט אלס דער רבי מדרשים דער בילד איז א אדלטשנער חידוש רבי במשך פון עטליכע יארן פלעגט מען דערצוילן עווישן ליובאוויטשער אד ס'עקסטרע א בילד פון דעם רבי'ן ו' שטראל

אבער קיינער האט נישט געוואוסט ער שטעטלעך די דאזיקע אייגנארמאנע אלס א סאקט איינע זינט שרייט מאל אין ווייטאריי דרוקט אפ דער "אלטנטיי" עטנאגאלי דער פון די וואך אנגעקומען א בילד, וועלכע לויט די אייגענע וואס מיר האבן באקומען, איז עס גענומען געווארן פון דעם פערטן נשוא פון דער חב"ד בארעכענענדיג ביזן אדמו"ר רבי שמואל שניאורסאהן באווייזט אלס דער רבי מדרשים דער בילד איז א אדלטשנער חידוש רבי במשך פון עטליכע יארן פלעגט מען דערצוילן עווישן ליובאוויטשער אד ס'עקסטרע א בילד פון דעם רבי'ן ו' שטראל

אדמו"ר מוהר"ש ג'

כותב הטורים בריקוד עם הרה"ח ר' שמואל בוטמן שי, על הגשר המחבר את שני חלקי אניטאלי עליו רקדו הרה"ק ר' זושא והרה"ק רי"ל הכהן

עתון 'כפר חב"ד', גל' 692 עמ' 42
הריקוד במקום שלא היה, לזכר אירוע שלא התרחש

פעילי המחתרת החב"דית בברית-המועצות מובלים למעצר ע"י הנקוו"ד

ממראות 770 בחודש ניסן תשס"ה:

מאת: מערכת פורטל חב"ד
לאחר מניעות ועיכובים, נערך היום ב770 חלוקת דולרים ע"י הרבי שליט"א מלך המשיח. צלם פורטל חב"ד נכח במקום ומביא את התמונות.

חלוקת דולרים היום

תאריך: כ"ט ניסן, שעה: 15:42

מאת: מערכת פורטל חב"ד

לאחר שבמשך שבועיים לא התקיימה חלוקת דולרים (עקב יום-טוב ראשון ואחרון של פסח), היום, לאחר תפלת שחרית, חילק הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א דולרים ביהול למעלה, ע"מ לתתם (או חילופם) לצדקה. בין העוברים היו ג"כ, כמובן, האורחים של שנסעים השבוע לאה"ק, שקיבלו שני דולרים - א' כרגיל והב' לצדקה בארץ הקודש". בסיום החלוקה, הנריז המזכיר את הנרות הקודש שלשה פעמים נשהנוכחים עונים אחריו, ובחזור הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לחדר הק', פצחו אנ"ש והתמימים בריקוד "יח' סוער.

חלוקת משקה

תאריך: כ"ח ניסן, שעה: 21:54

בקבוקי המשקה (צולם במוצש"ק)

מאת: מערכת פורטל חב"ד

היום (שבת), בסיום ההתוועדות-קודש של הרבי שליט"א מלך המשיח, זכו שני תמימים (הנוסעים השבוע לאה"ק) לקבל בקבוקי משקה מהוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א עבור התוועדות שייערכו באה"ק: לקראת סיום ההתוועדות עלו התמימים והכריזו ע"ד ההתוועדות (א' עבור התוועדות בשיבה החדשה בגוש תקיף - בי"ג אייר אחרי מעריב, והב' עבור התוועדות בפתח-תקוה בבית כנסת צמח צדק - ביום ג' בדרכי אייר הקרוב אחרי מעריב), וקיבלו את הבקבוקים מידו הק' לאחר שהוא שליט"א מזג מכוסו לבקבוקים.

אחש"פ - התוועדות 'סעודת משיח' וחלוקת כוס של ברכה

תאריך: כ"ב ניסן, שעה: 22:28

מאת: מערכת פורטל חב"ד

היום (אחרון של פסח) לפנות ערב, התקיימה התוועדות קודש של הרבי שליט"א מלך המשיח, "סעודת משיח", בהשתתפות אלפים מאנ"ש והתמימים.

ע"פ הוראתו המפורשת של הרבי שליט"א מלך המשיח (לועד המסדר) וההלכה בכלל, צולמו תמונות בעת ההתוועדות עד לאחר מעריב.

מערכת פורטל חב"ד מגישה גלריית תמונות ממעמד חלוקת כוס של ברכה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, בסיום ההתוועדות. צילום: שניאור בשארי.

כ"ו באייר תשס"ו

1. הפעם - הכי יפה! נהנתי מהפרק הזה, יותר מכל! הפרק הזה הכי יפה!
אם יש עוד תמונות אפשר לפרסם... כ"ז באייר תשס"ו
2. שב"ק. שניים מאלה שעומדים בתמונה השלישית מלמטה הם אנשי המוסד. כ"ז באייר תשס"ו
3. להוסיף פרטים בקשר לתמונות המהר"ש
יחסית לשאר התמונות שהן דמיוניות, טוענים יודעי(?) דבר שהרבי ר"ש דמה מאוד לנכדו הרייץ (יותר נכון ומדויק לומר הפוך). אגב הבדיחה הטפשית של חלוקת הדולרים אחרי ג' תמוז אינה שייכת לכאן. זו לא בעיה של תמונות אלא משהו אחר... כ"ז באייר תשס"ו
4. איפה התגובות. למה אתם ישנים. משיחיסטים התעוררו!! אל תשתקו ללץ הזה. מה הקשר בין תמונת הר"ש לאשת לוט?? די! כ"ז באייר תשס"ו
5. ריקוד ר' זושא ור' י"ל הכהן. סיפור זה מובא בספר "תניא קדישא" (ניסלעוויטש) עמ' 64, אלא כשהרב מונדשיין מחליט שזה לא היה הוא לא צריך להביא שום ראיות. כ"ז באייר תשס"ו
6. ר' שמואל סלנט? הלא זוהי תמונה שהופצה כשהרבה זכרו אותו עדיין (הוא נפטר לפני פחות ממאה שנה) מיהו זה ואיזה הוא המיחסו למזריטשר? משהו לא הגיוני כאן! הלא יש לא מעט נכדי ר"ש סלנט בירושלים!!
כ"ז באייר תשס"ו
7. מיהו כותב השורות שרקד עם הרב בוטמאן? מי רקד עם בוטמאן?
אגב, זה תמונה של דבורה לאה על המצבה שם? כ"ז באייר תשס"ו
8. מקור ראשון? הספר "תניא קדישא" נדפס תקופה ארוכה לאחר "גילוי" גשר הריקוד ע"י "כותב השורות" הלא הוא הרב שד"ב הלוי בעל "הפתק הלבן". כ"ז באייר תשס"ו
9. אשת לוט. יש שם שלט מפורש שזה אשת לוט. כ"ז באייר תשס"ו
10. מקור לריקוד? ל-5. ה"תניא קדישא" (ניסלעוויטש) מביא את הסיפור בשם שיעורי התניא של הרב וויינבערג. אבל גם שם לא מסופר שום דבר בקשר לריקוד על גשר. תבדוק. כ"ח באייר תשס"ו
11. אין מילים! מדהים להיווכח כיצד יצרני סרטים ועורכי מסעות ועיתונים זורים חול בעיני הציבור ובמקרה הטוב לא בשביל כסף... כ"ח באייר תשס"ו
12. חיים. למספר 3 כתבת שידעי דבר אמרו שהרבי מהר"ש דומה להרבי הרייץ הרי הרבי אמר את זה הרבה פעמים כשסיפר אודות החסיד של הרבי מהר"ש שנכנס להרבי הרייץ ונתעלף מפני שקלסתר פניו של הרבי הרייץ ה' בדומה לקלסתר פניו של הרבי מהר"ש
והרבי ה' בוכה כל פעם שסיפר סיפור זה. כ"ח באייר תשס"ו
13. חזק ביותר. כ"ח באייר תשס"ו
14. יודעי דבר אומרים שתמונת המהר"ש 2 אמיתית!
שמי י.ש. ולפני כשנתיים הייתי בשליחות ברוסיה, שם גיליתי תמונה שמובאת כאן כתמונת המהר"ש 2 (התמונה הצבעונית), התמונה נמצאה בבית אחד השלוחים במוסקוה שמשמש בתפקיד בכיר בהנהלת "אור-אבנר". במקור, התמונה היתה בבית אשה מסוימת ששמרה על זה במשך שנים רבות, עד שמכרה את התמונה לאותו שליח.
צילמתי את התמונות משלוש זוויות שונות, ושלחתי באי-מייל להרבה מומחים ויודעי דבר שאישרו שניכר שאינו אדמו"ר מוהריי"צ על-אף הדמיון הגדול, ולכן משערים שזה תמונת המהר"ש שהיה דומה מאוד לאדמו"ר מוהריי"צ.
לאחר מכן הראיתי את התמונה לר' מענדל מרזוב שראה תמונה מהמהר"ש (או שחסידי המהר"ש תיארו לו את צורתו באופן מדויק) ואמר שעל פי זכרונו התמונה הזאת אכן דומה לתמונת המהר"ש! (ועל תמונות אחרות אמר שאינו דומה)
לפני כחודשיים שלחתי גם לרה"ח יהושע מונדשיין את התמונות בכדי שיחקור באמצעים העומדים לרשותו אם זה בטוח של המהר"ש או שעדיין יש בזה ספק.
תשובתו היתה שמספר הפעמים שגילו את תמונת המהר"ש היא כמספר הפעמים שמצאו את תיבת נוח על הרי אררט..
ובכל זאת מצא לנכון הרה"ח הנ"ל להביא לפירסום את התמונה באתר נכבד זה (היה עדיף אם היה מביא גם את שתי התמונות האחרות), ואבקש מכל אנ"ש שמבינים בזה, לעשות את כל התלוי בהם (כידוע כמה הרבי השקיע בעניינים אלו וכיו"ב) ולחקור האם ניתן לומר בוודאות שתמונה זו אמיתית או לא?
בברכה שנזכה כבר לראות את המהר"ש בעצמו בעיני בשר בגאולה האמיתית והשלימה.
כ"ח באייר תשס"ו
15. מה ענינו של הקטע ההזוי המשיחי. מה ענינו של הקטע ההזוי המשיחי. כ"ח באייר תשס"ו

16. איפה ההוכחות? הרב מונדשיין, איפה ההוכחות שלך שכל התמונות האלו אינן נכונות. לפחות תזכיר לנו בכמה מילים. במיוחד הגולשים בודאי מתקשים לדעת כיצד אתה מבטל את כל מה שחוקר חסידי מצא לנכון לפרסם.
ז.א. למשל הבית בו שהה אדמו"ר האמצעי בקרעמנצ'וק, האם אתה יודע מה ההוכחות של קמינצקי, שאתה אומר שזה לא נכון? כ"ח באייר תשס"ו

17. לא הבנתי
כל תמונות הגר"א כאן דומות מאד!!!!!! אחת לשניה!!!!!! אז אלו סיגנונות ציור שונים - פיברוק של ממש כ"ח באייר תשס"ו

18. הגר"א נראה אותו דבר בכל התמונות. מה קורה פה? בכל התמונות של הגר"א הוא נראה אותו דבר, וזה רק ציירים שונים אז לכן יש שינויים קלים.
גם בציורי אדמו"ר יש שינויים קלים בין ציור לציור האם זה אומר שזה לא דיוקן אדמו"ר?!!
ומי אמר לך שזה לא המעיין הלבן? אולי כן? כל עוד ולא תוכיח לנו שמצאת מעיין לבן אחר אין סיבה שלא להאמין לקמינצקי שבדק ומצא שזהו המעיין הלבן. לזלזל זה קל, אך זו לא חכמה. כ"ח באייר תשס"ו

19. ל-18. ומה בדבר בורו של יוסף ואשת לוט? כ"ח באייר תשס"ו

20. הוכחות למי? אני קורא ולא מבין, מדוע חוזרים ושואלים, היכן ההוכחות ומי אומר שזה לא 'המעיין הלבן' וזה לא ביהכנ"ס שבו התפלל אדמו"ר א, וזה לא הבית וכו'.
עורך הסידה כבר כתב בתחילת פרק זה: "לכל אלו אני משיב כבר מעתה: אין לי הוכחות ואיני מבקש לשכנע אף אחד. הרוצה להאמין – יאמין, ותבוא עליו ברכה"
ואני בשאלה אחרת: מאין לו 'לחוקר החסידי' מחבר הס' הנזכר כאן ומחבר הסרט, שזה הבית וזה ביהכנ"ס וזה המעיין. ולא אשאיר אתכם בשאלה. המענה הוא, שהמקור לכך הוא פרי דמיונו העסקי והרווחי. יש עוד תמונה לספר, יש עוד כמה דקות לסרט, מדוע לא? נוסף עוד מקומות הסטוריים. ולכל הפתיים שמאמינים לו, תבוא עליהם ברכה ואולי יגיע יום ויפקחו עיניהם.
"חסידיים זיינען קלוג!" כ"ח באייר תשס"ו

21. כל מה שהשני אומר זה שקר?! לל. קורא - מעכשיו כל מה שקמינצקי אומר זה לא נכון, ומה שהרב מונדשיין אומר זה נכון? ואולי ההיפך. לדעתי קודם צריכים שני החוקרים לשוחח ביניהם, ולאחר מכן אפשר לפרוש את פרטי הויכוח בפני הגולשים. אבל כאשר קמינצקי מפרסם תמונה, והרב מונדשיין רק אומר שאינה נכונה מבלי כל הסבר, זה חוכא ואיטוללא שאין כדוגמתו. כ"ח באייר תשס"ו

22. בלי קשר. לוט - הבנתי. יוסף - הבנתי. הבעש"ט והמגיד - הבנתי. אדה"ז וכל הקשור אליו - הבנתי. וכו' וכו'. אפילו הקשר איכשהו למשיחיסטים הבנתי. אך מה נוגע כל ענין הגר"א כאן. (ואם בתמונות דמיוניות עסקין אפשר להביא עוד כמה מאות). כ"ח באייר תשס"ו

23. כפר חב"ד לא שמו לב. כפר חב"ד לא שמו לב בגליון 714 ששמו תמונה של המהר"ש או מה??
כ"ח באייר תשס"ו

24. למגיבים. כשמונדשיין מגחך על מישהו שטוען שזה המעיין הלבן, וזה קברה של דבורה לאה, חובת ההוכחה היא לא על מונדשיין, אלא על מי שטוען שזה הקבר ולא הביא הוכחה לדבריו.
אני חושב שיש כאן מצב אבסורדי שבא בן אדם שרוצה להגיע לחקר האמת ואומרים לו שהוא כופר בעיקר. אולי מי שנסע בגפו לרוסיה צילם כמה בתים בטענה שפה גר אדמור הזקן פה כתב אדמור האמצעי ופה קבורים משפחת בית הרב, אולי הוא כופר בעיקר? למה הוא חושב שהוא יכול להלעיט את אנ"ש בדמיונות כוזבים ללא הוכחות? אדרבא, תן הוכחה לדברך. כ"ח באייר תשס"ו

25. פתאים! מתגובה לתגובה אני מבין יותר את הכותרת החכמה שנתן הרב מונדשיין לפרק זה.
"איפה ההוכחות?" "מאיפה אתה יודע שזה לא הבית שבו שהה אדמו"ר האמצעי?" מה עוד אפשר למכור לכם? את הסולם של חלום יעקב? כ"ח באייר תשס"ו

26. ל-24. כופר!
אתה מתחיל עם כפירה בקמינצקי, בסוף מי יודע מה צעירי הצאן יגידו... כ"ח באייר תשס"ו

27. תגובה ל-26. זה מתחיל בכפירה בקמינצקי, ממשיך בכפירה בש"ב ליפסקר, ורחמנא ליצלן לאן עוד אפשר להגיע. כ"ח באייר תשס"ו

28. ראיתם היכן מתקיימת חלוקת דולרים? ב"הול"...
הס מלומר שהרבי נמצא בגן עדן. אז "ג"ע התחתון" כפי שנקרא בפי כל החסידים במשך כל השנים, הפך בפיהם ל"הול". הייתי מציע לכנות את כל אותם הזויים בביטוי קולע: "הוללים". אמור מעתה: ביקרת ב"הול" - הצטרפת ל"הוללים" המחללים את שם קודשו. כ"ח באייר תשס"ו

29. למגיב 21. התשובה לשאלתך היא - אכן כן! כל זמן שקמינצקי אומר או כותב ללא כל הוכחה לדבריו, הרי זה בחזקת שקר או לכל הפחות דמיון, עד שיביא הוכחה מוצקת לדבריו.

- כפי שהעיד על עצמו הרב קמינצקי ויותר מכך העידו על כך יצירותיו, שהוא אינו חוקר, אין כל צורך בשיחת הבהרה בין עורך סידרה זו לבין עורך הסרט והספרים הנ"ל.
- לידיעתך, באם הנך קשה הבנה וקליטה. הרב מונדשיין לא פסק לעיל שהדברים שמובאים כאן בפרק, אינם נכונים, אלא שפתי יאמין להם ויבורך... כ"ח באייר תשס"ו
30. טעית. מצטער אבל טעית. החדר ההוא הוא אכן ה'הול', וג"ע התחתון זה בפנים איפה שיש המדרגות, לפני חדר הרבי - "ג"ע העליון". כ"ח באייר תשס"ו
31. ביהכנ"ס בו התפלל אדמו"ר האמצעי. שמעתי מזקן אנ"ש דשיכון חב"ד בלוד הרה"ח ר' שמואל גורביץ', ששמע מאביו החסיד ר' יצחק מתמיד שבבית הכנסת של הקולוניה שלהם היה מתפלל אדמו"ר האמצעי בעת ביקורו את אנשי הקלונים.
- ר' שמואל אומר שבנין ביהכנ"ס הזה נשאר לעמוד גם אחרי המלחמה. כ"ח באייר תשס"ו
32. dvd. ה"תניא קדישא" (ניסלעוויטש)..... א' בסיון תשס"ו
33. עדיין המום מהכתבה. עדיין אני המום מכתבה זו.
- כותב השורות מנסה שוב להשמיץ את הרב קמינצקי, ובמקום לבוא ולהוכיח אחת לאחת שגילוייו של קמינצקי אינם נכונים, הוא בא בגלריה סאטירית ומביא רצף של תמונות הזויות כשבין לבין הוא שם תמונה מגילוייו של קמינצקי וכל זה כדי לזלזל בדברים שהוא אינו יכול להכחישם בצורה רצינית. א' בסיון תשס"ו
34. ל-33. מי בדיוק המם אותך? איפה כאן ההשמצות? אדרבה, יבוא ממציא התמונות ויביא מקור לדבריו! אכן צדקת, הוא אינו יכול להכחישם בצורה רצינית. א' בסיון תשס"ו
35. כל הסיפורים פסולים!!!
- עד להודעה החדשה, כל הסיפורים על חסידים, אדמו"רים, ערי החסידים כו' כו' הכל בטל ומבוטל כעפרא דארעא, עד אשר ר' יהושע מונדשיין יעבור עליהם ויחליט שבסיפור הזה אין את הגדר של פתי יאמין. והסיפור הזה עוד לא הועתק לשום מקום אפילו לא לשטורעם. רק אז נדע שהסיפור נכון.
- מה שנכתב עד כאן נכתב בהומור, ועכשיו ברצינות:
- כיצד יכול לבוא חסיד כמו ר' יהושע ולומר שסיפורים שמספר קמינצקי אינם נכונים, מבלי להביא ולו שמץ של הוכחה נגדית? א' בסיון תשס"ו
36. מקור! מותר לצפות מהרב קמינצקי כשמביא סיפור להביא את המקור לסיפור! מי לנו גדול מהרבי שעל כל פיסקא ופיסקא בלקו"ש מביא מקור! מדוע עלינו לסמוך על סיפוריו של קמינצקי, ועל התגליות שמביא לנו מרוסיה כשאנו מביא שום מקור לדבריו? א' בסיון תשס"ו
37. לכל הסלפנים. לכל הסלפנים למיניהם, ולכל המאמינים לסוגיהם: כל סיפור שיש לו מקור נאמן, הריהו בחזקת אמיתי עד שיוכח להיפך. כל סיפור שאין לו מקור, או שהמקור אינו מוסמך, הריהו בחזקת בדוי, עד שיוכח להיפך. א' בסיון תשס"ו
38. תפילה זכה. באתר חמוד אחר "מגיב" קמינצקי להאשמותיו של הרב מונדשיין, ומספר סיפור שהנמשל וה"בכ"ן שלו הוא: אנו מתפללים, מתחננים ומבקשים מהקב"ה, שיקרה נס גדול ולמונדשיין לא תהיה גישה לאינטרנט... תפילת היחיד...
- ונתעלמו ממנו דברי הגמרא במס' יומא ס"ט ע"ב "שיודעין בהקב"ה שאמיתי הוא", ואינו משתף פעולה עם הכזבים. א' בסיון תשס"ו
39. זו דעתי! שמעתי שהרבי ביקש לא לפרסם את התמונה של הרבע המהר"ש נ"ע מכיון שהיה חולני. אותו הדבר בתמונה המפורסמת שהרבע היה ילד בן 2- בלי כיפה. אז למה מחפשים בנרות את התמונות הללו נגד רצון הרבי ?????????????? אתם מתעסקים בתפל במקום בעיקר. רוצה לדעת מי היה המהר"ש? למד מאמרי חסידות שלו (שאגב היו מכוונים ומובנים גם לחסידים פשוטים) קרא סיפורים עליו והפנם אותם. אל תחפש את המסגרת, חפש את התמונה האמיתית! א' בסיון תשס"ו
40. למגיב 38. עדיף שקמינצקי לא יפרסם סיפורים דמיוניים ב'אתר ההוא' (שלא יהיה לו אינטרנט), וכך לא יהיה למונדשיין מחלוקת מיותרת עם קמינצקי על הסיפורים.... א' בסיון תשס"ו
41. לגבי התמונה בעש"ט א'. שמעתי מיהודי א' שהיה בעצמו במוזיאון בלונדון ושם כתוב שזה הבעל שם הלונדוני ושם הוא מקור התמונה וא' לקחו משם ופרסם שזה הבעש"ט הק' זי"ע. ח' בסיון תשס"ו
42. אוצר תמונות הגר"א. מאת הרב יהושע מונשיין. מתאים ביותר לאתר חב"ד! ט' בסיון תשס"ו
43. מס' 31 ועוד לקרא... וכן נדפס בס' "יראת ה' אוצרו" על ר' איצ'ה מתמיד, על דבר הקלונים (ששם יש הרבה עדויות מבנו הנ"ל - ש"י - של - יבלח"ח - ר' יצחק הי"ד). עיי"ש באורך. י"ט באלול תשס"ו

44. להאיר ולהעיר על 41.. ואני ראיתי בס' "כל ספרי היעב"ץ" (מהד' תשמ"נ? ליקוטים שבסוף כרך ב'), ששם מוחה בחריפות היאך ניתן לומר שזהו הבעש"ט. וג"כ מביא התמונה עם כותרת באנגלית (ששונה מהתוכן המובא כאן) - ועיי"ש להשלים "התמונה הגדולה".
 מן הראוי לציין ג"כ מ"ש כ"ק רבינו בלקו"ש חי"ט עמ' 531, על תמונה שמייחסים להבעש"ט, וזלה"ק: "כמדומה יש בזה ר"ד מרבתינו שאינו מהבעש"ט נ"ע - שע"פ המסורה צ"ל י"ג (? -י"ב) תקוני דיקנא נ י כ ר בהזקן". עכלה"ק. ולכאן' הכוונה לתמונה הלזו (הנ"ל בכתבה), שלדאבונינו כבר נתפרסם בכמה מקומות כ"הבעש"ט". י"ט באלול תשס"ו

45. אשת לוט, בור יוסף וכו'. יפה מאד הכי מרשים ואם זה היה צבעוני היה יותר יפה אז כל הכבוד לכם וגם יישר כוח!!! כ"א בחשוון תשס"ח

46. האומנם? מישוהו ציטט פה את האימרה: 'חסידים זיינען קלוג'.
 האמנם האימרה הזו אמיתית?
 לאור הנ"ל ולאור חלק מהתגובות, מוכח בפירוש שהאימרה הזו אינה נכונה! י"ח בתמוז תשס"ח

47. The best is בעש"ט. לכבוד הרב מונדשין, שלום וברכה.
 התמונה הראשונה המופיעה כאן של רבי ישראל הבעש"ט- היא של הבעל-שם מלונדון.
 כנראה שאין תמונה של הבעש"ט. עורך העלון The בעש"ט is the best ז' במנחם-אב תשס"ט

48. תמונות. יכול להיות נכון!!! י"ז בתשרי תש"ע

חקירה בשיטת הר"ר שאול ברוק

"מדבריו של הג"ר חיים מבריסק נמצאנו למדים שלא כל ה"חקירות" פסולות, ומה קורה כשלא חוקרים כראוי... מדבריו של הרה"ח ר' שאול ברוק למדנו להסיק מסקנות בשיטת "חקירה" מיוחדת... כלל שלמדנו משיחתו של הרבי מאפשר לנו לאמת את מסקנות החקירה... השקפה חדשה על סיפור נדוש...". הרב יהושע מונדשיין בפרק י"ח של סדרת "סיפורים וגלגולים" (היו ימים)

בספרו "אישים ושיטות" (עמ' 69) מספר הרב זוין ע"ה, שאחד הרבנים רטן לעומת הגאון ר' חיים מבריסק, שאנו אין לנו אלא דברים ככתבם ומה לנו לחילוקים הדקים ולשאר המצאותיו הלמדניות של ר' חיים...

השיב לו הג"ר חיים במשל: האפר הנותר מאיסורי-הנאה שנשרפו נקרא "פנים חדשות"; הבה נלמד דברים ככתבם ללא חילוקים, ולסעודת 'שבע ברכות' נביא מעט אפר בתור "פנים חדשות"...

רבים מהמגיבים לסידרת "סיפורים וגלגולים" נוקטים בשיטת "דברים ככתבם", ומגבבים בעקביות מליצות נשגבות ברוממות "האמונה הטהורה" ו"אמונת צדיקים", מעלתם של "סיפורי החסידים" ושל ה"תוועדות החסידיות", לצד ציטוטים בגנות "חוקרים ומחקריהם" "חכמים וחכמותיהם".

הכל כדי להמחיש את דברי רז"ל ש"אם אין דיעה, הבדלה מנין". מי שלא קרא ולא שנה, כיצד יבדיל בין "פנים חדשות" ל"פנים חדשות"? מי שתחומי אמונתו מטושטשים, כיצד יבחין בין אמונה בה' ובעבדיו הצדיקים לבין אמונה בעתונאים ובספריהם? בין "סיפורי חסידים" לבין "סיפורי לבלרים"? בין "נפלאות הצדיקים" ל"נפלאות העכברים"? לאלו וכיוצא בהם נקל להביע חששם ברבים, שאם נתחיל לחקור אחר מקורם של סיפורים ולפקפק באמינותם, סופנו שנגיע ח"ו לביקורת המקרא שממנה לא רחוקה הדרך עד לספיקות במציאות הבורא ר"ל!

תגובות רבות עוררו בי את המחשבה, שכותביהן ודאי יפקחו עיניים תמיהות באם יראו להם שחור-על-גבי-לבן ב'אגרות קודש' ובשיחותיו של הרבי, שהביטוי "יש לחקור" מופיע בהן עשרות פעמים!

הכיצד? "חקירה"? "מחקרים"? היפך האמונה הפשוטה והטהורה?!

אך דעת לבבון נקל שיש "חקירה" ויש "חקירה", ואין ביניהן אלא שיתוף השם בלבד. ולא כל מה שנאמר על "חקירה" אחת חל גם על ה"חקירה" האחרת. וד"ל.

להלן נטפל בסיפור "חסידי" בשיטת מחקר תלמודית, שנקרא לה על-שמו של הרה"ח המפורסם ר' שאול ברוק ע"ה: "חקירה בשיטת הרב ברוק".

הסיפור עצמו הוא מאלו שכבר דשנו בהם בעבר ([בפרק העשירי](#)), והרי הוא שוב בקיצור נמרץ:

החסיד ר' שמחה גורדצקי נסע בשליחות אדמו"ר הרי"צ לשליחויות רבות. צעיר לימים היה ר' שמחה כאשר התחיל לנסוע בשליחות רבו, טרם נשא אשה. מדי חודש-חודשיים היה חוזר אל הרבי ומדווח לו.

באחת הפעמים שהה ביחידות אצל הרבי ומסר דו"ח מביקורו האחרון. בתוך כך נכנס המזכיר... והודיע לרבי כי הגיע הזמן ל"יחידות פרטית", והאנשים כבר מחכים בחוץ. "תכניס אותם", הורה הרבי. ר' שמחה החל לסגת לאחור, אך הרבי סימן לו בידו להישאר בחדר. "עוד לא גמרנו"... התרחק ר' שמחה עד קצה החדר ממש, ושם עמד עד סוף זמן היחידות.

לימים סיפר ר' שמחה על שלש מאותן "יחידויות"; היהודי הראשון נכנס לחדר. התקרב, ושאל את הרבי: "רבי, האם הבנתי נכון את הסימן?" הרבי נענע בראשו לאות הסכמה, וענה לו: "יע, יע, יע" (כן, כן, כן). שמע האיש את התשובה. יצא מן החדר ובכך הסתיימה היחידות הראשונה.

מיד אחריו נכנס יהודי נוסף. פניו לבנות כסיד והוא רועד בכל גופו. הוא פלט קריאה נרגשת. "רבי, זה אני!" ("דאס בין איך") ומיד השתטח על הארץ מתעלף. המזכיר שהוזעק אל החדר שפך עליו מים ועוררו מעלפנו. כשקם יצא מהחדר וכך הסתיימה היחידות השניה.

"ליחידות השלישית נכנס אדם שמראה פניו ולבושו העידו עליו שלא נמנה על עדת החסידים. הוא הגיש לרבי פתק 'קויטל' ובידיו נשאר עותק, וכך עבר יחד עם הרבי על כל השאלות שהיו רשומות על הנייר. על כל שאלה יעץ לו הרבי מה לעשות וכיצד ינהג. והנה כשהגיע לשאלה האחרונה, דמם הרבי. שב השואל וחזר על השאלה עוד פעם ופעמיים, או אז חרץ הרבי תשובתו. "שמעני נא. יהודים רבים מחכים בחוץ" ... יצא החוצה וכתפיו שחוחות.

עברו שנים. יום אחד הלך ר' שמחה ברחוב, והנה בא לקראתו אותו יהודי שנכנס ליחידות ראשונה ושאל את הרבי "האם הבנתי את הסימן".

"הייתי בחדרו של הרבי באותו יום ומאז אני תמה לפשר הדברים. אולי תוכל לספר לי מה מסתתר מאחורי שאלתך הסתומה", שאל ר' שמחה.

"אספר לך את הסיפור כולו ענה היהודי ברצון. "זה היה לפני שנים רבות, עוד בחייו של האדמו"ר הרשב"ב... יום אחד קרא לי הרבי הרשב"ב והטיל עלי שליחות לא קלה. לנסוע לסיביר, לאחת הערים, כדי לבסס שם יהדות ולקרב רחוקים... הסכמתי מיד אלא ששאלה אחת העזתי ושאלתי: 'רבי, עד מתי אשאר שם, כיצד אדע ששליחותי הסתיימה?'

"על כך השיב לי הרבי במשפט אחד קצר: 'כשיגיע הזמן יהיה לך סימן!'.

"יצאתי לסיביר לאחת הערים הנידחות, ושם הקמתי בעמל רב מעוז של יהדות, בית כנסת וקהילה יהודית. לא יהודי אחד ולא שניים התקרבו דרכי לחיי תורה ומצוות, אך עיקר הסיפוק שלי היה מאותו יהודי שהיה רחוק מחיי תורה ומצוות כמטחוי קשת, ובעמל רב הפכתי אותו לבעל תשובה אמיתי. הוא זנח את אורח חייו הקודם, כגוי גמור, והפך לעובד ה' כפשוטו. שררה בינינו ידידות עזה ונדירה, עד שהגענו לקרבת לבבות בדרגתה הגבוהה ביותר ללא שום מחיצות, ולא הסתרנו איש מרעהו שום דבר.

"כאשר הגיעה אלינו השמועה הנוראה על פטירתו של הרבי הרשב"ב, חשבתי לעצמי, אולי זהו הסימן לסיום השליחות, עליו דיבר הרבי. שיגרת מכתב אל בנו ממלא מקומו הרבי הרי"צ, ושאלתי האם יכול אני לשוב למקומי ולביתי. באגרת המענה שלו כתב לי הרבי החדש דברים מדהימים: 'כמדומה שאבא אמר שכשיגיע הזמן יהיה לך סימן'. הייתי אחוז שרעפים כאשר קראתי את אגרתו הקדושה. הן הרבי החדש לא היה נוכח בחדר בשעת שיחתי עם אביו ומעולם לא סיפרתי לו עליה, מהיכן יכול היה לדעת מה אמר לי אביו בארבע עיניים? המשכתי בשליחותי בסיביר והמתנתי לסימן...

"יום אחד כאשר אני וידידי הטוב, בעל התשובה, יושבים בבית ומשוחחים, נשמעת דפיקה על הדלת. בפתח עמד הדוור שהביא לי מכתב מן הרבי הרי"צ. התרגשתי מאד. נטלתי את ידי, חגרתי את עצמי בגרטל, וכיון שכאמור לא היו שום סודות ביני ובין חברי, התחלתי להקריא בקול את מכתבו של הרבי.

"במכתבו כתב לי הרבי בקשה, לסייע לו בדבר אשה עגונה שבעלה נטש אותה לאנחות. הרבי תיאר את בעלה הנמלט כיצד הוא נראה, וביקש ממני שאעשה הכל לסייע באיתור הבעל הבורח. "מדוע הרבי פונה דווקא אלי, היושב בארץ מרחקים סיביר?" תהיתי בקול...

"כשהרמתי את עיני מהניר, נדהמתי. פניו של ידידי בעל התשובה היו לבנות כסיד והוא נשען אחורה בחולשה ונראה כמו אדם במצוקה... פתאום שמתי לב שתיאורו של הרבי קולע בדיוק נמרץ למראהו של ידידי הטוב!... ידידי היקר לא היה אחר מאשר אותו בעל מעגן שנמלט מאשתו והגיע עד לסיביר. עיניו של הרבי ראו עד לשם! לשלוח מכתב שיגיע בדיוק בעת שהנ"ל יושב מולי ואני יכול להשוות בין הפרופיל ששרטט הרבי לבין המציאות!...

"בו במקום החלטנו שנינו לנסוע יחד אל הרבי. הראשון שנכנס באותו יום כאשר עמדת ברכת החדר, הייתי אני. שאלתי את הרבי "האם זהו הסימן", והרבי ענה בחיוב. אך יצאתי נכנס ידי בעל התשובה שראה במו עיניו את רוח קדשו של הרבי. התרגש מאד וקרא בחדרה, "רבי זה אני" ומיד צנח מתעלף..."

* * *

שנים עברו. יום אחד הלך ר' שמחה ברחוב ופגש את האדם השלישי, שזיהה אותו מיד, והוא מיזמנתו ניגש אליו ושאל בהתפעלות. "האם אתה זוכר מה שאירע אתי באותה יחידות?".

"ודאי", ענה ר' שמחה. האיש קרא בהתרגשות רבה. "אין! אין! כמו הרבי שלכם!". ומרוב התרגשות חזר וכפל את דבריו "אין כמו הרבי שלכם!" ומיד גולל את סודו.

"כזכור לך הגעתי עם פתק כפול, ועל כל השאלות הרבי ענה לי. רק על השאלה האחרונה סירב לענות... זאת היתה השאלה החשובה ביותר בפתק... הציעו לי בזיווג שני הצעת שידוך מסוימת שנראתה לי מאד, ורציתי לדעת האם הרבי מסכים... הרבי התחמק בכל כוחו ולא רצה לענות לי. ואני לא הבנתי. אך כאשר חזרתי לעירי נדהמתי לגלות כיצד עיניו של הרבי שולחות קרני אורה עד למרחקים, והכל גלוי וידוע לפניו. אותה אשה שהוצעה לי, נפטרה בפתע פתאום רח"ל, לאחר שיצאתי מהעיר. כאשר שהיתי בחדרו של הרבי כבר לא היתה בין החיים. הרבי ראה זאת ברוח קדשו ולא רצה לצערני בגילוי הדבר לכן כלא את תשובתו בלבו ולא גילה לי את העובדה המצערת, אך גם לא חש לענות על השאלה כיון שכבר לא היתה מעשית..."

* * *

עד כאן סיפור המעשה בשמו של ר' שמחה גורודצקי ע"ה.

עם פרסומו של הסיפור בפרקים הקודמים, הסיטו המגיבים את הדיון לשאלה שולית לחלוטין: האם בנו של גיבור הסיפור שמע זאת מפיו (כפי שטוענים עתה), או שמא לא שמע ממנו מעולם (כפי שאמר לי בפירוש מספר הסיפור, ואף הסביר: גם בניי אינם מכירים את כל הסיפורים שבאמתחתי).

לנו פרט זה אינו נוגע כלל וכלל, מפני שאנו דנים בגופו של הסיפור האמת הוא אם לאו. ואת זאת נחקור הפעם ב"שיטת ר' שאול".

לשם כך נתחיל לפשפש בקרביו של הסיפור ונהרהר בקול:

[א] האם ידועים מקרים נוספים שבהם העיר המזכיר לרבי שעליו לסיים את השיחה שהוא עסוק בה ברגע זה, מפני שהגיעה עת ה"יחידות פרטית" והאנשים כבר ממתנים בחוץ? ויש ליישב בדוחק...

[ב] היכן מצינו – בדורו של מוהרי"צ, או בדורות שלפניו ושלאחריו – שהרבי הורה למישהו (בחור צעיר!) להישאר בחדר בשעת ה"יחידות"? (כמובן שאין להביא ראיה מהמזכיר שהיה בחדר ה"יחידות" בשנותיו האחרונות של הרי"צ, שהיה חוזר באזני האנשים את דבריו של הרבי, שלא היו נשמעים לסתם אדם). ויש ליישב בדוחק...

[ג] האם ניתן להבין על שום מה נעשה צעד כה חריג ומוזר להשארתו של ר' שמחה בחדר? האם הרבי רצה להראות לו את רוב מופתיו? הרי הוא לא ראה שום אות או מופת, ואת כל הסיפורים היה יכול לשמוע במשך השנים מבעלי המעשה גם אם לא היה נוכח בחדר. שהרי יש לשער שאותם אנשים סיפרו את חוויותיהם לכל מי שרק רצה לשמוע, ולא רק למי שהיה נוכח בחדר בשעת ה"יחידות"! שהותו בחדר גם אינה מוסיפה מאומה לאמינותם של הסיפורים, מפני שכל המופת מבוסס על מה שהם מספרים ורק מפייהם אנו חיים! ויש ליישב בדוחק...

[ד] מדוע לא ידוע כלל שמוהרש"ב שלח שליח לסיביר? מדוע נמנים בכתובים רק השלוחים למדינת גרוזיה? ויש ליישב בדוחק...

- [ה] ידועים לנו היטב שמותיהם של השלוחים ששלח מוהרש"ב, הם היו מפורסמים קודם שליחותם וגם אחר שליחותם. היתכן שהשליח שנשלח לסיביר נתעלם לפתע מן העין, אבדו עקבותיו, התפוגג, התאדה ונשתקע זכרו? ויש ליישב בדוחק...
- [ו] היתכן ששליחות כל-כך מוצלחת שהקימה "מעוז ליהדות" בעיר נידחת בסיביר לא הגיעה לידיעת הציבור, או שמא נמוגה ונמחתה מן הזיכרון? ויש ליישב בדוחק...
- [ז] האם השלוחים לגרוזיה שאלו גם הם את הרבי מתי תסתיים שליחותם? היש בהם אחד שזכה גם הוא למענה המסתורי: "כשיגיע הזמן יהיה לך סימן"? ויש ליישב בדוחק...
- [ח] מסופר כאן על אגרת מענה שכתב מוהרי"צ, ובה הדברים המדהימים: 'כמדומה שאבא אמר שכשיגיע הזמן יהיה לך סימן'. מדוע לא נדפסה אגרת זו ב'אגרות קודש' של הרי"צ? האם לא נשאר ממנה העתק במזכירות? האם לא נשתמרו העתקי האגרות מאותה שנה? האם מקבל האגרת לא נתן העתק ממנה לאף חסיד? או שמא העתיקה אך לא העלו אותה אתם מהגולה? ויש ליישב בדוחק...
- [ט] את כל השאלות שבסעיף הקודם ניתן לשאול גם על מכתבו של הרי"צ שבו ביקש ממנו לסייע בדבר האשה העגונה, וגם צייר בו את ה"פרופיל" המדויק של המעגן (דהיינו צורת אפו, עיניו, פיו ואזניו וכד'). האם ידוע עותק ממכתב זה? וגם זאת ניתן ליישב בדוחק...
- [י] בעיתונים ישנים היה מדור קבוע לאיתור בעלים מעגנים, ומעולם לא ראיתי שיתנו את סימניו של המעגן אך לא יכתבו את שמו! אבל במכתב דן שנשלח לשם איתור הבעל המעגן, נרשם תיאור ה"פרופיל" המדויק של המעגן אבל לא נכתב שמו! ואפילו אם נאמר ששינה את שמו (דבר שהיה בלתי אפשרי בצורה חוקית), או שחי בזהות שאולה או בדויה באמצעות תעודות מזויפות (דבר כמעט בלתי יאומן באותה תקופה), הרי אם כל זה היה ידוע לרבי, מדוע לא כתב את שמו הנוכחי של המעגן אלא רק את צורת אפו וצבע עיניו? ויש ליישב בדוחק...
- [יא] לשם מה נטש השליח את מקום שליחותו ונלווה אל המעגן בנסיעתו אל הרי"צ? הרי היה יכול לשאול במכתב אם נסתיימה שליחותו (כפי שעשה בעבר), ולא היה צריך לעשות מסע ארוך שכזה מסיביר הרחוקה?! מה גם שאחרי קבלת המענה מהרבי (מענה חיובי או שלילי), יהיה עליו לחזור לסיביר ולחסל את עסקיו שם (במקרה של תשובה חיובית), או להישאר שם (באם התשובה תהיה שלילית)! ויש ליישב בדוחק...
- [יב] לשם מה נסע המעגן אל הרי"צ ולא לביתו? האם כדי להתעלף שם? ויש ליישב בדוחק...
- [יג] על מה ולמה התעלף בשעת ה'יחידות' ולא בשעת ההלם הראשוני, בשעת קריאת מכתבו של הרבי? ויש ליישב בדוחק...
- [יד] שמענו על מופתים רבים שאנשים היו עדים להם בשעת ה'יחידות', ואפילו "חזקים" יותר מהמופת שלפנינו. מדוע לא מפורסמים מקרים נוספים של התעלפויות עקב המופתים הללו? ויש ליישב בדוחק...
- [טו] אם לאדם השלישי מותר היה לנמק את סיבת שתיקתו של הרבי, בכך שהרבי לא רצה לצערו, רשאים גם אנו ללכת בדרכיו ולהשיא לרבי "עצה טובה יותר", שיאמר לו בפשטות: ההצעה הזו אינה בשבילך (ובכך ימנע ממנו את הצער שנגרם לו בשעת ה'יחידות' עד ששחו כתפיו, וכך היה מצטער והולך עד שהגיע לביתו). ויש ליישב בדוחק...
- [טז] מדוע ר' שמחה היה מספר פעמים רבות – בפני רבים – אודות דיווחיו למוהרי"צ, ועל בכיו של הרבי בשעת מעשה, אבל העלים את כל הסיפורים הפנטסטיים הללו? הרי מצוה לספר במעשיהם של צדיקים! ויש ליישב בדוחק...
- [יז] מדוע המספר דן שפרסם את הסיפור ברבים, לא גילה אותו קודם לכן במשך עשרות שנות שהותו בארץ ובחו"ל? האם די לנו בתירוצו שלכל סיפור יש את הזמן שלו, ורק עתה הגיעה שעתו של סיפור זה להתגלות? את הקושיה הזו איני מצליח ליישב כלל, אפילו לא בדוחק...

כאן באים אנו לשיטת החקירה שיסודה באימרה מפיו של הרה"ח ר' שאול ברוק ע"ה:

הגמרא (במס' חגיגה ג, ב) קובעת, שעל סמך שלושה סימנים מעניקים לאדם את התואר "שוטה": [א] היוצא יחידי בלילה, [ב] הלן בבית הקברות, [ג] המקרע את כסותו. וצריך שיהיו לו את כל שלושת הסימנים, כי על סימן אחד בלבד אי-אפשר להסתמך מפני שעל כל סימן וסימן אפשר לתרץ ולומר שבעצם הוא אדם נורמלי, אך למה זה יצא יחידי בלילה? כי היה לו חם ויצא לשאוף אויר צח בחוץ! מדוע לן בבית הקברות? מפני שרצה שתשרה עליו רוח טומאה ויוכל לעשות כשפים! מדוע קרע את מלבושיו? מפני שהוא אדם מעמיק ובעל מחשבות, ואגב כך ידיו ממשמשות בבגדיו והוא לא שם לב לכך שהם נקרעים.

המשיך ר' שאול והקשה: ומה בכך אם יש לו את כל שלושת הסימנים? הרי שוב אפשר לתרץ ולומר שאותו אדם יצא לשאוף אויר ובד בבד רצה לעסוק בכשפים ואגב כך שקע במחשבות וקרע את בגדיו? ומדוע זה נקבע בהחלטיות שהוא שוטה?

ועל כך השיב: למה לנו לומר שלושה תירוצים שונים? עדיף לתרץ את שלוש התמיהות בתירוצ אחד: שוטה!...

אף אנו לדרכנו נאמר כך לגבי כל הקושיות שהקשינו על הסיפור דנן: מדוע עלינו לחפש ולהמציא מתחת לאדמה אין-ספור תירוצים דחוקים, בה בשעה שיש לנו תירוצ מרווח אחד: הכל שקר וכזב ולא היו דברים מעולם!

יכולים אנו לצרף גם את הכלל שלימדנו רבינו בשיחת כ' מנחם-אב תש"י (תורת-מנחם עמ' 154), שאם בתירוצ אחד מתורצות שתיים או שלוש קושיות, קרוב לומר שהתירוצ אמיתי. וככל שיגדל מספר הקושיות המתורצות באותו תירוצ, כך מתחזקת ההנחה שהתירוצ אמיתי.

וזהו הדבר האמיתי היחידי בכל הסאגה הנוכחית: לא היו דברים מעולם!

* * *

פרק זה אינו אלא הקדמה לפרק הבא, שגם בו יהיה כללו של הרה"ח ר' שאול ברוק נר לרגליו בעז"ה.
י"ב בסיון תשס"ו

13 תגובות

=====

1. על מי יצא הקצף? מיהו זה שסיפר את הסיפור ל"משפחה"? (עיין בפרק י'). י"ג בסיון תשס"ו
2. הערה. אות ח וט' אין ליישב (רק) גם בדוחק, וכמפורסם ופשוט. אך מוכרחני להודות, שפרק זה הי' מהיפים ומשכנעים שבסדרה. י"ג בסיון תשס"ו
3. זה צריך להיות הפרק הראשון. בסדרת סיפורים וגלגולים. קו תמידי לשאר הפרקים מדוע שיטת החקירה של ר' חיים שאול ברוק מופיעה רק עתה ??? י"ג בסיון תשס"ו
4. אבי. אין ספק למי שהכיר את ר' חיים שאול ברוק שהוא הי' עושה כל שביכלתו לסגור את המדור הזה הנקרא "על סיפורי חסידים וגלגולים". ועל כן זוהי קצת בושה לשרבב את שמו כאן. תודה! לא אתפלא אם לא יכניסו את תגובתי. י"ג בסיון תשס"ו
5. כל הכבוד לר' מונדשיין. בתקופה האחרונה - אחרי ג' תמוז אנ"ש מפחדים מהאמת נוח לנו להיות עדר שהולכים בלי לחשוב. לכן לגופו של עניין השאלות הם שאלות נכונות אמיתיות וכל בר דעת שקורא את הסיפור מבין שיש כאן משהו לא חלק, וטוב שיהיה ביקורת על הסיפורים וכל הכבוד לך על המדור הנפלא הזה ממש כל מילה מדויקת.
- מה שכן צריך למצוא פיתרון לכל מיני אנשים הקוראים לעצמם "חוקרים" בחב"ד לתת להם קצת פרנסה שיסתובבו ברוסוטוב ואלה מקומות עם משפחות אמידות בחב"ד ולא יכתבו בבלבול שכל בשביל למלא את דפי הספרים שלהם. בברכת שבת שלום. י"ג בסיון תשס"ו

6. דברים בשם אומרם.
את הדברים שכתבתי לעיל בשם הרה"ח ר"ש ברוך ע"ה, שמעתי לפני כארבעים שנה מפיו של - יבלח"ט - תלמידו הרה"ח ר' אלי' קוק שי'. אמש שמעתי מפיו, שסבור הוא שר"ש ברוך אמר זאת בשם הג"ר חיים מבריסק. חמרא למריה וטיבותא לשקייה. י"ג בסיון תשס"ו

7. חקירה מעוותת. אכן כל השאלות חזקות הם, ואכן באם יש תירוץ אחד שמתרץ כמה שיותר שאלות מראה שהתירוץ נכון יותר, אך לסיים בהכרזה "מדוע עלינו לחפש ולהמציא מתחת לאדמה אין-ספור תירוצים דחוקים, בה בשעה שיש לנו תירוץ מרווח אחד: הכל שקר וכזב ולא היו דברים מעולם!" זה גם תת רמה וילדותי. כי הרי אכן שייך לכל אחד מהקושיות יש תירוץ (אם כי דחוק), וריבוי הקושיות אכן מראה שהסיפור עפעס איז נישט, אבל הקביעה שהכל שקר וכזב נובע מחוסר רצון לחקור עוד ולחשוף את ההסבר והסיפור האמיתי. לומר שזה שקר וכזב בעצם הוא רק בריחה בדלת האחורית לסיום מהיר של הסיפור בלי דאגה נוספת. וכפי שאי אפשר להביא ראיה מדבר שאינו 100% כך, גם אי אפשר לקבוע בוודאות אם אין לך סימוכין וודאין לכך. רשימת קושיות מטילות ספק אך אינן מוכיחות שהם כזב. י"ג בסיון תשס"ו

8. עוד הערות
קודם כל יש לקחת בחשבון את הנפשות הפועלות, דהיינו מי הם המספרים. שנית, בסיפור הנר החמישי, למשל, הסביר הרב מונדשיין היטב כיצד צמח, ועל מה מיוסד. ואילו כאן אין שום הסבר הגיוני מדוע ימציא מי שהמציא סיפור מזרז כזה. ברור שיש איזה סיפור דומה לסיפור זה או לחלקים ממנו, שממנו שאב חולם החלומות. י"ג בסיון תשס"ו

9. סיעתא מהרשב"א. מאות מכוניות בנוא יארק מתחממים בקסטות של הצדיק רבי יענקל'ה לייזער זצ"ל הרבי מפשעווארסק, צדיק זה עסק בסיפורי צדיקים באופן מורחב וכן חסידי מיוחד יש בדיבוריו. כל השומעים יעידו האין שצדיק זה דיין גמיר וסביר בכל סיפור כאלו עוסק בביור סוגיא והלכתא חמירא. בכל סיפור מזכיר ממי שמע הסיפור זה איש מפי איש, ואם יש קשיא על הסיפור הוא מותיב ומפרק ועומד בצריך עיון במקום שנשאר קשה. מפורסם אומרתו, סיפור זה שמעתי מפלוגי ששמע מפלוגי שהיה שקרן מפורסם בצאנז. צדיק זה שחוט של חסד נמשך ממנו כלפי כל יהודי לא היסס לכנה את המספר בתואר ההלומות. הצדיק רבי הלל מקאלמיי מבחירי תלמידי חת"ם סופר כותב בשם רבו, ווער עס גלייבט אלעס גלייבט גארנישט, מי שמאמין הכל אינו מאמין כלום. ביאור דבריו כי אותו פתי יאמין מראה בעליל שאין אמונה חשובה אצלו כלל שבנקל מאמין לכל הבל אז כן האמונה בדברים שיהודי מחויב להאמין גם כן אצלו באותו קלות. ודבר זה מתורתו של הרשב"א למדנו שכתב בתשובותיו חלק א' סימן תקמ"ח וזה לשונו:

וישראל נוחלי דת האמת נח להם לסבול עול גלות ומה שיגעם מהאמין בדבר עד שיחקרו חקירה רבה אחר חקירה להסיר כל סג מהדברים הנאמרים להם ואפילו במה שיראו להם אות ומופת והעד הנאמן באהבת עם אלקי אברהם דרך האמת ולהוכיחם אף המסופק ענין משה עם ישראל שהיו עובדים עבודה קשה ונצטוו משה לבשרם ועכ"ז אמר והן לא יאמינו לי והוצרך לכמה אותות וזה אות אמת על עמינו עם ה' שלא להתפתות בדבר עד עמדם על האמת בחקירה רבה חקירה גמורה. עכ"ל הבהיר שכתב לגבי אמונה באיש מסוים בימיו. וכלפי המתחסדים, הלא אם קראתם כל הסידרה הנפלאה תראו שלא בטעות השכיח מדברים כאן (הגם שע"ז גם כן צריכין להעיר) רק על מהלך זידוני של לצים ושקרנים לייצר סיפורים על צדיקים ומראים בעליל שכן הוא אמונתם בה' ובעבדיו הצדיקים. הלא כל האמונה בנויה על הכלל שאין אדם מוריש שקר לבנים והם מייצרים ומנחילים שקר לכלל ישראל, והחידוש הגדול ביותר שהם מאמינים בשקרי עצמם. הלא תראו באיזה קלות מכריזים על אתרים היסטוריים, לא נתמה אם יתחילו למכור מים קדושים מהמעין הלבן. חן חן לר' יהושע שלקח המשימה הגדולה הזו, ומקבל החצים מהמסלפים שיראים כי הגיע שעתם. מצפים אנו שהכותב הנכבד ישלח דברו גם כן לשאר חצרות הצדיקים שגם שם אנו מוכים קשות ממכה זה. ה' עמך גבור החייל. קורא חסידי עבד לעבדי ה' בגלות ברוקלין י"ג בסיון תשס"ו

10. mistermenucha@yahoo.com ישר כוחכם וחזק וברוך לר' יהושע מונדשיין. כי גם פתי לא יאמין לכל ספור בדוי מלבו של כל מי ומי. י"ד בסיון תשס"ו

11. יישר חילו של מגיב מס' 9. הוא מדבר "צו דער זאך!" ט"ז בסיון תשס"ו

12. האם חשבת על כך י. מונדשיין. י. מונדשיין, האמת היא, שמהכתבות הראשונות שלך ממש נהנתי, וגם הגבתי על כך בהתאם, אבל.... בשבת האחרונה, שמעתי איזו התוועדות בבית הכנסת, ושם משהו התחיל לספר סיפור, ומשום מה מצאתי את עצמי מגחך בלבי, ואומר לעצמי שבטח הסיפור שהוא מספר מצוץ מהאצבע ולהד"ם וכו' וכו'. אמנם זה דבר שלילי להמציא סיפורים על רבותינו הקדושים, אבל להפסיק להאמין לשום סיפור, זה דבר גרוע יותר. מהי דעתך בענין? ט"ז בסיון תשס"ו

13. ל-12. אתה מאמת את דברי הרבי מברסלב, שטוב יותר להיות פתי ולהאמין בשטותים ושקרים, שמא יהיה חכם וכפזר בכל. דברי צדיקים קיימים לעד. מה היתה דעתו של הרבי מחב"ד? י"ז בסיון תשס"ו

הבא במחותרת

"נפגשנו בסתר במקום מחתרת... העליתי על הכתב מה ששמעתי ממנו... ולא ספרתי על כך לאף אחד..." האם אכן קמו הכתבים לתחייה?

בשנת תשס"ד התעשרה הספרות החב"דית בספר נוסף: "התניא קדישא וכחו האלקי".

הספר מהווה ליקוט מדברי רבותינו נשיאינו (שכבר לוקטו כולם עד לאחד על-ידי המלקטים שקדמוהו), בתוספת סיפורים ופתגמים שזו להם ההתגלות הראשונה בדפוס.

אודותם כותב המחבר (ב'פתח דבר'): "חלק גדול מהסיפורים והפתגמים הם מתוך מה שזכיתי לשמוע בעצמי מזקני החסידים במדינות ברית המועצות לשעבר. קבלתי תמיד מאלו שהיו ידועים כבעלי שמועה ודייקנים, ובעיקר מהרה"ח המפורסם ר' חיים אברהם הלוי דוכמן ז"ל".

לשם הבהרת דמותו של ר' חיים אברהם דוכמן, מקדים המחבר ומבאר מי היה הגה"צ הרה"ח ר' אייזיק הלוי מהאמיל; אלא שבגלל מיעוט הכרתו את גדולי החב"ד, מייחס הוא לו תכונות הממעטות את דמותו הענקית: "הכיר את החסידים הגדולים כשהיו באים לליובאוויטש לאדמו"ר האמצעי ואדמו"ר הצ"צ, ויושבים יחד בהתוועדות חסידותית כנהוג, ומגלים את התורות הפתגמים והספורים מה שראו בעצמם ומה ששמעו מחבריהם החסידים. והוא ר' אייזיק היה חוזר אחריהם לאספם כולם ולחקקם היטב במח זכרוננו".

וכך הפך המאור הגדול, המחדש הנפלא, המעין הנובע והנהר השוטף – בהינף קולמוס עלוב – והתגמד ל"כלי שני", "אור חוזר" ו"מקבל".

"הרה"ח ר' מרדכי יואל דוכמן [סבו של ר' חיים אברהם דוכמן], קיבל את רוב הסיפורים והפתגמים הקדושים מרבו ר' אייזיק... הוא היה מופיע גם בכל ההתוועדויות של זקני החסידים הגדולים שהיו בליובאוויטש, וקולט מהם את הדברים הנפלאים. ובהיותו בטבע איש מסודר מאד, נהג לרשום כל מה ששמע, בכדי להעבירם הלאה לדורות הבאים".

יש להניח שר' מרדכי יואל עצמו לא ידע דבר אודות רשימותיו הנפלאות, ומשום כך מצא לנכון לפנות אל נכדו האחר – הרה"ח ר' שניאור זלמן דוכמן – ולומר לו: אתה חושב שהסבא יחיה לנצח? כתוב! [את מה שאתה שומע ממני]... (כפי שמספר נכדו זה בספרו "לשמע אזן" עמ' 213) ... לא היה לו די ברשימותיו שלו עצמו שנכתבו "בכדי להעבירם הלאה לדורות הבאים", וגם לא עלה בדעתו להציע לנכדו להעתיק מרשימותיו אלו.

כנראה שגם "המחבר" דן אינו יודע מה עלה בגורלן של רשימות יקרות אלו (שכאילו נרשמו על-ידי ר' מרדכי יואל), האם אמנם הועברו "לדורות הבאים", או שמא נגנזו או ירדו גם הן למחתרת ועתידות להתגלות ביום מן הימים.

ומכאן לקשריו של "המחבר" עם ר' חיים אברהם: "סיכמנו איתו שנפגש בכל יום בסתר במקום מחתרת שקבענו, ויספר לנו מה שקיבל מסבו וכו'. כך התוועדנו אתו ימים ולילות בלי לעורר רעש, מפחד השכנים..."

כאן למדנו לראשונה, שבברית-המועצות אסור היה לזקנים לספר סיפורים לצעירים; ועוד למדנו על סמיות עיניהם של השלטונות, שלא הבחינו שמדי יום ביומו, ימים ולילות, נערכות מתחת לאפם התוועדויות "במקום מחתרת".

פרשת תקפו וגבורתו של "המחבר" עדיין לא תמה; הוא העלה על הכתב את כל מה ששמע מר' חיים אברהם "ועשיתי זאת כחוק ולא יעבור בכל יום ויום... ולא סיפרתי על כך לאף אחד". אשרינו שאין אנו מסוגלים להבין כלל את הפחד הנורא לספר לחברים שהוא רושם סיפורי מעשיות! הרה"ח ר' דובער יפה – ש"המחבר" הכיר אותו ואת רשימותיו – עסק באותן שנים בכתיבת סיפורי חסידים, מאשר ראה בעיניו ושמע באזניו, וללא כל מורא אסף בריש גלי "הסכמות" רבנים לרשימותיו!

הגענו לפרק המתח: "איך הצלתי בע"ה את הכתבים?"; "היות שריחפה על ראשינו סכנה גדולה מאד והפחד האיום והנורא יומם ולילה לא ישבותו, החלטתי שהכתבים אין להם שמירה אלא בקרקע... שה-ק.ג.ב. לא ימצאו אותו לעולם (ומה יהיה עם הגופים והנפשות שלנו, ע"ז לא חשבנו עצות...). לקחתי שני בקבוקים גדולים ורחבים כל אחד של 3 ליטר... והכנסתי בתוכם באופן מסודר את כל החומר... חיכיתי עד מאוחר מאד בלילה שכבר כל השכנים ישנו... והתחלתי לחפור בור גדול באדמה. עבדתי ברעדה גדולה, שמא יתעוררו ח"ו השכנים מהרעש... וסיכנתי את עצמי עד למאד. כל זמן החפירה חזרתי פרקי תניא בעל פה... אחרי זה הייתי משגיח כל הזמן על המקום מרחוק, שלא אשכח ח"ו במשך השנים את הנקודה המדויקת שהטמנתי בה... בשנת תשי"ז עברנו לדירה אחרת... ושוב הוכרתי בשעות מאוחרות בלילה להוציא את שני הבקבוקים מהמקום הראשון ולהעבירם שוב אל האדמה למקום השני בחצר של הדירה השניה..."

פרק נוסף של גבורת "המחבר" הוא תיאור הוצאת הכתבים מרוסיה אתו עמו בצאתו משם; העיקר הוא שבסופו של דבר, שבנסים גלויים ונפלאים הרוסים הרשעים לא הבחינו בכתבים המסוכנים והם הגיעו "לחוף מבטחים". עוד ל"ב שנים שמר "המחבר" על הכתבים "סגורים ומסוגרים" בביתו, ורק לאחרונה החליט שהגיע הזמן להדפיסם ולפרסמם ברבים.

עד כאן תקציר ה'פתח דבר'.

* * *

אקדים ואומר, ש"המחבר" לא היה ידוע עד כה בשדה הספרות החב"דית, ואיני יודע עד כמה השתתף הוא עצמו בכתיבת הספר שלפנינו; יתכן שחברו לו "סופר צללים" או "רוח רפאים", כך שכל הטענות אודות "היפך האמת" אינן מכוונות בהכרח אליו. בהקדמתו מביע הוא תודה רבה לפלוני שעזר לו בעריכה (שמו גם הוא אינו תורם לאמינות הסיפורים), ולהלן נקרא לו "העורך".

לבי אומר לי (אך כמובן שאין ביכלתי להוכיח זאת בראיות מוצקות), שהקטע בדברי "המחבר" שבו הוא מספר, שבשעת החיפושים בכליו ביציאתו את רוסיה, נזכר שהרבי הרי"צ אמר פעם לחסיד אחד: למה לא בקשת ממני שאני אעזור לך, היית יכול לומר: רבי תעזור ("רבי העלף"). לכן התחיל גם הוא לבקש הרבה פעמים מתוך פנימיות ועצם נפשו: רבי תעזור לי! רבי תעזור לי! (בנוסף לכך ש"לא הפסקתי להגיד תניא אף לרגע אחד בשעות האלו מאימה ורעדה גדולה מאד") כי הרגיש באיזו סכנה גדולה הם נמצאים – בטוחני שכל אותו קטע ניתוסף על-ידי העורך, שפתגמו זה של הרי"צ שגור על לשונו. וכאמור לעיל, אין זו אלא תחושה נטולת ראיות.

* * *

עוד אקדים את המאוחר, אשר שלא כדרכנו ברוב הפרקים הקודמים להקדים את הסיפורים ולאחר את ההוכחות, בפעם זו נפתח בהוכחות הנחרצות להעדר האמינות, כך – שלדעתי – תישלל מראש טענת "חזקת כשרות" לכל שאר הסיפורים שיצאו מתחת ידו ואוכל לדון בהם בהעברה ובשילוח, כי רבים הם ותקצר היריעה מלהאריך.

* * *

בעמ' 201-203 מסופר:

"כידוע שהרה"ח ר' ניסן נעמענוב היה תמיד מתלהב בלימוד ספר התניא... **בגמר מלחמת עולם השניה בבואו מברית המועצות, הנה ביחידות הראשונה שלו אצל כ"ק הרבי מוהרי"צ נ"ע,** היתה שיחה ארוכה מאד אודות יהודי ברית המועצות בכמה ענינים ברוחניות ובגשמיות, עד שהגיעו לשיחה בהכרחיות של פנימיות התורה.

"ואמר לו הרבי: הגם שכבר ב"ה יצאתם משם מן המיצר אל המרחב... הנה אסור לנו לשכוח ח"ו אפי' לרגע אחת על אחינו יהודי רוסיה הנמצאים עדיין שם... צריכים בינתיים להוציא קונטרסים בתניא בשפה הרוסית... ופרק אחד תניא בע"פ... מביא ג"כ שפע ברכה והצלחה.

"והרי אפי' התניא הראשון בלה"ק, הי' ג"כ מתפשט בתקופה הראשונה בקונטרסים בלבד. וזה שהרה"צ ר' יהודא לייב הכהן אמר: ספר התניא הוא קטורת לכל המגיפות הרוחניות דעקבות משיחא (סור מרע), והרה"צ ר' זוסיא אמר: עם ספר התניא ילכו ישראל לקראת משיח צדקינו

(עשה טוב), הם בטח כיוונו גם על התניא'ס שיצאו אח"כ בכל השפות... ואני מבטיח לך ניסן, כי על ידי לימוד התניא אדעתי' דנפשיה, יגיעו ישראל להיות חסידים ועובדי ה' בעבודה שבלב זו תפלה ובאמת.

"וצריכים לזכור תמיד, שעל התניא היו מקטרגים והעלמות והסתרים... כי הקליפה והסט"א מרגישה טוב שע"י התניא דוקא תהיה מפתה... ע"י התניא התורה שבכתב של חסידות חב"ד יבוא משיח בחדס וברחמים.

מקור המידע ל"יחידות" זו נאמר שם: "הרה"ח ר' ניסן נעמענוב סיפר כל זה להרה"ח ר' ישראל נח בליניצקי".

ואנחנו לא נדע כיצד נוכל להאמין לו אפילו במלה אחת, בה בשעה שגלוי וידוע לכל בבירור, **שמשעה שר' ניסן יצא את רוסיה לא זכה לראות את אדמו"ר הריי"צ אפילו פעם אחת!** כך שכל המצוטט כאן מ"שיחה ארוכה מאד" שהיתה לו "ביחידות הראשונה שלו אצל כ"ק הרבי מוהריי"צ נ"ע" – **הכל שקר וכזב!**

* * *

בעמ' 159-160 מסופר, שבשנת תרצ"ו (1936) התפרצו סוכני הק.ג.ב. לישיבה מחתרית של חב"ד בקייב, לא היה להם איכפת כלל מכך שלומדים גמרא, אלא פרצו בקול צרחני (ברוסית): היכן התניא שלכם? התניא שלכם הוא הוא השונא הכי עיקרי שלנו! הרי לפני שעה למדתם בספר התניא!

כשמצאו הסוכנים את ספרי התניא לקחו את הבחורים ואת ספרי התניא לחקירה, וכעבור כמה ימים נחרץ דינם **ונשלחה כל הקבוצה לסיביר לעשר שנים**. ומזה נראה בעליל, שאנשי ק.ג.ב. הרגישו וידעו היטב, שספר התניא קדישא הוא הוא ההפרעה האמיתית שלהם.

מקור הסיפור: "הרה"ח ר' מרדכי ליפשיץ שהי' אחד מתלמידי תומכי תמימים הנ"ל, **סיפר זאת בסוד** לכותב השורות לאחר חזרתו לעיר קייב מהגלות המר בסיביר **בשנת תש"ו**".

על שום מה "סיפר בסוד"? וכיצד ניתן לשמור "בסוד" את מעצרו של קבוצת בחורים ושילוחם לסיביר לעשר שנים? אך על "מציאות" אין מקשים קושיות: כל-כך גדול היה ה"סוד" הלזה, עד כי לא נודע לאיש, וגם בספר "תולדות חב"ד ברוסיה הסובייטית" לא בא זכרו...

ולא זו בלבד, אלא שאפילו לגיבור המעשה – הרה"ח ר' מרדכי ליפשיץ – לא נודע מעולם דבר מעצרו באותה ישיבה מחתרית וגלותו לסיביר בשנים תרצ"ו-תש"ו!

שהרי אשתקד נדפס ספרו "זכרונות פון גולאג", ושם (בעמ' כט ואילך) מסופר דבר מעצרו **בשנת תרצ"ט** (בהיותו כבן עשרים ושלוש, בביתו, ולא בשום ישיבה מחתרית), ושילוחו לסיביר למשך שלוש שנים! בשנת תש"ב שוחרר אך לא לביתו, וגוייס למאמץ המלחמתי עד תום המלחמה באביב תש"ה.

ידידי הרה"ח ר' בערל חצקלביץ' – חתנו של הרה"ח ר' מרדכי ליפשיץ – שאל אותו אודות הסיפור שנדפס בשמו בספר "התניא קדישא", ונענה בנחרצות: "שקר וכזב!... איך זה כותבים שקרים בשמי"? "מעולם לא סיפרתי לו את הדברים הללו!"

הנחשתו זו מתייחסת גם לסיפור "הצלת נפשות ממוות בטוח – בזכות התניא" (עמ' 138-139), המסופר גם הוא בשם הרה"ח ר' מרדכי ליפשיץ, שעל-פיו "נראה אלי הרבי שליט"א, כמו בהבזק של ברק, ואני מרגיש שהרבי אומר לי **"תצעק מיד תניא ותינצל"** ונעלם מעיני. כרגע התחלתי מהר לצעוק ברעדה גדולה ובקול מר כמשוגע ממש הפרק ב' בתניא "ונפש השנית מישראל היא חלק אלקה ממעל ממש", לא הספקתי להוציא מפי עוד מילים עד שהשומר ירה בי... פתאום נתהפך הרוצח והתחיל לצעוק אלי: "עד שאני לא אירה בך שוב, רוצ' מהר מפה... ואל תשכח שאתה בסיביר"... ב"ה ניצלתי בזכות התניא קדישא..."

גם לסיפור הזה אין זכר בספר זכרונותיו של ר' מרדכי, מפני שגם הוא נכלל – כנ"ל – ב"שקר וכזב!... איך זה כותבים שקרים בשמי"?*

* * *

סיפורי הגבורה של "המחבר" (שנעתקו לעיל בקצרה), אודות הכתיבה מפיו של ר' חיים אברהם דוכמן, מעוררים תמיהות רבות ומחשדות; קריאת עשרות הסיפורים עצמם בגוף הספר מעוררת עוד ועוד תמיהות רבות ונוראות, בעיקר כשאנו משווים אותם לסיפורים שהדפיס אחיו הרה"ח ר' שניאור זלמן דוכמן בספרו "לשמע אמן", וגם למעט שהספקתי לשמוע – ניבדל לחיים טובים – מפיו של הרה"ח ר' אלי' מישולובין ע"ה, שרשם גם הוא (לא במחתרת...) סיפורים ששמע (לא במחתרת...) מר' חיים אברהם – שמיעוט קטן מהם התפרסם פעם ב'כפר חב"ד', ורובם שמורים (או אבודים) בידי יורשיו שי'.

אילו זכינו לראות בעינינו את ה"רשימות" המחתרתיות הללו (שלדברי "המחבר" שמורות הן בביתו), היו החשדות נופלים מאליהם; על אף שלא היה לי אפילו ספק קל שבקלים ש"הרשימות" לא היו ולא נבראו, פניתי לאחד מידידי שיבקש מ"המחבר" לראות את הכתבים. "הוא לא יראה לך", אמרתי לו, "אבל מעניין באיזה תירוץ יצדיק את סירובו..."

ברם, "המחבר" לא טרח כלל לספק הסברים למיאונו! הוא נרעש ונפחד מעצם המחשבה שעליו להראות למישהו את הכתבים "הסגורים ומסוגרים בביתו כל השנים", מלמל כמה מלים ונמלט על נפשו...

* * *

בפרק הבא נצביע בע"ה על האבסורדיות השוררת בסיפורים שנתחדשו עלינו בספר זה. י"ט בסיון תשס"ו

ראטעוועט!!! הצילו!!! היכן הכתבים!?

20 תגובות

=====

1. מעניין למדי. יש גם צד שני? לכל קושיא יש תרוץ. אני בכל זאת מחכה לתגובת קמינצקי, ואז יהיה קל יותר להכריע. י"ט בסיון תשס"ו
2. ג' תמוז. בסמיכות לג' תמוז צריכים להתחזק בעיני התקשרות ואמונה, אז כל דבר וכל שם שגורם לרפיון בהנ"ל צריכים להתרחק מהם. י"ט בסיון תשס"ו
3. טעות ברשימה. א. יישר כח גדול על רשימת המאמרים המצויינת. ב. הכותב הביא בתור פיחות בדרגא שר' איזיק ניהיה "אור חוזר" והרי ידוע שברוב המקרים אור חוזר גבוה מאור ישר. (ע"ד מעל תלמוד בבלי על ירושלמי). וראה ג"כ "המשך תרס"ו ד"ה "ויצא יעקב". י"ט בסיון תשס"ו

4. למשכיל 3. אולי אני מייצג את דעתו של הרב קמינצקי, שלא טוב להיות משכיל. כל תינוק יודע שאור החמה הוא אור ישר ואור הלבנה אור חוזר. גם אם תצליח למצוא מעלה כלשהי באור חוזר של הלבנה, עדיין לא יגיע למעלת אור החמה. י"ט בסיון תשס"ו
5. הרב מונדשיין. חזק ביותר מעניין מה קמינצקי יענה. י"ט בסיון תשס"ו
6. הצדיק. איזה אינטרס יהי' לו לכתוב שקרים מה שיכול להיות שכך שמע או קרה ואינני חושב לפסול בגלל זה את כל הספר. כ' בסיון תשס"ו
7. חוצפה יסגי. אם נקבל את דברי הרב מונדשיין נ"י – יוצא, שאם מדפיס הספר לא פחד ממילתא דעבידא לגלוי, ושיקר בעזות מצח, ובכל זאת הספר נפוץ ביותר והתקבל בכל קהל חב"ד, הרי זה מטיל ספק עצום ביכולתו של הציבור לברר את התבן מן הבר, ומסקנת הדברים כבידה מנשוא. כ' בסיון תשס"ו
8. אכן פלא גדול. וכפי הנראה גם הכותב עצמו, ר' יהושע שי' תמה על זה ולכן גם ניסה להבהיר: "שכל הטענות אודות 'היפך האמת' אינן מכוונות בהכרח אליו. בהקדמתו מביע הוא תודה רבה לפלוני שעזר לו בעריכה (שמו גם הוא אינו תורם לאמינות הסיפורים), ולהלן נקרא לו 'העורך'". אך עדיין צריך עיון גדול מדוע לשקר במילתא דעבידי לגלוי, וגם אם נאמר שחברו כאן שקרי העורך לדמיונות המחבר, עדיין יש ליישב. כ' בסיון תשס"ו
9. תגובה שלא מוצאת חן בעיניכם אינכם מפרסמים? זכות צבור הגולשים לקרוא עוד דעה, בפרט שרבים מזדהים איתה! בתוך עמי אני חיה! כ' בסיון תשס"ו
10. מקור הסיפור אודות ה"תניא" כאויב הקומניזם. יש בזכרונותיו של הרב שמחה גורודצקי ע"ה והובאו גם ע"י הרב פוליע כהן ע"ה, תיאור של "משפט" שנערך לכעשרה (אם איני טועה) 'אסירי ציון', חסידים מגולת בוכארה שנעצרו ע"י הייבסקים ואכן נגזרו עליהם עונשים כבדים (גלות 10 שנים בסיביר, וחלקם אפי' עונש מוות שלא בוצע לבסוף בחסדי השי"ת). כמדומני שהיה זה בתרפ"ז. ושם, המוצגים שהציגו הקטגוריא נגד החסידים היו ספר תניא ונראה לי גם תמונת א' מרבותינו נשיאנו הק' זי"ע. ואמרו שאחזקת דוקומנטים אלו מעידים שהם אויב הסובייטים. כ' בסיון תשס"ו
11. דברי הרבי הצ"צ נ"ע. שצריך להיזהר בדבר שבדפוס שזה לדורי דורות. כעת אני מבין את הדברים בעומק יותר. ברגע שדבר מובא בדפוס, יהיה זה השקר הכי בהיר שמופך בהנפת קולמוס, אנשים עדיין יתקשו להאמין, כיצד זה יכול להיות. ועל המפריך להביא הוכחות להפרכתו הברורות. אכן, הסכנה שבהפצת והדפסת דמיונות ושקרים, היא לדורי דורות. כ' בסיון תשס"ו
12. ללא משכיל 4. ידוע לכל בר בי רב שתלמוד בבלי "במחשכים הושיבני" זה אור חוזר שהרי יש קושיות והעלמים ותלמוד ירושלמי זה אור ישר. ולהזכיר ירושלמי ובבלי הלכה כבבלי שע"י הקושיות מגיעים לעומק יותר. וראה בהרחבה בד"ה הנ"ל. כ' בסיון תשס"ו
13. למשכיל 12 המסקנה מדברך: אור הלבנה גדול וחזק מאור החמה. אם כך כתוב בחסידות אז מי אני שאחלוק עליך ועל מסקנותיך. כ' בסיון תשס"ו
14. הסיפור של התניא דיברתי עם ר' מוטל עכשיו בטלפון ואמר לי, הנקודות: שהוא סיפר סיפור אחר למחבר. הסיפור היה (והסיפור הזה לא מופיע בספרו) הלא הלך לעבוד בשבת. כשהפקיד הגיע ואמר לו שהוא יתחרט שהרי צריך לצאת בקרוב לחפשי, ואם לא יעבוד לא יתנו לו לצאת, אז כששאלו אותו באם ילך לעבודה, אמר שכן. כששלחו חיל ... לקחתו למקום העבודה ששם עבדו כל האסירים, אמר לו החיל שילך לצד השמאלי (איפה שהעבודה היא קלה יותר ששם מלקטים עצים קטנים) מבמקום הצד הימני איפה שכולם עבדו בהעבודה הקשה (לחפור ולמצוא זהב). אז פתאום רואה החיל מוציא אקדחו ואומר לו ש"כאן סוף המעשה" ... אז ירד ר' מוטל על ברכיו ובכה והתחנן וביקש על נפשו ואמר, "השארת אשה וילדים וכו'" ... אז שאלו "האם תעבוד?" וענה שכן ואמר לו "לך לעבודה" והשאירו בחיים. זהו הסיפור שסיפר למחבר ומעיד כמו שכותב ר' יהושע שהוא "שקר גמור". ומה עם הסילופים של דוד גאלדוואסער? כ' בסיון תשס"ו
15. ויפתח ה' את פי... כל תושבי נח"ח יודעים, כי העורך שליט"א הוא שתקן מטבעו, ואם רק תצא מילה מפיו תופרך ע"י יהודים שהיו איתו בעמק הבכא ויודעים גם יודעים את סיפוריו ומקורותיהם. בשנים האחרונות, עם הדלדלות הקהילה הנחלית המבוגרת, ובפרט עם פטירתו של ר' מ. ק. ע"ה נתקיים בו בעורך "ויפתח הוי" את פי וגו'", ויושב הוא שעות על גבי שעות ומספר סיפורים שהיו או שהיו. נ, אשרי המאמין... כ"ב בסיון תשס"ו
16. קצת כבוד. העורך שליט"א ידוע כאיש מסירות נפש וידוע שחירף נפשו ושמר על זקנו - צלם אלוקים - מתוך מסירות נפש עצומה בשנות האימה וגם באם משום מה איננו דייקן בל" המעטה עדיין יש לשמור על כבודו. והדרת פני זקן. כ"ג בסיון תשס"ו

17. כבדהו וחשדהו. כבוד חייבים לתת לו ולכל אדם, אך אין זה אומר, שזכות מסירות הנפש מזכה אותו בהיתר להמצאת סיפורים. בסיפוריו הוא נמצא חשוד ולכן מן הראוי לברר מקחו. כ"ג בסיון תשס"ו

18. והספר הלזה עוד נמכר ב-16,000 עותקים! הכל יודעים כי סיפוריו של המחבר בעמח"ס "התניא קדישא וכוחו האלקי" - הם מפונטזים ומצוצים מהאצבע. סיפורי בדיה אלו, בצירוף כשרונו ודמיונו הבלתי-נדלה של העורך - המליטו את התוצאה הזו. מלבד הנ"ל, וגם אם הסיפורים "כן" אמיתיים - איני מסוגל להבין מה מעלתו וייחודו של ספר זה... 50% מהתוכן מורכב משיחות משנות נ"א, נ"ב, אודות משיח וגאולה. 25% מורכב מסיפורים ואמרות נדושות ומוכרות. 25% הנותרים מורכבים מההזיות ומסיפורי הפנטזיה. רוב הספר כלל אינו דן בספר התניא! ולמרות הנ"ל - הופץ הספר בכמות חסרת תקדים, בזכות תעמולה יסודית ומחיר זול. וכל זה מוכיח, שאנשים כלל אינם מתייחסים לתוכן אלא רק לקנקן. כ"ג בסיון תשס"ו

19. 16000?! מכירת הספר ב-16,000 עותקים! המידע הזה גם הוא חלק ממערכת התעמולה המתנהלת להפצת הספר, שאינה אלא תעמולה למה"מ שיל"ו. כ"ג בסיון תשס"ו.

20. החייתני. קראתי מכבר פרסום שלכם כמדומני בשבועון כפר חבד ושם כתבת שהרבי ענה לילד החייתני האם אפשר להראות המקור כי זה לשון של לא רגיל. תודה. כ"ו בסיון תשס"ו

הבא במחותרת – ב'

"התניא קדישא וכחו האלקי". בספר מפוזרים עשרות סיפורים, בנוסחים אשר לא ידעום אבותינו. האם יש בהם ממש? האם יש אמינות כלשהי למחבר הספר? האם ניתן לחשווד בחסידים ששלחו ידם בסיפורים, והשמיטו מהם קטעים מאלפים במעלתו של ספר ה'תניא'? גם הפעם נעסוק בבחינת אמינותו של "המחבר" ובחשיפת אחת משיטות עבודתו. פרק כ' בסדרת "סיפורים וגלגולים"

הפרק הנוכחי עוסק גם הוא, [לקודמו](#), בבחינת אמינותו של הספר "התניא קדישא וכחו האלקי".

מטרת "המחבר" היא להאדיר את ספר ה'תניא' (ואגב כך גם את עצמו) בכל דרך אפשרית, ולשם כך אין הוא בוחל בשום אמצעי וכולם נתקדשו בקדושת המטרה.

הפעם נדון באחת משיטות עבודתו של "המחבר" (או שלוחיו כמותו), שהיא נטילת סיפורים ממקורות נאמנים, תוך שהוא מדביק להם או מטמיע בתוכם – בצורה גסה ופרימיטיבית – משפטים בשבחו של ה'תניא' וסגולתו לכל מילי דמיטב.

בתום "שיפוצו" של הסיפור נתפר לו "מקור" פיקטיבי (בדרך-כלל הרה"ח ר' חיים אברהם דוכמן, בשם חסיד מהדורות הקודמים לו, גם מחסידי אדמו"ר הזקן שרח"א לא הכיר אפילו את בניהם), אך אנו לא נתייחס בפרק זה לאותם מקורות בדויים, אחרי שכבר ראינו בפרק הקודם שיש בהם שקרים מוכחים שאינם צריכים לפנים.

מהדורות הספרים שהשתמשו בהם: 'לשמע אצן' (תשכ"ג); 'שמועות וסיפורים' (א: תשכ"ד, ב: תשל"ד, ג: תשל"ז); 'לקוטי ספורים' (תשכ"ו); 'לקוטי רשימות ומעשיות' (תשכ"ט). הסיפורים שנדפסו בספר 'למען ידעו...' (תשנ"ז), נקראים כאן: כ"י שוסטרמן.

ההערות הן לפי סדר הסיפורים שבספר.

[א]

ר"ש גרונם סיפר בשם אדמו"ר הזקן שאמר: זלמינקע [קורניצער] תובע ממני שאומר חסידות על "עץ חיים". מה מדובר ב"עץ חיים"? על סדר ההשתלשלות. אולם אני מדבר ב"ה גבוה יותר ועוד גבוה יותר. ואמר אדמו"ר הרש"ב, שגם הוא שמע כך מאביו [אדמו"ר מוהר"ש].

כך נדפס בס' השיחות 'תורת שלום' (עמ' 256), ומקבילותיו ברמ"ח אותיות' (קנב), כ"י שוסטרמאן (עג), 'לקוטי רשימות ומעשיות' (צא).

אך אליבא ד"המחבר" (עמ' 34), דברים אלו לא נאמרו על "זלמינקע" אלא על "בנימינקע" (קלעצקער), בתוספת: "לימדו תניא, כי התניא הוא יסוד כל החסידות ובתניא תמצאו הכל"...

השאלה הנשאלת: האם כל המקורות הנ"ל השמיטו בזדון את דברי אדמו"ר הזקן אודות התניא, או שמא "המחבר" הוא זה שהוסיפם מדעתו?

[ב]

ברשימות ר' דובער יפה (שהיו בידי המחבר) וב'שמועות וסיפורים' (ג, עמ' 311): ר' הלל היה אומר, אילו ידעו בעלי התאוות את גודל התאוה שבטעם אלוקות, היו זונחים את כל תאוותיהם ורודפים אחר אלקות.

אך לגירסת "המחבר" (בעמ' 55) בשם ר' הלל: אילו ידעו בעלי התאוות את גודל התענוג והטוב טעם שיש בעניני אלקות, שיכולים להגיע אליו ע"י לימוד החסידות ובפרט ע"י התניא קדישא, היו זונחים את כל תאוותיהם ורודפים אך ורק אחרי התניא קדישא.

נחזור ונשאל: האם המספר הקדום השמיט בזדון את ענין התניא, או שמא "מחברנו" הוא שהוסיף זאת מדעתו?

[ג]

ברשימות ר' דובער יפה (שהיו בידי המחבר), ב'שמועות וסיפורים' (ג, עמ' 248) וב'לקוטי רשימות ומעשיות' (ח), שהס"מ אמר שהוא יפרע מהמגיד ממזריטש על פגיעתו בו.

"המחבר" (עמ' 61) מוסיף בשם אדמו"ר האמצעי: "כאשר זכינו שאבא הדפיס את **התניא קדישא**... אז באמת פעל הס"מ עוד יותר הרבה".

לא נרפה מלשאול: האם כל המקורות הנ"ל השמיטו בזדון את דברי אדמו"ר האמצעי אודות התניא, או שמא "המחבר" הוא זה שהוסיפם מדעתו?

[ד]

איתא ברשימותיו של הרה"ח ר' ש"ב נאטיק בשם אביו ר' שמואל בשם ר"ש גרונם: "ורוח קדשך אל תקח ממני", "רוח קדשך" היינו ה"חוש" בחסידות.

"המחבר" (בעמ' 65) מביא בשם ר"ש נאטיק: "ורוח קדשך" – זה ספר **התניא קדישא**...

[ה]

סיפר ר' מרדכי יואל דוכמאן לנכדו רש"ז (והוא הדפיס את הדברים ב'לשמע און' עמ' 211), שרמ"י החליט "לעקוף" את הגבאי ולהכנס ישירות לאדמו"ר ה'צמח צדק'. חפצו עלה בידו, וכשרק נגע בדלת יצא הרבי ואמר לו: הרי אמרו שלא יכנסו היום! (ולא רצה רמ"י לגלות מה השיב לרבי), אך הרבי הכניסו ויחידות כזאת לא היתה עד עתה ולא תהיה".

"המחבר" (בעמ' 66-67) מספר, שקודם לכניסתו "לקח אתו את **התניא** שלמד בו הרבה שנים, כי בלי **התניא** לא זזים לשום מקום, ואפילו בשביל להכנס ליחידות לרבי", וכשרק נגע בדלת יצא הרבי ואמר לו: "יכול אתה להכנס"... רמ"י הסכים לגלות לחסידים רק "שעד היום לא היתה לו יחידות עמוקה ונפלאה כזו, ושמרגיש בנפשו שבדאי כל זה הוא בזכות **התניא** בלבד".

נשאל שוב ושוב: האם רמ"י עצמו ונכדו הרש"ז השמיטו בזדון את הדברים אודות התניא, או שמא "המחבר" הוא זה שהוסיפם מדעתו?

[ו]

לפני הסתלקותו אמר הרה"ח ר' זלמן זעזמיר: על שבע שנותי האחרונות יכולני לתת דין וחשבון על כל רגע ורגע.

כך מובא ברמ"ח אותיות' (כו), כ"י שוסטרמן (קט), 'לקוטי רשימות ומעשיות' (פו).

"המחבר" (בעמ' 70) מביא את הדברים הללו ככתבם וכלשונם ובתוספת מרובה: "ולוא **התניא קדישא** שזכה ללמוד, ולהיות דבוק בו תמיד, לא הי' יכול בשום פנים ואופן להגיע לזה".

השאלה הנשאלת מעצמה: האם כל המקורות הנ"ל השמיטו בזדון את סיום דבריו של רז"ז אודות התניא, או שמא "המחבר" הוא זה שהוסיפם מדעתו?

[ז]

בכמה הזדמנויות שונות סיפר אדמו"ר הרי"צ וגם כתב אודות החסיד שהתענה בימי מאסרו של אדמו"ר הזקן, ופסק דינם של בית-דין של מעלה בראשות הרשב"י, לשחרורו של הרבי (ראה: ס' השיחות תרצ"ו עמ' 146 ובהע' שם. ביאורי הר"נ נמינוב על התניא, עמ' קנב. 'שמועות וסיפורים', ג, עמ' 257. 'רשימות דברים', ב, עמ' נה).

בכל המקורות הללו לא נזכר ספר התניא כלל. אבל "המחבר" (בעמודים 76-77 ונראה שהעתיק מביאורי התניא הנ"ל) יודע לחזור על אותו סיפור בתוספת, שהמגיד ממזריטש פרץ בבכיה גדולה על **ספר התניא** ותורת חסידות חב"ד נמצאים בסכנה גדולה.

ושוב אותה שאלה: האם אדמו"ר הרי"צ הוא שהשמיט את איזכורו של ספר התניא, או ש"המחבר" הוסיפו מדעתו?

[ח]

הרה"ח ר' בנימין קלעצקער בא פעם אל הצמח-צדק וישבו יחדיו, והצמח-צדק אמר לפניו דא"ח. באמצע המאמר נעמד ר' בנימין ברעדה וניצב לפניו כעבדא קמיה מריה. והסביר: באמצע המאמר שמעתי את אדמו"ר הזקן מדבר מתוך גרונו!

כך מסופר ברמ"ח אותיות' (לח) ובכ"י שוסטרמן (קעד).

"המחבר" (בעמ' 83) מוסיף את דברי אדמו"ר מוהר"ש: עבור גילוי **התניא** בשכל אנושי, יש בכוחו של הסבא להתלבש בעת אמירת המאמר בכל רבי וכו'.

ואנו, לדרכנו, נשאל: האם המקורות הקדומים הם שהשמיטו בזדון את דברי מוהר"ש, או ש"המחבר" הוסיפם מדעתו?

[ט]

בספר 'לשמע און' (עמ' 22) מסופר אודות החלום שחלמה הרבנית פריידקא (בת אדמו"ר הזקן) אחרי הסתלקות אביה, כפי שסיפרם הרה"ח רי"א מהאמיל בשם אדמו"ר האמצעי.

"המחבר" (בעמ' 86-87) יודע לספר – גם הוא בשם הרה"ח רי"א מהאמיל – אודות ההתוועדות שהתוועדו גדולי החסידים (רי"א מהאמיל, ר"ז זעזמער ור"מ ווילנקער) באותה שעה, ועל הדברים שהשמיע באזניהם אדמו"ר האמצעי באותה התוועדות אודות ספר **התניא**.

"המחבר" נוקב בשמותם של החסידים הגדולים הללו (שנראה לאורך הספר שהם היחידים כמעט שהוא מכירם בשמותיהם), אך אינו יודע שמקומם לא יכירם בקרימנצוג באותה שעה (שם היתה משפחת אדמו"ר הזקן אחרי הסתלקותו על אם הדרך בעיצומה של מלחמת נפוליאון).

[י]

בהוספות לספר 'בית רבי' (ביידיש) נדפסו שני סיפורים: הראשון אודות אדמו"ר הזקן שהמתין לנכדו ה'צמח צדק' (בילדותו) עד שיסיים להשקות את "סוסו" (סוס עץ), והשני אודות שהמתין לו בשעת אמירת ה"תשליך" בראש-השנה.

בסיום האירוע השני ביאר אדמו"ר הזקן: נשמות רבות כל-כך ממתינות לו, ואני לא אמתין לו?!

"מחברנו" קרא את הסיפורים הללו ב'בית משיח', "בישל" מהם סיפור אחד, ואת דברי אדמו"ר הזקן הביא (בעמ' 88) ב"גירסא" משלו:

"הלא גם מאות אלפי נשמות למעלה מחכות לו עתה, ומחכות לו בכלל על הזמן שיבואו מג"ע לעוה"ז ויגלה להם חסידות, את התורה שבעל פה הגנוז ב**ספר התניא**. ואיך לא נחכה לו אנו, ובפרט שהיום ראש השנה..."

שוב: האם בעל ה'בית רבי' הוא זה שקיצר בזדון את דברי אדמו"ר הזקן, או שמא "המחבר" הוא שהאריכם ברצונו?

[יא]

אדמו"ר מוהר"ש אמר לאחד ממקורביו: הם חושבים שהם מכירים אותי, הם אינם מכירים אותי! היא [הרבנית] חושבת שהיא מכירה אותי, אך גם היא אינה מכירה אותי! היו זמנים שעשיתי [בעבודת הבורא] עשרים-ושלוש שעות ביממה, והיא היתה סבורה שאני הולך בטל...

את הסיפור הזה רשם הרה"ח ר' דובער יפה (שרשימותיו היו בביתו של "המחבר"), וכך נדפס משם ב'שמועות וסיפורים' (ג, עמ' 272).

אבל "המחבר" (בעמוד 92) חייב להעמיס גם כאן את ספר התניא: "...אפילו היא גם כן לא מכירה אותי. קורה שאני עסוק מאוד בעיון בסודות העמוקים **שבספר התניא** שמונה שעות ברציפות [והיא]... פורצת בטענה: קח כבר ספר לידים!"

[יב]

אדמו"ר ה'צמח צדק' אמר, שבין הנדחפים לחדרו ישנו בעל מלאכת עשיית התנורים, שבכל יום בעת התפילה הוא מכוין את כל כוונות האריז"ל.

כך מסופר ברמ"ח אותיות' (מט), כ"י שוסטרמן (קסז), 'לקוטי רשימות ומעשיות' (נ).

אך לגירסת "המחבר" (בעמ' 96), שאותו בעל-מלאכה, בשעה שהוא בונה את התנורים "הוא מעביר במחשבתו את כל **התניא**, ונוסף לזה גם חלק מקבלת האר"י ז"ל"...

ואנחנו לא נדע: האם היה למספרים האחרים ענין שלא להזכיר את ספר התניא, או שמא עניינו של "המחבר" הוא להוסיף את ספר התניא לכל סיפור וסיפור?

[יג]

בס' 'מגדל עז' (עמ' שנד) נעתק מכת"י לאחד מחסידי אדמו"ר ה'צמח צדק', בשם אדמו"ר הזקן: חסידים הם נשמות שהיו בגיהנום אשר שם הוא הסתר אלקות, ורצו לראות אלקות ולא הניחו אותם, ועושים לו טובה שיורד בגלגול, ושם כשבא לעוה"ז הוא חוטף וחוטף השגה באלקות, השגה אחר השגה, וזהו התשוקה שיש להם.

ואצל "מחברנו" (עמ' 109) – גם-כן בשם אדמו"ר הזקן – בדרך השלילה ובתוספת נופך משלו: שמי שלבו לא מושכו כלל ל**לימוד התניא**, הרי זו הוכחה ברורה שנשמתו לא עברה את יסורי הגיהנום... ולכן קשה עליה בגלגול הזה הענין של פנימיות התורה... ומטעם זה הנה נשמה זו אינה נמשכת ל**לימוד התניא**... ולכן עיקר העבודה של נשמה זו... ללימוד פנימיות התורה חסידות חב"ד בכלל ו**התניא קדישא** בפרט...

[יד]

בספר 'בית רבי' (א, עמ' 130) מסופר, שפעם אחת נזדמן להרה"ח ר' ברוך מרדכי מבאברויסק לראות את הרב מוואלפא, וכשהלה יצא לחוץ פשפש רב"מ בתרמילו אולי ימצא שם איזה "כתב" של חסידות. בתוך כך חזר הרב הנ"ל ושאל את רב"מ מה הוא מחפש בכליו. השיב לו רב"מ שהוא מחפש "כתב". אמר לו הנ"ל: אצלכם החסידים הם דבר לעצמו, והרבי והחסידות הם דבר לעצמו, לפיכך צריכים אתם ל"כתב". אבל אנחנו היינו דבר אחד עם הרבי ועם החסידות ולא נזקקנו ל"כתבים".

"המחבר" (בעמ' 113-114) משבש את הסיפור, ולדידיה החסידים הם שפשפשו בכליו של הרה"ח ר' ברוך מרדכי מבאברויסק כדי למצוא מאמר חדש!... ועל כך השיב להם רב"מ: אצלנו כשאנו שומעים מאמר מהרבי מיד חוזרים אנו אותו בע"פ ומכניסים אותו כולו לתוך הראש, ולא מביאים את המאמר על נייר... במיוחד צריכים לזכור ענין זה ב**לימוד התניא**... וכן היו עושים החסידים הקודמים שהיו עוסקים בעיקר ב**ספר התניא**... איזו צורה יש לחסיד הלומד חסידות אם אינו בקיא ב**ספר התניא** תחילה. הפגישה הראשונה עם חסידות חייבת להיות **מספר התניא** דוקא. הפגישה הראשונה עם **התניא**, עשתה אצלי מהפיכה גדולה ועצמית...

[טו]

הרה"ח ר"א מהאמיל היה רגיל לומר: כשהיינו אברכים היינו לומדים כל הלילה בעמידה, ובבוקר היינו לוקחים גרזן, וכך – ללא פרווה – היינו הולכים לנהר, שוברים את הקרח, טובלים, והולכים להתפלל. כיום אי-אפשר לתבוע זאת מהאברכים. אבל ללמוד ולהתפלל אפשר גם היום.

כך שמע מפיו ר' מרדכי יואל דוכמאן, וכך סיפר הוא לנכדו שהדפיס זאת בספרו 'לשמע אמן' (עמ' 185).

אך מה "שמע" "מחברנו"? היינו קמים בכל יום באמצע הלילה... רצים לנהר, שוברים את הקרח וטובלים במים הקרים. ומיד היינו רצים לביהכ"נ, לומדים עד אור הבוקר נגלה, **תניא** וחסידות, ואח"כ עוסקים בעבודת התפלה... מכם האברכים אין אנו דורשים זאת, אבל ללמוד חסידות ולהיות בקיאים ב**ספר התניא** ולעסוק בעבודת התפלה, זאת דורשים גם מכם... (עמ' 125-126).

אזניהם של הסבא ונכדו הן שהטעום, או שמא "המחבר" הוא שבדה את הדברים מלבדו?

[טז]

הכל מכירים את הסיפור "בזכות אמירת תהלים" (מסידרת 'מחנים'; נדפס קודם לכן ב'שיחות לנוער' וב'לקוטי ספורים' עמ' קסא-קסג), שבו אמר אדמו"ר מוהר"ש – פעמיים – תהלים עם ילדיו של הכפרי שסכנת מות ריחפה על ראשו באותה שעה, וניצל – פעמיים – בזכות אמירת התהלים.

לפני "המחבר" נגלו תעלומות, והוא יודע לספר (בעמ' 128-130) שאחר-כך אמר אדמו"ר מוהר"ש: כשראיתי את הצרה הגדולה שחופפת על אביהם, רציתי בתחילה לומר לילדים שיגידו **תניא**, כי על ידי מסירת נפשו של אדמו"ר על התניא, פסקו בבי"ד של מעלה, **ספר התניא** יהי בכוחו להציל את ישראל מכל צרותיהם עד ביאת המשיח... ובכוחו להיות הצלה והגנה, ועוד יותר אפילו מאמירת תהלים. אבל היות שהילדים עדיין לא ניסו להגיד **תניא**, ובכלל לא היו אצלם ספרי **תניא**, לכן ביקשתי מהם לומר תהלים... ואם היו הילדים שייכים לומר **תניא** היתה ההצלה יכולה להיות אופן ניסי עוד יותר, שלמעלה מדרך הטבע לגמרי.

חייבים אנו ליתן ת"ח ל"מחבר" שהשיב את הגזילה שגזלו מאתנו המספרים שקדמוהו, וחשף לעינינו את מה שכיסו הם. ודפח"ח...

[יז]

שלושה המה מספרי הסיפור הבא: ר' רפאל הכהן בשם ר' חיים יונה לוצקי בשם בעל המעשה ('שמועות וסיפורים', א, עמ' עח), ר' ח"מ פרלוב בשם ר"ח מינקוביץ' ('לקוטי ספורים', עמ' רכ) ורש"ז דוכמאן בשם 'מספרים בליובאוויטש' ('לשמע אמן', עמ' 92). ושלתם מתנבאים בסגנון אחד:

אב שאל בעצת אדמו"ר הרש"ב בדבר נסיעת בנו לאמריקה, והרבי השיב בשלילה. הבן לא ציית והאניה טבעה. כשבא האב אל הרבי בטענה מדוע לא גילה לו שהאניה תטבע, השיב לו הרבי שהוא עצמו לא ידע, אבל כשאומרים צריכים לציית.

"המחבר" (בעמ' 142-143) מלביש את הסיפור על טביעת האניה "טיטאניק" בשנת תער"ב, בה בשעה שהסיפורים הנ"ל נודעו עוד בשנים שקדמו לאסון ה"טיטאניק"... גם לא ייאמן שמהגר מרוסיה יסע לבריטניה כדי להפליג משם ב"טיטאניק".

אבל העיקר הן התוספות ששירבב "המחבר" לסיפור, שכך אמר הרבי לאותו בחור שחפץ בנסיעה: נו, אם אתה מתעקש כ"כ, תקח את **ספר התניא** איתך בנסיעה ותלמד בו בכל יום ויום...

הבחור כמובן שכח לקחת את התניא, והרבי אמר: "זהו זה, אחד גורר את השני. כשלא שומעים מה שמבקשים [שלא ליסע], שוכחים אח"כ גם את התניא בבית..."

ועל שום כך זכה הסיפור לכותרת הסנסציונית: **ספר התניא האלקי היה יכול להציל את הספינה "טיטניק"...**

[יח]

בספר 'מגדל עז' (עמ' קצב) נדפס סיפור שרשם הרה"ח ר' יחיאל היילפרין, שהוא שמעו מפיו של עד ראייה; בתשובה לאשה חשוכת בנים ל"ע הכניס אדמו"ר האמצעי את ידו לכיסו, הוציאה ואמר: היו לי עוד כמה בנים בכיס, הא לך אותם... ואכן נפקדה האשה פעם ופעמיים.

לגירסת "המחבר" (בעמ' 175) הכניס אדמו"ר האמצעי את שתי ידיו לשני כיסיו ואמר: "באוצר הנשמות שלי יש לי עוד שתי נשמות. תפוצו שניכם, אתה וזוגתך, את **התניא** ברבים, ואז תוושעו בשני ילדים..."

עד הראיה הוא ש"צינזר" את הסיפור, או ש"המחבר" הוסיף בו מדעתו כדי שיוכל לצרפו לילקוט כזביו?

[יט]

ברשימותיו של הרה"ח ר' טוביה בעלקין (ומשם לשמועות וסיפורים, ב, 152-154), מסופר באריכות גדולה – בשם הרה"ח ר' מרדכי יואל – על אברך שבא אל אדמו"ר האמצעי והתלונן לפניו על "הרגשת היש" המקננת בו. הרבי הסביר לו את פישרה של הרגשה זו, שהוא "נחש הקדמוני", הוא "מלאך המות", הוא ה"שטן", הוא ה"יש" והוא הוא "הרגשת היש".

בספר 'רמזי הגדות' (לאחד מרואי פני ה'צמח צדק') מתייחס הסיפור לאדמו"ר הזקן, בסיפורי ר"י הוברמן ('בן לאשרי' עמ' תכו) לאדמו"ר ה'צמח צדק', וב'לשמע אצן' (עמ' 224) בשם ר"ש גרונם ללא כל ייחוס לרבוה"ק.

בכל המקורות הנ"ל לא נזכר ספר התניא אפילו ברמז. אבל "המחבר" (ע' 178-179, על-פי הנוסח שב'שמועות וסיפורים' הנ"ל) יודע טוב מכולם, שאדמו"ר האמצעי סיים ואמר: "על ידי העסק הגדול דכל ישראל אדעתא דנפשיה **בהתניא קדישא**, וכ"ש בהפצתו לרבים חוצה, ינצלו מכל הנזכר לעיל... כי **התניא** היא תורתו של משיח, ועם **התניא האלקי** יזכו ישראל לביאת המשיח... כאשר סיים אדמו"ר האמצעי את דבריו נפל החסיד בהתעלפות חזקה, וכשעוררו אותו רץ מיד והתמסר כולו **לספר התניא קדישא** כל ימי חייו, הן לעצמו והן לרבים..."

צחוק עשה לנו...

[כ]

בסיפור הבא הזיוף אינו גס כל-כך; יתכן אפילו ששירבוב שמו של אדמו"ר הרש"ב נעשה בעטיית השכחה ברוב השנים (שהרי ברור לנו כשמש שאין ל"מחבר" שום רשימות מזמן השמיעה), ואין כאן אלא "ניפוח" מעט של הדברים.

אך אנו נביא את המקורות והמקבילות לסיפור, כדי ללמוד מעט על גלגולי נוסח של סיפור אמיתי.

וכך כותב "המחבר" (בעמ' 147):

אחד מגדולי החסידים ר' מרדכי יואל ע"ה דוכמן, ביקש לפני הסתלקותו שיטמינו עמו בקבר את ספר התניא שלמד בו, וכן עשו. וכשספרו את זה לפני הרש"ב נ"ע אמר: היה מספיק בשבילו לעולם הבא, שיניחו עמו בקבר אפילו את דף השער של התניא בלבד.

לנכדו, הרה"ח ר' שניאור זלמן דוכמן, גירסה שונה ('לשמע אצן', עמ' 203):

לפני פטירתו קרא זקני לאחד מידידיו, גביר מאנשי האמיל, וביקש ממנו שיניחו עמו ספר תניא. אך לא טמנו אצלו אלא את דף השער בלבד.

מנכד אחר – הוא הרה"ח ר' ישראל נח דוכמן – שמעתי, שלא כך היה המעשה, אלא רמ"י עצמו סיפר שהרה"ח ר' נחמיה מדוברובנא ביקש שיניחו עמו בקברו את ספר התניא, והספיקו לשלוח

רץ אל ה'צמח צדק' לשאול כיצד לנהוג בבקשתו. השיב להם ה'צמח צדק': "תניא?! את דף השער!" לפיכך ביקש גם רמ"י שיניחו עמו דף שער של התניא.

הרה"ח ר' טוביה בלקין כותב ברשימותיו, שפרופ' פישל שניאורסון שהיה בביתו של ר' מרדכי יואל קודם פטירתו, ורמ"י ביקש ממנו שיניחו בקברו את ספר התניא (כי כמעט כל ימיו היה עוסק בלימוד שיעורי תניא בבתי-כנסיות בין מנחה למעריב). אך בזה לא שמעו לו, והניחו לידו רק את דף השער של התניא.

לשום נוסח לא הטמינו עמו ספר תניא שלם, ולשום נוסח לא היה לאדמו"ר הרשב"ב קשר לסיפור זה. כנראה ש"המחבר" שמע מר' חיים אברהם דוכמן בנוסח דומה לשמועתו של אחיו ר' ישראל נח, אלא שנשתבש בדמיונו ברבות הימים.

* * *

שאלנו כאן שוב ושוב, האם כל המספרים החסידיים השמיטו בזדון לבם את האמירות במעלתו של ספר ה'תניא', או שמא "המחבר" הוא שהוסיפן. הדעת נותנת שלא הם שהשמיטו.

עוד מלמדת אותנו "שיטת החקירה של ר' שאול" ([פרק ח"י](#)), שסיבה אחת ויחידה היא לכל התוספות השונות. וד"ל.

הפרק הבא יוקדש אי"ה לסוג אחר של בדיות השקועות בספר לכל ארכו.
כ"ו בסיון תשס"ו

ראטעוועט!!! הצילו!!! היכן הכתבים?

19 תגובות

=====

1. ראטעוועט!!! אנא קמינצקי הושיעה נא!!! כ"ו בסיון תשס"ו

2. ואתא שוחט... ואתא שוחט.... ושחט לא את הסיפור, אלא את המספר. מילים כדורבנות! כ"ו בסיון תשס"ו

3. ל1. למגיב מספר אחד. מה אתה קורה לקמינצקי, מה הוא יוכל לעשות, כל פעולה שלו, תהיה ככוסות רוח למת. כ"ו בסיון תשס"ו

4. ר' יהושע קח יזמה! היות והמחבר לא גולש באינטרנט, קח יזמה, בוא לנחלה, תן ל"מחבר" את הפרק הנוכחי, שיקרא ויראה שהעולם לא כזה מטומטם כמו שהוא חושב. יש להניח שאם תדפיס ותביא לו את מה שכתבת פה, אולי לפחות השבת לא נסבול מה"חי" שלו. כדאי לך לבוא בכל אופן, יש אחלה קידוש אצלנו, וגם נדאג לך לעלייה לתורה. (שבת לפני ג' תמוז). כ"ו בסיון תשס"ו

5. אשטיקל גמרא. איתא במס' יומא דף י' ע"ב
"ריש לקיש סחי בירדנא (שחה בירדן) אתא רבה בר בר חנא יהב ליה ידי, א"ל אלקא! (אני נשבע) סנינא לכו (אני שונא אתכם. ר"ל ה' מא"י ורבה ה' מבבל) דכתיב "אם חומה היא נבנה עלי" טירת כסף ואם דלת היא נצור עלי" לוח ארז" אם עשיתם עצמכם כחומה, ועליתם כולכם בימי עזרא, נמשלתם ככסף שאין רקב שולט בו, עכשיו שעליתם כדלדות נמשלתם כארז שהרקב שולט בו" עיין שם הביאור בגמרא. בהמשך הגמרא שואלת האם ריש לקיש דיבר עם רבה הרי אפילו עם ר' אלעזר מרא דארעא דישאל לא דיבר בפרהסי' כי מי שר"ל דיבר אתו בשוק האמינו לו ונתנו לו הלואות בלי עדים כי הרי הוא נאמן כמקורב לר"ל, ולכן לא דיבר עם אף אחד בשוק, וגם לא עם רבא?? אמר ר' פפא שדי גברא ביניהו או ר"ל וזעירי הוה, או רבה ור' אלעזר, ז.א. צריך להחליף אחד מהאנשים או את רבה לזעירי, שאיתו כן דיבר (עיין שם) או את ר"ל עם ר' אלעזר.
והנה הסיפור סופר משך זמן והתחנכו על סיפור זה, ועכ"ז הגמרא מפריכה את הסיפור, ור' פפא מחליף שמות, ואין כאן שום אפיקורסות ח"ו. ואין כל חדש תחת השמש, אבל יהושע תעשה את זה בזהירות ובלי פגיעות, אנחנו נקבל את האמת גם בלי ליווי שרפע רייד, ידידך. כ"ז בסיון תשס"ו

6. עבידי לגלוי!!!

א. דלותי מלהבין את מטרת ויעדי המחבר בהוצאת ספר העוסק כל-כולו בהאדרת ה'תניא קדישא' (ואגב, האם הצמדת תואר קדישא יסודה בהררי קודש? או שמא הינה אמצאת המחבר...).
וכי זקוק האלטער רבי לאישור והסכמת המחבר ליחודו של סה"ת?
או שמא היינו אנו שוכחים על קיומו של התניא, לולא נסיון השיווק של המחבר.
כך או כך, ספר התניא אינו זקוק לשיטת שיווק זו. הספר על דפיו, שורותיו, ואותיותיו מדבר בעד עצמו.
ב. אם בפרקים קודמים של מדור זה תהו הקוראים על הצורך בחיטוט בקריהם של הסיפורים והסיפורות החסידית, עמידה על דיוקים וניואנסים דוגמת זהותם של גיבורי הסיפור, מקום זמן, ושאר פרטים שהיו נחלתם ונשמת אפם של החוקרים שבנו בלבד, חושף אותנו ר"י מונדשיין בפרק זה לשיטה גורפת של חרושת שקרים וגיבובי דברים העוברים כחוט השני בין דפי הספר. הפעם, אין המדובר בחוסר מקצועיות גרידא, אלא בזלזול עקבי באינטלגנציה של הקורא החב"ד'י, בעובדות ובאמת ההיסטורית. ככל שירבו המונדשיינדים, תמעט תעשיית הבדיות ואמת מארץ תצמח... כ"ז בסיון תשס"ו

7. צריך עיון.

ספר התניא האלקי היה יכול להציל את הספינה "טיטניק"...
מבלי לפקפק בכוחו של התניא, תהיתי האם חשב המחבר על האפשרות שגיבורנו ימנה על מנין הניצולים בזכות החזקת התניא.
או שמא הוא משוכנע שכיון דאהני ליה לדידי אהני נמי לאינשי אחרינא, והימצאותו של התניא על הספינה הינה ערבות להישרדותה בים הגדול. כ"ז בסיון תשס"ו

8. ל1. למה אתה קורא לקמינצקי? צריך לקרוא "עורך" הספר לענות על כל מה שכתב ר"מ. כ"ז בסיון תשס"ו

9. לשמע' מ-5.

1. חן חן על הלימוד דף היומי.
2. כמו שסמכו על ר"ל מפני ידענותו בעבר במסחר וע"כ בטביעות עינו ביושרו של בן שיחו, כך אפשר לסמוך על ר"מ בטביעות עינו בסיפורים וסופרים. כ"ז בסיון תשס"ו

10. החייתני. לפני די הרבה זמן פורסם כמדומני בשבועון כפח שהרבי אמר לילד החייתני אם אפשר להראות את המקור לזה כי זה לשון די נדיר. תודה מראש. כ"ט בסיון תשס"ו

11. לפלוני. את הסיפור על "החייתני" נוהג לספר הרב טוביה זילברשטרום מירושלים, כשהוא מגלה את מקור הסיפור. כ"ט בסיון תשס"ו

12. ל11. הרב מונדשיין בעצמו כתב את המעשה ולכן שאלתי הופנתה אליו ובטוחני ששייב. כ"ט בסיון תשס"ו

13. תשובה לענין. לא כאן המקום לשו"ת בעניינים שאינם מעניינו של האשכול. כ"ט בסיון תשס"ו

14. לענ"ד. "הפרק הבא יוקדש אי"ה לסוג אחר של בדיות השקועות בספר לכל ארכו". לאחר שהמסר ע"י ההוכחות הברורות נקלט היטב - לכאורה אין שום ענין להמשיך הלאה, לכן נראה לענ"ד ש"יוקדש" ו"אי"ה" הוי תרתי דסתרי לרצון ה'.
תודה למערכת היקרה על פרסום התגובה וכבר הוכחתם את כוחכם בפרסומי תגובות גם באם לא עולים בקנה א' עם האינטרסים שלכם וזה למעשה מה שמייחד אותכם ע"פ אחרים....
שליח בארץ צי' ועייף בלי מים.. ל' בסיון תשס"ו

15. פב"פ. לא הבנתי. אף א' לא כופה אותך לקרוא ההמשך, הרשות והבחירה בידך, אבל מה הבעייה אם שאר העולם נהנים כל שבוע מהמדור? ל' בסיון תשס"ו
16. ל-14. חושבני שקיים צורך לברור ולסנן את תוכן הספר, בחינת תוכן אכל קליפתו זרק, לפחות בשל הסיבה הבאה:
עד עתה בחר רי"מ, בעקביות, לפרוך את הסיפורים הנ"ל ע"י מציאת סתירה והפרכה (לוגית, או שינוי מגרסה קדומה) – וע"כ ניתנה רשות ופתחון פה לטעון כי מה שלא הופרך, שריר וקיים והוי כשטר שיצא עליו ערער וקיים בבי"ד... [בעיני, 'חזקת הכשרות' של הספר עורערה לחלוטין...]. ל' בסיון תשס"ו
17. רק אל תפסיק בסדרה הזאת. הסדרה הזאת היא מהדברים הכי הטובים הקיימים בכל מרחבי הרשת. ר' יהושע: אנא בבקשה, אל תמנע טוב מבעליו. (נכתב כי לא הופיעה כתבה ביום חמישי כרגיל) ה' בתמוז תשס"ו
18. מה קרה לפרק השבועי? יהושע, השבוע אתה חייב לפצות אותנו בפרק באופן דכפליים לתושיה, היות והחסרת ולא כתבת בשבוע שעבר. מחכים. ח' בתמוז תשס"ו
19. ר' יהושע. אם הסיבה להפסקה היא לחצים לרחם על המסלף הנכבד בספר על התניא, ואינך פשוט יכול לעמוד בלחצים, אז לפחות תכתוב בבקשה על סיפורים אחרים. גילוי דעת נאות: אני לא קשור לחסידות חב"ד משום צד, אבל אם אצלי בחסידות היה מישהו עושה זאת על סיפורים העוברים אצלינו, הרי שמה שאתה עשית בכתבות הוא קטן לעומת מה שאני הייתי עושה לו. ט' בתמוז תשס"ו